

JESUS NAIPONTI'SAN NÎKUPÎ'PÎKON YEKARE ATOS

Î' pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî? Sîrîrî kaareta ese' wanî Jesus naiponti'san nîkupî'pîkon. Sîrîrî kaareta eseporî Lucas kaaretarî pîkîrî, maasa pra pemonkon yepi'nen itese' Lucasya imenuka'pî nîrî. 80 ou 90 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpo'pî pata pai, imenuka'pîya.

Î' kai'ma itekare esekaremekî'pî Jesus naiponti'san wenai, mîrîrî pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî. Morî Yekaton Wannî ena'pî Jesus naiponti'san esa' pe moropai imeruntîri wenai, itekare ekaremekî pî' pinunpapîtî'pî to'ya, tu'ke pata poro. E'mai' pe Jerusalém po itekare ekaremekî'pî to'ya. Miarî pai to' wîtipîtî tiaronkon pemonkonyamî' ko'manto'kon poro Judéia pata ponkon. Mîrîrî pata pai, to' wîtipîtî'pî tiaron pata pona, itese' Samaria. Mîrîrî típo mararonkon pepîn pata poro itekare ekareme'se to' wîtipîtî'pî.
(At 1.8)

Moropai tamî'nawîronkon Jesus naiponti'san pî' eeseurîma pepîn, tûise Pedro moropai Paulo pî' eeseurîma tiaronkon pî' eeseurîma yentai. E'mai' pe capítulo 1 –12 pîkîrî Pedro pî' eeseurîma. Mîrîrî típo capítulo 13 pata pai Paulo pî' eeseurîma aataretî'ka pîkîrî. Morî Yekaton Wannîya Pedro yarima'pî Judeuyamî' kore'ta Judéia pata poro. Tûise Paulo yarima'pîya Judeuyamî' pepîn

kore'ta tu'ke pata poro. Mîrîrî ï' e'kupî'pî Pedro yarakkîrî moropai Paulo yarakkîrî, mîrîrî menuka'pî Lucasya. Ineta'pî tiaronkon piapai, moropai inera'ma'pî pî' eeseurîma'pî sîrîrî kaareta po.

Morî Yekaton Wannî Yarima Tîuya Pî'

Jesus Eseurîma'pî

¹⁻² Tiófilo, manni' kaareta aapia unmenuka'pî wanî Jesus yekare ekareme'nen pe. Tamî'nawîrî ï' kupî'pî Jesusya teesenyaka'ma pia'tî'pî pata pai ka' pona tarî Paapaya pîkîrî ekareme'nen pe awanî. ï' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pîiya, moropai pemonkonyamî' yenupapîtî'pîiya ekareme'nen pe awanî. Moropai tînaipontî'san pia tîmaimu tîrî'pîiya Morî Yekaton Wannî wenai to' nîkupî ton pe.

³ Inkamoro pia Jesus esenpo'pî enen tîisa'manta tîpo. Asakî'ne pemonkon (40) wei tîiko'mamî pîkîrî eesenpopitî'pî to' pia tu'ke ite'ka. Mîikîrî nîkupî'pî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî ye'en enen awanî epu'tî'pî to'ya aasa'mantasa' pe ikupî to'ya pîn. Moropai tînaipontî'san yarakkîrî eeseurîmapitî'pî Paapa yeseru pî'. ï' kai'ma Paapa iipî tamî'nawîronkon esa' pe ekareme'pîtî'pîiya to' pî'. ⁴ Moropai tiwin ite'ka tînaipontî'san pere'sa' tîuya yai tîmaimu tîrî'pîiya to' pia. Ta'pîiya: —Maasa tarî e'tî Jerusalém po Paapa nîtîrî yapisîkonpa. Inîmî'tî. Maasa pra yarima tîuya taasai'ya man apî'nîkon. Mîrîrî warantî rî uuriya nîrî ta'pî —ta'pî Jesusya. ⁵ — A'kî, Joăoya imakui'pî tînkupî'pîkon rumakanenan yenpatakona'pî tuna ke pena. Tîise inî' panpî' yapisîya'nîkon kupî sîrîrî. Mararî tîiko'manse

aapia'nîkon Morî Yekaton Wannî erepamî kupî sîrîrî ayesa'kon pe, aako'manto'pe ipatîkarî –ta'pî Jesusya to' pî'.

Ka' Pona Jesus Yarî Paapaya

6 Mîrîrî tîpo Jesus naipontî'san emurukuntî'pî ipokonpe „Oliveira kîrî po.“ Mîrîrî yai ekaranmapo'pî to'ya: —Anna Yepotorî, ì' pensa anna kupîya kupî sîrîrî anna pata esa' pe anna ko'manto'pe anna warîrî, sîrîrî ka'rî, maasa ka'rî? –ta'pî to'ya Jesus pî'.

7 Jesusya yuuku'pî: —Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se Paapa wanî pra man. Uyun Paapaya neken epu'tî, iweiyu iku'ne'tîsa' tîuya ye'enê –ta'pîya to' pî'.

8 —Tîise meruntî yapisîya'nîkon kupî sîrîrî Morî Yekaton Wannî ena yai ayesa'kon pe. Mîrîrî yai meruntî ke uyekare pî' eeseurîmakon kupî sîrîrî Jerusalém po, moropai Judéia pata po, Samaria pata po, moropai tamî'nawîrî patakon kaisarî –ta'pîya to' pî'. **9** Mîrîrî taasai'ya tîpo, Jesus yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona, era'ma to'ya tanne. Moropai inî' era'ma to'ya pra to' ena'pî. Maasa pra katupuruya yettapurî'pî.

10 Tîise tîwîrî era'ma'pî to'ya ka' yekaya. Jesus era'ma yu'se to' tîise, tiwinarî asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî aimutunkon to' ponkon to' pia. **11** Inkamoroya ta'pî to' pî': —Warayo'kon Galiléia ponkon, anî' era'ma yu'se awanîkon? – ta'pî to'ya. —Manni' Jesus akore'ta'nîkon wanî manni' wîtîn pî' man. Ka' pona yanu'nîpî'pî Paapa man –ta'pî to'ya. —Tîise teenuku manni' warantî, awenna'po kupî sîrîrî inî'rî katupuru po –ta'pî to'ya to' pî'.

Matias Menka To'ya

Judas Nurî'tî Pata'pî Ya'Awe'to'pe.

¹² Mîrîrî tîpo Jesus naipontî'san enna'po'pî Oliveira ye'kon kîrî poi Jerusalém pona. Aminke pu'kuru pra itaminkeno awanî'pî. ¹³ Jerusalém cidaderî pona teerepamîkon pe, to' ewomî'pî kawonpan po tîwe'sen wîttî ta, o'non pata Pedro pokon e'to' ta. Insamoro wanî'pî miarî, João moropai Tiago, moropai André, moropai Filipe, moropai Tomé, moropai Bartolomeu, moropai Mateus, moropai tiaron Tiago, Alfeu munmu, moropai Simão Zelote, moropai Judas, mîikîrî yun ese' wanî'pî Tiago pe nîrî. ¹⁴ Inkamoro wanî'pî teepîremakon pî' tîwîrî wei kaisarî tîmurukun pe si'ma. Inkamoro kore'ta Jesus yan wanî'pî moropai Jesus ya'mi'san nîrî wanî'pî to' pokonpe. Moropai tiaronkon wîri'sanyamî' nîrî wanî'pî to' kore'ta.

¹⁵ Tiwin wei to' emurukuntîsa' tanne, Pedro e'mî'sa'ka'pî to' kore'tapai eseuri'mai. Inkamoro emurukuntî'san wanî'pî 120 kaisarî. Moropai ta'pîiya to' pî': ¹⁶ —Uyonpayamî', eesera'maton pî' kinî Morî Yekaton Wannî eseuri'ma'pî pena utamokon Davi nurî'tî pî' —ta'pîiya. —Judas nurî'tî yekare pî' eeseuri'ma'pî pena. Mîikîrî Judas wanî'pî Jesus yapi'nenan Judeuyamî' esanon ye'mai'norî pe. ¹⁷ Mîikîrî wanî'pî uurî'nîkon yonpa pe ukore'ta'nîkon. Maasa pra imenkasa' pe awanî'pî eesenyaka'mato'pe uurî'nîkon pokonpe —ta'pî Pedroya.

¹⁸ (Mîikîrî Judasya tînmîri ton yenna'pî mîrîrî tîniru Jesus rumakapîtîuya Judeuyamî' esanon

yena' yepe'pî ke. Miarî tînmîri ya' mûikîrî ena'pî kawîne pai. Mîrîrî yai iro'ta e'karaka'pî moropai non pona isiwisikkî e'soroka'pî. Moropai aasa'manta'pî. ¹⁹ Tamî'nawîronkon Jerusalém po tûiko'mansenonya mîrîrî epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ipata'se' esatî'pî to'ya Aceldama kai'ma, tîise to' maimu ta awanî'pî mîn pata'se' kai'ma esatî'pî to'ya.)

²⁰ Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî: —Sîrîrî e'menukasa' pena Salmo kaaretarîya ta'pî: Mîikîrî ataretí'ka kupî sîrîrî.

Mîrîrî ye'nen anî' ko'mamî pepîn itewî' ta, *Sl 69.25* kai'ma Salmo kaaretarî po awe'menukasa' mîrîrî. Moropai inî'rî ta'pî Salmo kaaretarîya:

Tiaronya ipata'pî yapisî e'pai awanî eesenyaka'mato' rî'pî konekaton ya', *Sl 109.8* taiya mîrîrî —ta'pî Pedroya.

²¹⁻²² —Mîrîrî ye'nen tiaron warayo' menkapai awanî sîrîrî uurî'nîkon pokonpe eesenyaka'ma ton. Tîise mîikîrî warayo' menkapai man teeseurîmasen innape Uyepotorîkon Jesus e'mû'sa'ka'pî pî'. Tîise imenkapai man manni' uurî'nîkon pokonpe Joãoya Jesus yenpatakona yai moropai ka' pona Paapaya Jesus yanu'nîpî pîkîrî, aasarî'pî upokonpe'nîkon —ta'pî Pedroya.

²³ Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî. Asakî'ne warayo'kon menka'pî to'ya tîpokon pe'nîkon aasari'san. Inkamoro ese' wanî'pî José. Mîikîrî ese' wanî'pî eseuriwî'ne kaisarî, Barsabás moropai Justo kai'ma esatî'pî to'ya. Iwanîyakon ese' wanî'pî Matias. Inkamoro menka'pî to'ya. ²⁴ Mîrîrî tîpo inkamoro pona to' epîrema'pî. Ta'pî to'ya Paapa

pî': —Paapa, anna yepotorî, amîrî tamî'nawîronkon yewan epu'nen. Mîrîrî ye'nen insanen anna yonpayamî' ekareme'kî o'non ye'ka mo'kaya amîrî ton pe eesenyaka'mato'pe, Jesus naipontî'pî pe. ²⁵ Maasa pra anna yonpa Judas anna pokonpe esenyaka'ma'pîya teesenyaka'mato' rumaka'pî inî' anku'pai pra eena'pî. Moropai mîikîrî wîtî'pî e'taruma'tûnto' pata'se' ya'. Mîrîrî ye'nen anî' ekaremekîya anna pokonpe esenyaka'ma ton José Matias ka'rî. Mîrîrî warantî to' epîrema'pî. ²⁶ Mîrîrî tîpo inkamoroya asakî'ne tî' yapisî'pî. Mîrîrî asakî'nan tî' pî to' ese' e'menukasa' wanî'pî José moropai Matias. Moropai teserukon ta mîrîrî tî' yenumî'pî to'ya e'mai'non tî' to' nenumî'pî wanî'pî Matias ese' yarakkîron. Mîrîrî warantî mîikîrî ena'pî Jesus naipontî'san pokonpe teesenyaka'masen pe.

2

Pentecoste Festa Pî' To' Tîise

Morî Yekaton Wannî Erepamî

¹ Judeuyamî' festarî weiyu eseporî yai, itese' Pentecoste, tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan emurukuntî'pî tiwinan wîttî ta.

² Mîrîrî yai to' emurukuntîsa' tanne, ka'ne' pe ka' winîpainaon kure'nan a'situn ata'se'masa' iipî warainon eta'pî innape Jesus ku'nenanya. Kure'ne awanî ye'nen mîrîrî wîttî tawonkonya eta'pî. ³ Moropai mîrîrî era'ma'pî wîttî tawonkonya. Apo' awittasa' ya'se'masa' a'situnya warantî innape Jesus ku'nenan ekaya. Eeskainunpîtî'pî to' kaisarî tiwin pî' to' tiise,

era'ma'pî to'ya. ⁴ Mîrîrî yai tamî'nawîronkon esa' pe Morî Yekaton Wannî ena'pî. Moropai to' eseurîma emapu'tî'pîya tiaronkon maimukon ta.

⁵ Inkamoro kore'ta Jerusalém po Judeuyamî' Paapa yapurînenan wanî'pî aminke pai festa pona iipî'san. Tamî'nawîrî patakon poinokon wanî'pî. ⁶ Mîrîrî a'situn warainon eta tîuya'nîkon yai, to' emurukuntîpî. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan eseurîma tiaronkon maimukon ta eta'pî to'ya. Tîise eta'pî inkamoro aminke pai iipî'sanya tîmaimukon pe awanî. Mîrîrî pî' to' esenumenka'pî kure'ne. ⁷ Ta'pî to'ya: —Insamoro warayo'kon Galiléiaponkon. A'kî umaimukon ta to' eseurîma. ⁸ Tîise î' kai'ma mîrîrî warantî umaimukon ta to' eseurîma mîrîrî? —ta'pî to'ya. ⁹⁻¹¹ —Maasa pra uurí'nîkon wanî aminke pai iipî'san pe. Pártia patapai'nîkon pe, Média pata pai'nîkon pe, Elão pata pai'nîkon pe, Mesopotâmia pata pai'nîkon pe, Judéia pata pai'nîkon pe, Capadócia pata pai'nîkon pe, Ponto pata pai'nîkon pe, Ásia pata pai'nîkon pe, Frígia pata pai'nîkon pe, Panfília pata pai'nîkon pe, Egito pata pai'nîkon pe, Líbia pata woinîkon nîrî wanî, aminke pra awanî Cirene pî', Roma poinokon pe, Creta pata pai'nîkon pe moropai Arábia pata pai'nîkon pe. Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Paapa yapurînenan, tamî'nawîrî aminke pai'nîkon pe e'nî tanne tiwin pî' si'ma umaimukon eta sîrîrî ukaisarî'nîkon. Paapa nîkupî'pîkon kure'nan pî' umaimukon eta sîrîrî ukaisarî'nîkon. Paapa nîkupî'pîkon kure'nan pî' to' eseurîma mîrîrî umaimukon ta eta sîrîrî —ta'pî to'ya.

¹² Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon wanî'pî

kure'ne teesenumenkai to' winîkii. Î' e'ku'sa' epu'tî to'ya pra awanî'pî. To' esekaranmapopîtî'pî. —Î' taato'pe see sîrîrî wanî sîrîrî? —kai'ma ta'pî to'ya. ¹³ Tîise moro to' kore'ta tiaronkon wanî'pî to' patakapîtî pî' tîwe'sanon. Inkamoroya ta'pî to' pî': —A'kî, insamoro warayo'kon etînsa' mîrîrî. E'tari pe to' wanî mîrîrî —kai'ma ta'pî to'ya to' winîkii.

Pedro Eseurîmato' To' Pî'

¹⁴ Tîise Pedro e'mîsa'ka'pî tiwin pu' pona tîimo'tai'nîkon Jesus naipontîsan pokonpe. Mîükîrî eseurîma'pî meruntî ke arinîkonya eta tanne. —Uyonpayamî', Judeuyamî' Jerusalém ponkon moropai tamî'nawîronkon amîrînîkon tarîwaya iipî'san. Maasa eseurîma etatî î' taato'pe mîrîrî wanî ekaremekûya sîrîrî etatî —ta'pîiya. ¹⁵ —Insamoro warayo'kon etînsa' kai'ma eesenumenkakon mîrîrî to' pî' —ta'pîiya. —Tîise kaane, insamoro wanî maasa î' enîrîtîponkon pepîn insamoro. Penane pu'kuru anna wanî sîrîrî î' yonpa annaya pra man —ta'pîiya. ¹⁶ —A'kî, pena Paapa maimu ekareme'nen profeta Joel nurî'tî nekaremekî'pî era'maya'nîkon sîrîrî —ta'pî Pedroya to' pî'.

¹⁷ —Ta'pî Paapaya: “See warantî ikupîuya kupî sîrîrî tamî'nawîron ataretî'ka rawîrî,” ta'pî Paapaya. “Morî Yekaton Wannî yarimauya kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa' pe, aako'manto' pe. Mîükîrî Morî Yekaton Wannî wenai, to' eseurîma kupî sîrîrî uyekare pî'. Moropai anmukukon pia nîrî yarimauya moropai ayensitonon pia nîrî yarimauya.

Inkamoro eseurîma kupî sîrîrî mîikîrî wenai
umaimu pî", ta'pî Paapaya.

"Maasaronkon we'ne'pîtî warantî
yairon epu'tî to'ya kupî sîrîrî
tînera'ma'pîkon pepîn.

A'yeke'tonon we'ne'pîtî tîwetun ya'
mîrîrî epu'tî to'ya kupî sîrîrî.

Mîrîrî wenai to' eseurîma kupî sîrîrî.

18 Moropai manni'kan upoitîrî pe tîwe'sanon,
inkamoro pia nîrî Morî Yekaton Wannî yarimauya
kupî nîrî sîrîrî.

Inkamoro eseurîma kupî nîrî sîrîrî uyekare pî',
tamî'nawîronkon pî' ekaremekî to'ya.

19 Moropai teesera'mesen kupûuya kupî sîrîrî
anera'makon ton ka' pî'.

Moropai teesera'mesen kupûuya kupî sîrîrî non po,
Mîrîrî wanî kupî sîrîrî mîn warantî.

Moropai apo' warantî
moropai were'tî warantî kure'ne era'maya'nîkon,

20 Moropai teesera'mesen kupûuya inî'rî ka' pî'
wei ena kupî sîrîrî ewaron pe,

moropai kapoi ena kupî sîrîrî mîn warantî,
Mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî

manni' ipîkku weiyu eseporî rawîrî,
uuipî rawîrî tamî'nawîron yaretî'kai.

21 Mîrîrî yai tîwenpenatasen awanî ya,
taawon wanî ya,
Paapa, upîika'tîkî.

Paapa, aapia iko'manpai wai
taawon wanî ya, mîikîrî pîika'tîuya", ta'pî Paapaya

ta'pî mîikîrî profeta Joel nurî'tîya pena –ta'pî Pedroya.

22 Mîrîrî pî' Pedro eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Warayo'kon, amîrî'nîkon Israel pemonkonoyamî', eseurîma Jesus Nazaré poinon yekare pî' etatî –ta'pîiya. —Mîikîrî Paapa naipontî'pî era'ma'pîya'nîkon. Î' ikupî eserîkan pepîn kupîiya wenai, kure'nan teesera'masen pepîn kupîiya wenai, Paapa winîpaino pe awanî epu'tî'pîya'nîkon ukore'ta'nîkon tîwanî yai. **23** Mîikîrî rumaka'pîya'nîkon imakui'san warayo'kon yenya'. Inkamoroya ipokapítî'pî pakî'nan pona. Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya iwî'pî itu'se Paapa e'to' yawîrî. Pena mîrîrî kupîya'nîkon rawîrî Paapaya epu'tî'pî. **24** Moropai Paapaya mîikîrî Jesus pîmî'sa'ka'pî. Awe'taruma'tîto' yapai imo'ka'pîiya. Sa'mantanto' yentai ikupî'pîya, maasa pra isa'manta'san kore'ta aako'mamî eserîke pra awanî'pî. **25** Mîrîrî pî' utamokon Davi nurî'tî eseurîma'pî pena. Mîikîrî Jesus pî' ta'pîiya:
Uyepotorî era'ma pî' uuko'mamî aminke pra uu-pia,

maasa pra mîikîrî wanî umeruntîri winî.
Mîrîrî ye'enen uurî wanî pepîn eranne' pe
maasa pra uupia aako'mamî ye'enen.

26 Mîrîrî ye'enen taatausinpai
uyewan wanî sîrîrî,
umaimu wanî kure'ne atausinpa'pî maimu pe.
Tîise uurî wanî tîisa'mantasen pe
tîise eranne' pe pra uuko'mamî uusa'mantato' pî',
27 Maasa pra uurî sa'manta yai

uuko'mamî pepîn non yo'koi isa'manta'san
kore'ta.

Urumakaya pepîn.

Moropai apoitîrî imakui'pî ton pîn
sa'mantasa' ko'mamî pepîn,
itesa'rî'pî kata pepîn,
i'mî'sa'kaya kupî ye'nen.

Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî,

²⁸ Uyepotorî, mîrîrî yairon epu'tou'ya ton ke
uyenupa'pîya ipatîkaron uuko'manto' ton epoto'pe.
Mîrîrî ye'nen taatausinpai pu'kuru uurî wanî
sîrîrî.

Maasa pra uupia aako'mamî ye'nen, *Sl 16.8-11*
ta'pî Davi nurî'tîya —ta'pî Pedroya.

²⁹ Moropai Pedro eseurîma ko'mannîpî. Ta'pîiya:
—Uyonpayamî', maasa eseurîma etapai'nîkon, pe-
naron manni' utamokon Davi nurî'tî yekare pî'.
Mîikîrî ko'manpîtî'pî tamî'nawîronkon esa' pe pena.
Tîise aasa'manta'pî. Mîrîrî tîpo yu'na'tî'pî to'ya,
mîikîrî uruwasi man uurî'nîkon kore'ta. ³⁰ Mîikîrî
e'pîtî'pî Paapa maimu ekareme'nen pe. Mîrîrî
ye'nen epu'tî'pîya, î' taasa' Paapaya inna'poka
tîuya mata pe pra. Mîikîrî payanyamî' rî'san kore'ta
Paapaya ipîkku mata esa' ton yarima tîuya, ekare-
mekî'pî Davi nurî'tî wanî'pî warantî awe'to'pe.

³¹⁻³² —Moropai epu'tî'pîya î' kupî Paapaya.
Mîrîrî ye'nen eeseurîma'pî Cristo pîmî'sa'kato'
Paapaya pî'. Ta'pîiya see warantî: "Mîikîrî
sa'manta tîpo isa'manta'san kore'ta aako'mamî
pepîn Mîrîrî ye'nen itesa'rî'pî kata pepîn", taa Davi
nurî'tîya manni' Jesus pîmî'sa'kato' Paapaya pî'.
³³ Mîrîrî kupî'pîya. Mîikîrî e'mî'sa'kasa' era'ma'pî
annaya. I'mî'sa'kasai'ya tîpo, Paapaya yarî'pî ka'

pona. Ta'pîiya ipî: "Umeruntîri winîkûi ereutakî," ta'pîiya. Moropai Morî Yekaton Wannî yarima pî man, yarima tîuya ta'pî tîuya yawîrî. Mîikîrî erepansa' sîrîrî anna esa' pe. Mîikîrî wenai eseurîma sîrîrî amîrî'nîkon maimu ta. Mîrîrî era'maya'nîkon sîrîrî, etaya'nîkon sîrîrî. ³⁴⁻³⁵ Davi eseurîmassa' pra man tîpî maasa pra mîikîrî enu'sa' pra man ka' pona tesa' yarakkîrî. Tîise eeseurîma'pî Cristo enuku'pî pî'. Ta'pîiya see warantî:

"Paapaya ta'pî Uyepotorî pî:
 'Umeruntîri winîkûi ereutakî
 maasa ayeyatonon yentai akupîuya pîkînî, ta'pîiya"

Sl 110.1

ta'pî Davi nurî'tîya. ³⁶ Mîikîrî manni' anwî'pîkon antaruma'tî'pîkon pîmî'sa'ka Paapaya yai ikupî'pîya kure'ne Uyepotorîkon pe, tînmenka'pî pe. Tamî'nawîronkon Judeuyamî', mîrîrî epu'tîya'nîkon e'pai awanî —ta'pî Pedroya to' pî'.

³⁷ Mîrîrî eta tîuya'nîkon pî' yairî ma're to' ena'pî kure'ne to' esewankono'ma'pî. Moropai ta'pî to'ya Pedro pî' moropai tiaronkon Jesus naipontî'san pî': —Uyonpayamî', i' kupî annaya e'painon? Mîrîrî warantî Paapaya anna taruma'tî namai kai'ma.

³⁸ Mîrîrî yuuku'pî Pedroya: —Enpenatatî imakui'pî ankupî'pîkon pî' moropai irumakatî tamî'nawîrî Paapaya tîwanmîra iku'to'pe. Mîrîrî tîpo esenpatakonañi innape Jesus kupîya'nîkon wenai. Tamî'nawîrî tîwanmîra iku'sa' tîuya tîpo Paapaya Morî Yekaton Wannî yarima ayesa'kon pe —ta'pî Pedroya to' pî'. ³⁹ —Maasa pra mîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî pena Morî Yekaton Wannî yarima tîuya pî', amîrî'nîkon pia

moropai anmukukon pia yarima tîuya moropai tamî'nawîronkon aminkankon pia yarima tîuya manni'kan tînmenkakon pia yarima tîuya –ta'pîiya.

40 Mîrîrî warantî Pedroya to' panama'pî, to' teka'nunkai. Ta'pîiya to' pî: –Epa'katî imakui'pî kupî pî' tîwe'sanon kore'ta pai. Maasa pra inkamoro taruma'tî Paapaya yai, ataruma'tîiya'nîkon namai awe'pîka'tîto'kon yuwatî –ta'pî Pedroya.

41 Mîrîrî tîpo innape Pedro maimu kupî tîuya'nîkon ye'nen to' esenpatakona'pî. To' wanî'pî 3.000 kaisarî yonpa. Mîrîrî tîpo innape Jesus ku'nenan pokonpe to' emurukuntîpîtî'pî.

42 Mîrîrî yai Paapa maimu ke to' yenupa'pî Jesus naipontî'sanya. Tekkarikon yonpa tîuya'nîkon yai tîmurukun pe to' e'pîtî'pî. Moropai teepîremakon yai tîmurukun pe to' e'pîtî'pî. Mîrîrî warantî to' ko'mamî'pî innape Jesus kupî tîuya'nîkon ye'nen.

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru

43 Mîrîrî yai Jesus naipontî'sanya î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî. Esenumenkanto' kure'nan ku'pîtî'pî to'ya. Mîrîrî ku'pîtî to'ya wenai, tu'kankon pemonkonyamî' esenumenka'pî. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon wenai tamî'nawîronkonya to' nama'pî.

44 Moropai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan ko'mamî'pî tîmurukun pe. Moropai î' itesa' pe tîwe'to'kon mîrîrî tîrataikai to' wanî'pî se' kaisarî.

45 Inkamoro e'repa'pî temannekon ke, tînmîrikon ke. Mîrîrî yepe'pî yapi'sa' tîuya'nîkon yai, mîrîrî yarataika'pî to'ya itu'se tiaronkon e'to' kaisarî. Mîrîrî kupî'pî to'ya tîwakîrikon pe, mîi pe pra.

46 Moropai wei kaisarî to' emurukuntîpîtî'pî

Judeuyamî' epîremato' yewî' ta. Moropai tewî'kon kaisarî tekkarikon yonpapîtî'pî to'ya tîwakîrikon pe, taatausinpai, e'sentai pra. ⁴⁷ Inkamoroya Paapa yapurîpîtî'pî tamî'nawîron pî'. Mîrîrî to' yeseru wenai, tiaronkon pemonkonyamî'ya tîwakîrikon pe to' era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen wei kaisarî Paapa yapurînenan epamî'pî. Maasa pra Uyepotorîkonya mîrîrî warantî ikupî'pî, mîrîrî warantî innape tîku'nenan e'pîika'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî warantî arinîke to' ena'pî.

3

Pedroya Ma'takî'pan Warayo' Yepy'tî

¹ Tiwin wei Pedro wîtî'pî João yarakkîrî Judeuyamî' epîremato' yewî' ta epîremai. Ko'mamîiya to' wîtî'pî teeserukon ta, Judeuyamî' eperepîtî'pî ko'mamî kaisarî epîremai. ² Moro warayo' ma'takî pe tîwe'sen e'pîtî'pî mîrîrî to' epîremato' mana'ta po. Morî itese' manni' mana'ta pia itonpayamî'ya yaaptîtî'pî wei kaisarî teewonsenon nîtîrî tîniru yapi'to'peiya kai'ma. Mûikîrî awanî'pî asakoi pepîn teesenpo'pî pata painon.

³ Mîrîrî yai mûikîrî pri'yawon pepîn ma'takî'pan warayo' sa'neya Pedro, João era'ma'pî, mana'ta po tîwe'senya. Mûikîrîya to' era'masa' tîuya pe tenya kainumî'pî to' nîtîrî tîniru yapisîpa kai'ma. ⁴⁻⁵ Mîrîrîya Pedro João ko'mamî'pî mûikîrî yenu pîkîrî. Moropai ta'pî Pedroya ipî': —Anna era'makî —ta'pîiya. Mûikîrîya to' era'ma'pî i' to' nîtîrî yapisîpa kai'ma eesenumenka'pî teuren. ⁶ Tîise ta'pî Pedroya see warantî: —A'kî, i' rî ton pra man

tîniru ton pra man aapia untîrî ton. Tîise Cristo nîtîrî'pî Paapa meruntîri upiika'tîto' Jesusya manni' Nazaréponya, tarî man uupia. Mîrîrî ke apîika'tîuya. Mîrîrî ye'enen Jesus maimu pe tauya apî', asakî —ta'pîya. ⁷ Moropai meruntî winon itenya pî' yapisî'pî Pedroya. I'mî'sa'ka'pîya, mîikîrî pri'yawon pepîn sa'ne. Mîrîrî pe rî mîikîrî e'mî'sa'ka'pî, morî pe satippe aapîta'pî inî' ike'ne awanî pra. ⁸ Mîrîrî tîpo mîikîrî atausinpasa' arapunpîtî'pî kure'ne. Mîrîrî ye'enen mîikîrîya Paapa yapurî'pî tîwakîri pe taatausinpai moropai to' pîkîrî eewomî'pî Judeuyamî' epîremato' yewî' ta. ⁹ Mîrîrî yai era'ma'pî arinîkonya. Mîikîrî pri'ya pra tîwe'sen e'mî'sa'kasa'ya Paapa yapurî era'ma'pî to'ya. ¹⁰ Mîrîrî ye'enen to' esenumenka'pî kure'ne ipî'. —Manni' mîikîrî, pri'ya pra tîwe'sen mana'ta po e'mî'sa'kakoi pepîn. Î' kai'ma see awe'mî'sa'kasa' mîrîrî? —Kai'ma to' esenumenka'pî teesewankono'mai ipî'.

Arinîkon Pemonkonyamî Yeurîma Pedroya

¹¹ Mîrîrî tîpo mîikîrî warayo' Pedro João nepi'tî'pî wanî'pî to' ra' pîkîrî. Mîikîrî era'ma tîuya'nîkon wenai, pemonkonyamî' esenumenka'pî kure'ne. Moropai to' eka'tumî'pî epîremanto' yewî' waikatoi varanda ta itese' Salomão pata'se' ya', o'non pata Pedro João moropai warayo' ike'nan esepi'tîsa' wanî manni' pata. ¹² Mîrîrî yai arinîkon erepamî era'ma tîuya pe ta'pî Pedroya to' pî': —Uyonpayamî', î' wani' awanî ye'enen eesewankono'makon mîrîrî? Î' kai'ma eesenumenkakon mîrîrî anna pî'? Î' wani' awanî ye'enen anna yenu pîkîrî aako'mamîkon? Mîserî

warayo' esepi'tîsa' wenai anna meruntîri ke yepi'tîsa' annaya kai'ma awanîkon? Morî anna yeseru wenai timeruntîri tîisa' Paapaya kai'ma awanîkon ka'rî? ¹³ Mîikîrî esepi'tîsa' mîrîrî anna meruntîri wenai pra tîise manni' Paapa poitîrî Jesus meruntîri wenai. Manni' anna tamokon Abraão nurî'tî napurî'pî, moropai Isaque nurî'tî napurî'pî moropai Jacó nurî'tî napurî'pî. Mîikîrî Paapaya Jesus kupî'pî kure'ne. Tîise amîrî'nîkonya irumaka'pî ipîku pe tîwe'sanon ayesa'kon pia. Mîikîrî rumaka'pîya'nîkon Pilatos yenza' mîikîrî anrumakapai awani tanne tîise "kaane" ta'pîya'nîkon itu'se pra awanî'pîkon. ¹⁴ Mîikîrî wanî'pî morî pe tîwe'sen pe imakui'pî ton pra tîwe'sen pe, tîise mîwîni tîise iwanmîrî'pîya'nîkon. —Mîikîrî rumakakî —taaya'nîkon pra awanîkon Pilatos pî'. Tîise tiaron warayo' pemonkon wîitîpon rumakato'peiya ta'pîya'nîkon. ¹⁵ Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya uuri'nîkon ko'manto' esa' pe tîwe'sen wîi me'po'pî. Tîise mîikîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî epu'tî pî' anna man maasa pra era'ma'pî annaya. ¹⁶ Mîrîrî ye'en mîikîrî Jesus meruntîri wenai mîserî warayo' esepi'tîsa' sîrîrî. Maasa pra innape ikupî'pîya. Mîrîrî ye'en Jesusya yepi'tî'pî tamî'nawîronkon amîrî'nîkonya era'ma tîmapu'tîi.

¹⁷ —Uyonpayamî', amîrî'nîkonya iwî me'po'pî pakko pe awanîkon ye'en, tamî'nawîrî ayesa'kon pokonpe si'ma. Mîrîrî epu'tî pî' wai. ¹⁸ Tîise mîrîrî kupî'pî Paapaya. Pena penaronkon profetayamî' nurî'tîya ekaremekî'pî, i' kai'ma Paapa narima'pî pîka'tîton pe e'taruma'tî kupî. Mîrîrî yawîrî

ikupî'pî Paapaya ta'pî tîuya yawîrî. **19** Mîrîrî ye'nen enpenatatî imakui'pî ankupî'pîkon pî', irumakatî, ayeserukon mo'tani'tî. Moropai Paapa pia eturumakatî tîwanmîra imakui'pî ankupî'pîkon ku'to'peiya. Iipia eturumakatî ayekatonkon meruntîri ton tîto'peiya. **20** Iipia eturumakatî aapia'nîkon manni' Jesus tînmenka'pî pîika'tîton yarimato'peiya. **21** Tîise mîikîrî wanî sîrîrî ka' po aaipî pra. Tamî'nawîron miakanma tîuya weiyu pîkîrî aako'mamî, mîrîrî weiyu pî' Paapa eseurîma'pî penaronkon tîmaimu ekareme'nenan profetayamî' wenai. **22** Moisés nurî'tîya ta'pî:
 "Paapaya tîmaimu ekareme'nen yarima kupî sîrîrî, amîrî'nîkon kore'ta uurî yarimasa' tîuya warantî. Mîikîrî maimu ekareme'nen wanî kupî sîrîrî akore'ta'nîkon ayonpakon pe.

Maasa etatî morî pe ï' taiya apî'nîkon.

23 Anî'ya imaimu eta pra awanî ya,
 mîikîrî mo'kaiya kupî sîrîrî tîpemonkonoyamî'
 kore'ta pai.

Inî'rî tîpemonkono pe pra ikupîya.

Mîikîrî wîya kupî sîrîrî," **Dt 18.15,18,19**
 ta'pî Moisés nurî'tîya —ta'pî Pedroya.

24 —Tamî'nawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya sîrîrî ekaremekî'pî. E'mai'ne Samuelya ekaremekî'pî. Moropai mîrîrî tîpo ite'ma'pî pî' tiaronkonya ekaremekî'pî. Sîrîrî yai eesera'ma manni' ekaremekî'pî to'ya. **25** ï' etanto' Paapaya pena inkamoro wenai, mîrîrî wanî sîrîrî amîrî'nîkon ton pe. See warantî ekaremekî'pî Paapaya Abraão pî' pena. Ta'pîya:

“Apayanrî'san wenai tamî'nawîronkon
sîrîrî pata po tîko'mansenon pia morî
tîriuya kupî,”

Gn 22.18; 26.4

ta'pîiya Abraão pî'. Mîrîrî wanî sîrîrî amîrî'nîkon
ton pe maasa pra amîrî'nîkon wanî ipayanyamî'
rî'san pe. ²⁶ Mîrîrî ye'en Paapaya típoitîrî
menka'pî moropai yarima'pîya e'mai' pe
amîrî'nîkon pîka'tîton pe, morî ku'to'peiya
amîrî'nîkon ton pe, moropai imakui'pî
ankupî'pîkon rumakakonpa akaisarî'nîkon tiwin
pî si'ma.

Mîrîrî warantî Pedro eseurîma'pî to' pî'.

4

Pedro, João Yarî To'ya Judeuyamî' Esanon Pia

¹ Pedro moropai João wanî'pî pemonkonyamî'
yenupa pî'. Mîrîrî tanne, Judeuyamî' esanon
teepîremasanon esanon erepamî'pî to' kore'ta.
Moropai tiaronkon saduceuyamî' moropai
epîremanto' yewî' era'manenan esa'. ² Inkamoroya
pemonkonyamî' yenupa to'ya eta'pî, to' eseurîma.
Pedro eseurîma'pî Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pî
Paapaya pî'. —Mîrîrî ye'enen Jesus Cristo
e'mî'sa'kasa' wenai isa'manta'san e'mî'sa'ka nîrî
—ta'pîya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon pî to' eseta'ka'pî, to'
maimu pî'. To' ekore'ma'pî to' winîkîi. ³ Mîrîrî
ye'enen to' yapisî me'po'pî to'ya. Moropai
to' yarakkamo'pî to'ya mîrîrî ewaron neken
yuwa'kato'pe to'ya, maasa pra ko'mamîya pata
wanî'pî müito'pe. ⁴ Tîise mîrîrî yai to' nekaremekî'pî
itekare etatîpono'sanya innape Jesus kupî'pî
arinîke. Mîrîrî ye'enen inkamoro innape Jesus

ku'nenan ena'pî inî' panpî'. Tarîpai 5.000 kaisarî to' wanî'pî.

⁵ Mîrîrî erenma'sa' pe miarî Jerusalém po to' emurukuntî'pî, inkamoro ipîkkukon pe tîwe'sanon, yenupatonkon moropai tiaronkon pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sanon emurukuntî'pî.

⁶ Inkamoro kore'ta to' wanî'pî teepîremasanon esanon yepotorî Anás itese' moropai Caifás, João, Alexandre moropai tiaronkon Anás yonpayamî'.

⁷ Mîrîrî yai inkamoro Jesus naipontî'san arakkansa' tîuya'nîkon enepî'pî to'ya inkamoro ipîkkukon rawîrî. Mîrîrî ye'en to' ekaranmapo'pî to'ya. —O'non ye'ka pe see mîrîrî kupîya'nîkon mîrîrî? Anî' meruntîri ke ikupîya'nîkon mîrîrî? Anî' maimu pe mîrîrî kupîya'nîkon? —ta'pî to'ya to' pî'. Anepu'pai to' wanî'pî maasa pra warayo' esepi'tîsa' era'masa' tîuya'nîkon ye'en.

⁸ Morî Yekaton Wannî wanî'pî Pedro yarakkîrî. Mîrîrî ye'en Pedro eseurîma'pî eranne' pe pra. Ta'pîya to' pî': —Amîrî'nîkon ipîkkukon pemonkonyamî' esanon, epu'nenan, mîserî warayo' yepi'tîsa' annaya wenai anna yekaranmapoya'nîkon. Mîrîrî anepu'pai awanîkon. Tarîpai etatî, —ta'pî Pedroya to' pî'.

⁹⁻¹⁰ Moropai ta'pîya: —Mîkîrî manni' Jesus Nazaré poinon, manni' anwî'pîkon anpokapîtî'pîkon pakî'nan pona, mîkîrî pîmî'sa'kasa' Paapaya. Mîkîrî meruntîri wenai, mîkîrî maimu pe eesepi'tîsa' mîrîrî —ta'pî Pedroya to' pî'. ¹¹ Ta'pî Pedroya inî'rî to' pî': —Manni' mîkîrî Paapaya taasa':

“manni' wîttî konekanenya imakui'pî pe tî' wanî kai'ma yenunsa',

ipîlinamaya pra awanîkon, iwanmîrîya'nîkon.

Mîikîrî kupî'pî Paapaya ipîkku pe," *Sl 118.22*
 mîikîrî Jesus. 12 Mîikîrî pia neken e'pîka'tînto'
 eseporî mîrîrî. Inî'rî tiaron iwarainon ton pra man
 sîrîrî pata po upîka'tînenkon ton. Mîikîrî, Paapa
 nîtîrî'pî neken wanî uurî'nîkon pûka'tîton pe, —ta'pî
 Pedroya.

13 Pedro eseurîma eta tîuya'nîkon yai inkamoro
 emurukuntî'san esenumenka'pî kure'ne to' pî'.
 Ta'pî to'ya: —Î' kai'ma see to' eseurîma mîrîrî
 pî' esenupa'sanon pepîn teuren tîise eranne' pe
 pra to' wanî. Moriya insamoro wanî sîrîrî Je-
 sus yarakkîrî asarî'san pe kai'ma —ta'pî to'ya.

14 Mîrîrî ye'nen moo to' wanî'pî. Î' taa to'ya pîn
 Jesus naipontî'san pî'. Maasa pra mîikîrî warayo'
 eke'nan to' nepi'tî'pî wanî'pî to' pia. 15 Mîrîrî
 tîpo to' yenpa'ka'pî to'ya poro pona. Moropai
 tîwarîrî'nîkon to' esiyu'pîtî'pî to' eseurîmato' pî'.

16 —Î' kupî e'painon to' yarakkîrî. Ikupî es-
 erîke pra awanî to' winîkîi maasa pra tamî'nawîrî
 Jerusalém po anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'sa' to'ya
 epu'sa' tamî'nawîronkonya man. Yenomî eserîke
 pra man, to' nîkupî'pî —ta'pî to'ya. 17 —Tîise taap-
 pai awanî sîrîrî to' pî' inî'rî Jesus pî' to' eseurîma
 namai tiaronkon pemonkonyamî'ya eta namai, to'
 eseurîmato' Jesus pî' emî'pannî'pai awanî sîrîrî —
 ta'pî to'ya.

18 Moropai to' yawonnîpî'pî to'ya inî'rî. Mo-
 ropai ta'pî to'ya: —Inî'rî pemonkonyamî' yenu-
 paya'nîkon yu'se pra anna wanî sîrîrî. Inî'rî mîikîrî
 warayo' pî' Jesus pî' eeseurîmakon yu'se pra anna
 man. Atî'napantî mîrîrî pîkîrî tîise —ta'pî to'ya to'

pî'. ¹⁹⁻²⁰ Tîise î' kupî to'ya yentai awanî'pî. Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —Inna, annaya tîwî ikupî eserîke pra man. Anna eseurîma tîrumakai pra maasa pra anna nera'ma'pî, anna neta'pî mîrîrî ekaremekî annaya, —ta'pî to'ya. Moropai ta'pî to'ya: —Amîrî'nîkonya taa aawarîrî'nîkon rî eesenumenkon mîrîrî î' wanî yairî Paapa ton pe. Amaimukon yawîrî anna wanî kai'ma. Amîrî'nîkon nama annaya Paapa ka'rî nama annaya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon e'pai awanî —ta'pî Pedroya.

²¹ Mîrîrî tîpo inî' î' kupî to'ya eserîke pra to' wanî'pî. Maasa pra pemonkonyamî'ya Paapa yapurî'pî warayo' to' napi'tî'pî era'ma tîuya'nîkon ye'en. Mîrîrî ye'en to' eseurîma'pî neken to' yarakkîrî. —Inî'rî kîseurîmatî mîikîrî Jesus pî'. Eeseurîmakon yu'se anna wanî pra man —ta'pî to'ya to' pî'. Moropai to' epa'ka'pî, î' kupî to'ya yentai awanî'pî mîito'pe. ²² Mîikîrî warayo' esepi'tî'pî kono po awanî'pî 40 kono' yentai.

Innape Jesus Ku'nenan Epîrema

²³ Atarakkannîto' yewî' tapai teepa'ka tîpo'nîkon Pedro, João wîtî'pî tonpayamî' pia, innape Jesus ku'nenan pia. Inkamoroya ekaremekî'pî to' pî', î' taasa' a'yeke'tonon Judeuyamî' yenupanenanya moropai teepîremasanon esanonya. ²⁴ Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai tamî'nawîrî si'ma to' epîrema pia'tî'pî Paapa pî'. Ta'pî to'ya: —Anna yunkon, Paapa, amîrî pata koneka'tîpon, moropai ka'koneka'tîpon. Moropai tuna koneka'tîpon. Moropai tamî'nawîron sîrîrî pata po tîlko'mansen koneka'pîya. ²⁵ Moropai pena eeseurîma'pî Morî

Yekaton Wannî yai anna tamokon Davi nurî'tî apoitîrî eseurîma wenai. Ta'pîya:

"Î' wani' awanî ye'nen pemonkonyamî',
Judeuyamî' pepîn ekore'ma uwinîkîi.

²⁶ Î' wani' awanî ye'nen Uwinîkîi imakui'pî kupî
tiuya'nîkon pî' to' esenumenka.

Tîise î' kupî to'ya eserîke pra awanî.

Ipîkkukon reiyamî' pata esanon pokonpe to' emu-
rukuntî'pî

teepîkonpa Uyarakkîrî moropai pîika'tîton
unarima'pî yarakkîrî.

Tîise mîrîrî wanî î' pe pra rî", Sl 2.1,2
ta'pîya, pena Davi nurî'tî eseurîmato' wenai.

²⁷ A'kî, pena Davi nurî'tî yai eeseurîma'pî, Paapa. Mîrîrî warantî awe'kupî'pî sîrîrî amen. To' eseta'pî î' rî kupîkonpa pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sen Herodes pokonpe moropai pata esanon Pôncio Pilatos pokonpe. To' eseta'pî anna yonpayamî' moropai anna yonpayamî' pepîn pokonpe teserukon konekakonpa kai'ma. Mîlikîrî anarima'pî pîika'tîton imakui'pî ton pîn Jesus winîkîi, teepîto'kon yeseru konekakonpa to' eperepî'pî. Mîrîrî eseta'pî pena innape rî awe'kupî sîrîrîpe eesepu'tîto'pe kai'ma. ²⁸ Mîrîrî warantî pena eeseurîma'pî manni' yawîrî sîrîrî awe'kupî esera'ma sîrîrî, Paapa. Sîrîrî warantî ikupî'pî to'ya maasa pra awe'ku'to'pe ta'pîya. Mîrîrî warantî ta'pîya itu'se awanî ye'nen, meruntî ke awanî ye'nen. ²⁹ Anna yunkon, Paapa, tamî'nawîrî epu'tî pî' nai î' kai'ma anna winîkîi to' eseurîmasa' epu'tî pî' nai, anna taruma'tî tiuya'nîkon pî' to' eseurîmasa'. Tîise Paapa,

apoitîrîtonon anna pia meruntî tîikî, meruntî ke amaimu pî' anna eseurîmato'pe inî' panpî'.
30 Moropai Paapa, anna pia itîikî apoifîrî imakui'pî ton pîn Jesus wenai anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'to'pe annaya, pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe annaya ameruntîri ke. „Mîrîrî era'ma tîuya'nîkonya yai pemonkonyamî' esenumenkato'pe kure'ne ameruntîri pî'„ –kai'ma to' epîrema'pî Paapa pî'.

31 To' epîrema ataretî'ka pe, tîwakîri pe Paapaya eta'pî. Mîrîrî ye'en ena to' e'to' wîttî eserentîkî'ma'pî. Moropai Morî Yekaton Wannî ena'pî to' esa' pe inî' panpî' meruntî ke to' e'to'pe. Mîrîrî tîpo inî' panpî' itekare ekaremekî'pî to'ya meruntî ke.

Tamî'nawîrî Itesa' Pe Tîwe'to'kon Kupî To'ya Tiwinan Yemanne Warantî

32 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan esenumenkaptî'pî se' kaisarî. To' esenumenkato' e'pîtî'pî tiwin. Moropai to' yeseru e'pîtî'pî i' kai'ma to' ko'manto' wanî'pî. Mîrîrî ye'en anî'ya taa pra awanî'pî to' kore'ta: –Uyemanne sîrîrî uurî sîrîrî –kai'ma to' esenumenkaptî'pî. Tîise tamî'nawîrî itesa' pe tîwe'to'kon kupî'pî to'ya tiwinan yemanne warantî. **33** Mîrîrî yai Jesus pîmî'sa'ka'pî Paapaya ekareme'pîtî'pî to'ya meruntî ke. Mîrîrî ye'en kure'ne morî pe to' e'to' ton tîrî'pî Paapaya to' pia. **34-35** Moropai temannekon ke to' e'repa yai, tewî'kon ke, tînmîrikon ke, itepe'pî yapisî to'ya, moropai mîrîrî enepî to'ya tamî'nawîrî Jesus naipontî'san yenza itîrî to'ya. Moropai mîrîrî yonpa tîrî Jesus naipontî'sanya to' pia, itu'se to'

e'to' kaisarî. Mîrîrî ye'enen anî' e'taruma'tî pra awanî'pî to' kore'ta. Mîrîrî kupî'pî to'ya tamî'nawîrî teesenumenkato'kon ke.

³⁶⁻³⁷ Inkamoro kore'ta tiwin warayo' wanî'pî itese' José. Mîikîrî e'repa'pî tînmîri ke. Itepe'pî yapisî'pîya moropai enepî'pîya tamî'nawîrî Jesus naipontî'san yenya tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe Jesus naipontî'sanya kai'ma. Mîikîrî warayo' wanî'pî Levi nurî'tî paarî'pî pe. Ipata ese' wanî'pî eesenpo'pî pata Chipre wono po. Mîikîrî e'pîtî'pî to' pîika'tînen pe. Mîrîrî ye'enen esafî'pî Jesus naipontî'sanya Barnabé kai'ma, tiaron meruntîri ton tînen taato' mîrîrî.

5

Ananias Safira Yekare

¹ Mîrîrî tîpo tiaron warayo' wanî'pî itese' Ananias. Mîikîrî wanî'pî tîno'pî kenan. Ino'pî ese' wanî'pî Safira. Mîikîrî esenumenkka'pî tîwe'repa pî' tînmîri ke, _itepe'pî tîrîpa kai'ma Jesus naipontî'san pia. Mîrîrî ke tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe to'ya_.

² Tûse tamî'nawîrî itîrîya pîn tamî'nawîrî tîrîuya taa tîpo. Itonpa yarakkîrî awe'nîmî'pî. Mîrîrî epu'tî'pî ino'pîya. Mîrîrî tîpo yapisî'pîya itepe'pî. Mîrîrî tîrî'pîya Pedro pia itonpa pe, tamî'nawîrî tîrîya pîn.

³ Mîrîrî ye'enen ta'pî Pedroya ipî':

—Î' wani' awanî ye'enen mîrîrî warantî Makui pata'se' ton tîrîya ayewan ya? —ta'pî Pedroya ipî'. —Î' ton pe mîrîrî warantî seru'ye' pe awanî Morî Yekaton Wannî winîkîi —ta'pîya. —Î' ton pe tamî'nawîrî itîrîya pra awanî'pî itîrîuya taa tîpo?

⁴ Maasa pra anmîri wanî'pî amîrî pe pena. Moropai awe'repasa' tîpo itepe'pî wanî nîrî amîrî pe. Tîise ì' ton pe yenku'tî yu'se eesenumenkasa' anna winîkîi pra neken tîise Paapa winîkîi?

⁵ Mîrîrî taa Pedroya, eta tîuya pe Ananias esenumî'pî, aasa'manta'pî. Mîrîrî e'ku'sa' eta tîuya'nîkon pe arinîkon ena'pî eranne' pe. ⁶ Mûikîrî yapi'se warayo'kon erepamî'pî, kamisa ke ya'santî'pî to'ya. Moropai yenpa'ka'pî to'ya poro pona. Mûikîrî yu'na'tî'pî to'ya.

⁷ Mîrîrî tîpo, tîko'man pe pu'kuru pra ino'pîrî'pî erepamî'pî, ì' e'ku'sa' epu'tîiya pra tînyo yarakkîrî.

⁸ Mûikîrî ekaranmapo'pî Pedroya: —Ka'kî upî' —ta'pîiya. —Seeni' neken wanî tamî'nawîrî anmîrikon ke awe'repa'pîkon yepe'pî pe? —ta'pîiya.

—Inna —ta'pî Safiraya. ⁹ Tîise ta'pî Pedroya:

—Î' ton pe see mîrîrî warantî Paapa epu'to' ton tîriya'nîkon sîrîrî? Ataruma'tîiya'nîkon pepîn kai'ma? Seru'ye' pe awanîkon Morî Yekaton Wannî winîkîi —ta'pîiya. Moropai ta'pî Pedroya: —A'kî, mîrîrî warantî anyo seru'wasa' wenai aasa'manta'pî. Mûikîrî yu'na'tî warayo'konya amenrî to' ataretî'ka —ta'pîiya. —Moro to' man inkamoro yu'na'tîtîponkon —ta'pîiya. —Inkamoroya ayarî nîrî sîrîrî ayu'na'tîi —ta'pî Pedroya ipî'.

¹⁰ Mîrîrî eta tîuya pe, Safira esenumî'pî Pedro rawîrî aasa'manta'pî. Mûikîrî yenpa'ka'pî warayo'konya moropai yu'na'tî'pî to'ya inyo yu'na'tî'pî tîuya'nîkon winîkîi. ¹¹ Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai, innape Jesus ku'nenan ena'pî eranne' pe. Moropai tamî'nawîronkon mîrîrî

yeicare etanenan pemonkonyamî' nîrî wanî'pî eranne' pe.

Jesus Naipontî'sanya Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî

¹² Tu'ke ite'ka Jesus naipontî'sanya tu'ke ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî. Moropai esenumenkanto' ku'pîtî'pî to'ya pemonkonyamî' nera'maton pe. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan emurukunpîtî'pî epîremanto' yewî' waikatoi varanda ta itese' Salomão pata'se' ya'. ¹³ Tiaronkon emurukuntî pra awanî'pî to' pokonpe maasa pra eranne' pe tîwanîkon ye'nen. Tîse to' eseuri'imapîtî'pî morî pe to' pî'. ¹⁴ Moropai arinîkon warayo'kon moropai wîrî'sanyamî'ya nîrî innape Uyepotorîkon kupî'pî tîwîrî. Mîrîrî wenai arinîke to' ena'pî. ¹⁵ Mîrîrî Jesus naipontî'san nîkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai, pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya o'non poro Pedro wîtîto' e'ma ta. Tette' ta to' tîse inkamoro tîrî'pî to'ya e'ma ena pona, mîrîrî taawîrî Pedro wîtî yai, itekatonya mîikîrî napontîsa' yai eesepi'tîto'pe kai'ma. ¹⁶ Moropai arinîkon pemonkonyamî' Jerusalém woi tîiko'mansenonya tiaronkon pri'yawonkon pepîn nîrî enepî'pî. Moropai o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon enepî'pî to'ya. Tamî'nawîrî inkamoro esepi'tî'pî mîrîrî warantî.

Jesus Naipontî'san Taruma'tî To'ya

¹⁷ Moropai teepîremasanon esanon yepotorî moropai mîikîrî yarakkîronkon, Judeuyamî' esanon saduceuyamî', inkamoro kinmuwa'pî Jesus naipontî'san winîkîi. ¹⁸ Ta'pî to'ya: —To' arakkanpai awanî sîrîrî inî'rî to' eseuri'ma namai —ta'pî to'ya. Moropai to' yapisî me'po'pî to'ya

moropai to' arakkamo me'po'pî to'ya imakui'pî kupîtîponkon kore'ta. ¹⁹ Mîrîrî ewaron ya', Paapaya inserî yarima'pî to' pia. Mûikîrîya mana'ta arakkanmoka'pî. Moropai to'yenpa'ka'pîya mîrîrî atarakkannîto' yewî' tapai. ²⁰ Ta'pî inserîya Jesus naipontî'san pî':

—Atîtî, epîremanto' yewî' ta pemonkonyamî' yenupatantî. Sîrîrî itekare ekareme'tantî, tamî'nawîrî ipatîkarî enen ko'mannîto' yekare —ta'pî inserîya Jesus naipontî'san pî'.

²¹ Moropai inserî maimu yawîrî to' wîtî'pî penane pu'kuru to' ewomî'pî epîremanto' yewî' ta. Inkamoroya to' yenupa'pî miarî.

Mîrîrî tîpo mîrîrî wei yai, teepîremasanon esanon yepotorî moropai mûikîrî yarakkîronkon Judeuyamî' esanon emurukuntî'pî tamî'nawîrî pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sanon eseta'pî teeseurîmakonpa tekarekon pî', tonpakon sadeuyamî' pokonpe. Inkamoro emurukuntîsa'ya ta'pî: —To' era'matantî, inkamoro arakkansa'kon —ta'pî to'ya. ²²⁻²³ Moropai surarayamî' wîtî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Eporî'pî to'ya atarakkannîto' yewî' atarakkansa' wanî'pî. Surarayamî' era'manenanya era'ma ko'mannîpî mana'ta po si'ma. Tîise î' e'ku'sa' epu'tî to'ya pra awanî'pî mîrîrî yai. Mîrîrî arakkanmoka'pî to'ya tîise Jesus naipontî'san eporî to'ya pîn. Anî' ton pra awanî'pî. Tarîpai î' kai'ma tîwanîkon epu'tî to'ya pra to' ena'pî. To' enna'po'pî tesa'kon pia. Ekaremekî'pî to'ya, tamî'nawîrî.

—Î' kai'ma to' epa'ka'pî epu'tî annaya pra man. Mana'ta man arakkansa' pe —ta'pî to'ya.

24 Mîrînî eta tîuya'nîkon ya yai, to' esanonya ï' kupî tîuya epu'tî pîn nîrî to' warantî. **25** Tîise mîrîrî pe rî warayo' erepamî'pî. Ta'pîya: —A'kî manni'kan atarakkannîto' yewî' ta to' wanî manni'kan man sinpata epîremanto' yewî' ta pemonkonyamî' yenupa pî' —ta'pî warayo'ya to' pî'. **26-27** Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe tiwinarî surarayamî' esanonya ta'pî surarayamî' pî': —Ka'ne' pe to' era'matantî. To' wîtî'pî. To' enepî'pî to'ya. Ï' kupî to'ya pîn to' winîkîi maasa pra pemonkonyamî'ya tîpa'tîpîtîkon nama'pî to'ya tî' ke. Moropai to' ene'sa' to'ya yai, inkamoro pî' ta'pî Judeuyamî' esanon pe tîwe'sanonya: —Mîrîrî warantî "Inî'rî pemonkonyamî' kîsenupatî mîikîrî Jesus ese' pî'", ta'pî annaya apî'nîkon yuukuya'nîkon pra awanîkon sîrîrî. **28** Ankupî'pîkon era'matî maasa ï' ku'sa'ya'nîkon mîikîrî ese' pî' eeseurîmakon ke pemonkonyamî' Jerusalém cidaderî ponkonya etasa' era'matî. Mîrîrî warantî tîise anna Judeuyamî' esanonya Jesus wî'pî taa pî' aako'mamîkon mîrîrî.

29 Tîise Pedroya moropai tiaronkon Jesus naipontî'sanya inkamoro maimu yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Paapa maimu yawîrî e'nîpai awanî sîrîrî warayo'kon maimu yawîrî e'nî yentai. **30** Mîikîrî Paapa penaronkon utamokon napurî'pî mîikîrî Paapaya Jesus pîmî'sa'ka'pî amîrî'nîkonya iwî me'posa' tîpo, pakî'nan pona ipokapîtî me'posa'ya'nîkon tanne. **31** Mîikîrî Jesus kupî'pî Paapaya tîmeruntîri winî eereutato'pe, tamî'nawîronkon esa' pe, moropai upîika'tînenkon pe. Paapaya itîrî'pî manni'kan tîpemonkonoyamî'

Judeuyamî'ya imakui'pî pe tîwe'to'kon rumaka ya tîwanmîra Paapaya iku'to'pe —ta'pî to'ya to' pî'. ³² —Mîrîrî ekaremekî annaya sîrîrî maasa pra era'ma pî' anna man tamî'nawîrî. Moropai Morî Yekaton Wannîya nîrî yenpo pî' man tamî'nawîrî. Mîkîrî Morî Yekaton Wannî Paapa narima'pî tîmaimu yawîrî tîko'mansenon pia —ta'pî Pedroya to' pî'.

³³ Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai, inkamoro Judeuyamî' esanon emurukuntî'san ekore'ma'pî inî' panpî to' winikûi. Mîrîrî to' tî'ka tîuya'nîkon pî' to' eseurîma'pî. ³⁴ Tîse moro awanî'pî warayo' to' kore'ta. Mîkîrî fariseu itese' Gamaliel to' yenupanen Judeuyamî' yeseru pî'. Mîrîrî ye'en tamî'nawîronkon nînama pe awanî'pî. Mîkîrî e'mî'sa'ka'pî. Ta'pîya to' pî':

—Jesus naipontî'san yenpa'katî maasa poro pona ka'ne' perî —ta'pîya. Moropai to' yenpa'ka'pî to'ya. ³⁵ Moropai eeseurîma pia'tî'pî arinîkon emurukuntî'sanya eta tanne.

—A'kî, uyonpayamî' —ta'pîya. —Aka, î' kupiya'nîkon kai'ma kisenku'tîtî insamoro Jesus naipontî'san winikûi. Maasa ekaremekîuya etatî —ta'pîya. ³⁶ —Pena pu'kuru pra warayo' wanî'pî itese' Teudas. Mîkîrî wanî'pî pemonkon esa' pe arinîkon 400 kaisaronkon esa' pe Teudas wanî'pî. Ipikku pe tîwe'to'pe awe'kupî'pî. Tîse iwî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo inenupakon rî'san e'paraipîka'pî. Inî'rî ipokonpe tîwanî'pîkon warantî pra to' ena'pî. Mîrîrî warantî to' ataretî'ka'pî —ta'pîya. ³⁷ — Moropai inî'rî tiaron wanî'pî Judas itese' Galiléia pon —ta'pîya. —Manni' yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ku'ne'tî to'ya yai, mîkîrî wanî'pî

mîrîrî warantî. Ipîkku pe tîwe'to'pe awe'kupî'pî. Ipemonkonoyamî' wanî'pî tu'ke inenupakon. Tîise mûikîrî wî'pî to'ya. Moropai inkamoro inenupa rî'san e'paraipîka'pî —ta'pîiya. ³⁸ —Mîrîrî warantî naka inkamoro wanî. Mîrîrî ye'enen tîwî to' ku'pai'nîkon, maasa pra pemonkon yeseru pe awanî ya, î' pe pra rî to' nenupa'san wanî —ta'pî Gamalielya. ³⁹ —Tîise mîrîrî warantî pra Paapa meruntîri pe to' wanî tanne, î' kupîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî. Mîrîrî warantî ikupî pî' eesenumenkakon ya, Paapa winîkîi imakui'pî kupîya'nîkon mîrîrî —ta'pîya to' pî'.

⁴⁰ Mîrîrî tîpo mûikîrî Gamaliel eseurîmato' kupî'pî to'ya innape. Mîrîrî ye'enen, —Jesus naipontî'san yawonnî'tî —ta'pî to'ya. To' yawonnîpî'pî to'ya. To' po'pîtîtîpo'nîkon inkamoro rumaka'pî to'ya. To' rumaka pe ta'pî to'ya: —Atîtî, inî'rî eeseurîmakon yu'se anna wanî pra man mûikîrî Jesus ese' pî' —ta'pî to'ya. ⁴¹ Moropai Pedro tiaronkon Jesus naipontî'san epa'ka'pî arinîkon emurukuntî'san kore'tapai taatausinpai maasa pra Jesus yekare pî' ekaremekî tîuya'nîkon wenai tîwe'taruma'tîkon epu'tî to'ya eserîke awanî. Mîrîrî warantî si'ma, to' atausinpasa' wanî'pî kure'ne. Inkamoro wîtî'pî. ⁴² Inkamoroya wei kaisarî Paapa maimu ekareme'pîtî'pî epîremanto' yewî' ta moropai tuutîkon pe wîttîkon kaisarî. Pîka'tîton pe Jesus Paapa narima'pî wanî ekareme'pîtî'pî to'ya tîwîrî, tîrumakai pra.

6

Asakî'ne Mia' Pona Tîmo'tai'nîkon Menka To'ya

Jesus Naipontî'san Pîka'tînenan Pe

¹ Tîko'man pe pu'kuru tîko'manse pra Judeuyamî innape Jesus ku'nenan ena ko'mannîpî pî arinîke. Tiaronkon wanîpî mîrîrî yai grego maimu ta teeseurîmasanon pe moropai tiaronkon wanîpî aramaico pe teeseurîmasanon pe. Mîrîrî yai inkamoro grego maimu ta teeseurîmasanon esiyu'pîtî pia'tîpî maasa pra tonpakon inyo isa'manta'san pîka'tî to'ya pra awanî to' yekkari ton ke era'ma tîuya'nîkon wenai. ² Mîrîrî ye'enen Jesus naipontî'sanya to' muurukuntî'pî. Inkamoro eseurîma'pî ì' kai'ma to' pîka'tî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'enen ta'pî to'ya:

—Morî pe pra awanî Paapa maimu pî' eseuri'man rumakasa' ya manni'kan tîwe'taruma'tisanon neken pîka'tîto'pe. Tîise ekareme'pai awanî sîrîrî tîrumakai pra — ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'enen to' esenumenka'pî mîrîrî esenyaka'manto' kupîtonkon menka tîuya'nîkon pî'. ³ Mîrîrî ye'enen ta'pî to'ya: —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai warayo'kon menkapai'nîkon. Warayo'kon manni'kan epu'nenan yairî tîwe'sanon to' yeseru innape Jesus ku'nenan, Morî Yekaton Wannî maimu yawîrî tîwe'sanon menkapai'nîkon. Insamoro pia sîrîrî esenyaka'manto' rumakapai'nîkon man iku'to'pe to'ya. ⁴ Tîise annaya irumaka pepîn tîise wei tî'ka annaya e'pai awanî epîreman pî' kure'ne moropai itekare ekaremekî pî' —ta'pî to'ya.

⁵ Inkamoro Jesus naipontî'san maimu eta tîuya'nîkon yai inna ta'pî tamî'nawîronkonya. Mîrîrî ye'enen Estêvão mo'ka'pî to'ya. Mîikîrî

eturumakasa' wanî'pî Morî Yekaton Wannî yenya' ipoitîrî pe tîwe'to'pe. Moropai tiaronkon menka'pî to'ya nîrî ipokonpe. Filipe moropai Prócoro, Nicanor, Timão, Pármenas, Nicolau Antioquia pon. Mûkîrî wanî'pî Judeu pe pra tîse Judeuyamî' epíremato' yawîrî tîwe'sen pe awanî'pî.

⁶ Mîrîrî tîpo inkamoro warayo'kon enepî'pî to'ya Jesus naipontî'san pia. Moropai inkamoro epírema'pî to' pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya kai'ma.

⁷ Mîrîrî warantî Paapa maimu esekaremekî'pî innape Jesus ku'nenan wenai. Mîrîrî yai inî' panpî' innape Jesus ku'nenan ena ko'mannîpî'pî arinîke Jerusalém po. To' kore'ta mararî pra teepíremasanonya nîrî innape Jesus kupî'pî.

Estêvão Yapisî To'ya

⁸ Mûkîrî warayo' Estêvão wanî'pî kure'ne Paapa nîpîka'tî'pî pe. Mîrîrî ye'enê Paapa meruntîri wanî'pî iipia. Mîrîrî wenai ï' ikupî eserîkan pepîn moropai kure'nan esenumenkanto' kupî'pîya pemonkonyamî' nera'maton pe.

⁹ Tîse mîrîrî wenai Estêvão winîkîi tiaronkon iipî'san Judeuyamî' Cirene cidaderî poi moropai Alexandria cidaderî poi wo'ma'ta pia'tî'pî. Inkamoro wanî'pî epere'nîto' yewî' tawonkon pena to' poitîrî pe si'san. Tarîpai to' poitîrî pe pra to' enasa'. Inkamoro moropai tiaronkon Judeuyamî' iipî'san Cilícia pata poi moropai Ásia pata poinokon, inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî Estêvão pî'. Mîrîrî ye'enê iteseru anepu'pai to' wanî'pî yairî pra awe'to', imakui'pî pe awe'to', ï' kupîkonpa kai'ma yarakkîrî.

¹⁰ Tîse Estêvão tamî'nawîrî

yapîtanîpî'pî yairî to' maimu yuuku'pîiya. Maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî'pî iipia. ¹¹ Mîrîrî ye'nen inkamoroya tiaronkon pemonkonyamî' ye'ma'pî eeseurîmatonkon seru'ye' pe iwinîkîi.

—Inna era'ma'pî annaya. Imakui'pî pe Moisés yeseru winîkîi eeseurîma'pî. Moropai Paapa winîkîi eeseurîma'pî eta'pî annaya kai'ma —ta'pî to'ya.

¹² Mîrîrî warantî inkamoroya Judeuyamî' esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon moropai pemonkonyamî' meruntîtannîpî'pî inî' panpî', Estêvão winîkîi î' ku'to'pe to'ya kai'ma. Moropai mîrîrî tîpo Estêvão yapisî'pî to'ya moropai yarî'pî to'ya. Judeuyamî' esanon pe tîwe'sanon rawîrî yarî'pî to'ya. ¹³ Moropai tiaronkon pemonkonyamî' yuwa'pî to'ya inî'rî iwinîkîi eeseurîmatonkon seru'ye' pe. Inkamoroya ta'pî: —Mîrîrî eta'pî annaya eeseurîmato' epîremanto' yewî' winîkîi moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' winîkîi. Mîrîrî pî' teeseurîma pî' aako'mamî. ¹⁴ Jesus Nazaréponya epîremanto' yewî' yan maka moropai tamî'nawîrî Moisés yeseru mo'tanîpîiya kupî sîrîrî taapîtîya eta'pî annaya. Mîrîrî warantî to' eeseurîma'pî seru'ye' pe.

¹⁵ Mîrîrî yai tamî'nawîronkon emurukuntî'sanya Estêvão era'ma'pî morî pe. Mîikîrî yenpata wanî'pî inserî yenpata warantî era'ma'pî to'ya.

1 Mîrîrî tîpo teepîremasanon esanon yepotorîya Estêvão ekaranmapo'pî: —Inna pî' rî to' eseurîma mîrîrî? —ta'pîiya.

2 Yuuku'pî Estêvão: —Uyonpayamî' uyuntonon, eseurîma etatî —ta'pîiya. —Pena morî pu'kuru a'ka pe tîwe'sen Paapa esenpo'pî utamokon Abraão nurî'tî pia, maasa Mesopotâmia pata po aako'mamî tanne, Harã pona iko'manse attî pra tîise. **3** Mîikîrîya ta'pî Abraão pî':

“Apata yapai epa'kakî.

Apemonkonoyamî' kore'tapai atîkî,
o'non pata apata'se' ton ekaremekîuya manni' pata
ya”, Gn 12.1

ta'pîiya. **4** Mîrîrî ye'nen Abraão wîtî'pî Caldéia poi iko'manse Harã pata pona. Mîrîrî tîpo, itun sa'mantasa' tîpo, Paapaya mîikîrî enepî'pî sîrîrî pata pona o'non pata uurî'nîkon ko'mamî manni' pata ya'. **5** Mîikîrî pia Paapaya iwaikkatoi pe sîrîrî pata tîisa' pra man mîrîrî yai. Tîise tamî'nawîrî itîrî tîuya taasai'ya wanî'pî. Moropai apayanrî'san pata'se' pe awanî kupî sîrîrî, taasai'ya wanî'pî in-muku ton pra tîise. **6** Mîrîrî tîpo Paapaya ta'pî Abraão pî':

“Inkamoro apayanyamî' rî'san ko'mamî pe man tiaron pata po ka'ran pe.

Mîrîrî pata ponkon poitîrî pe to' ko'mamî pe man 400 kono' kaisarî.

Inkamoro e'taruma'tî pe man mararî pra tiaronkon poitîrî pe mîrîrî to' pata ya' si'ma”,

ta'pîiya.

7 Moropai Paapaya ta'pî Abraão pî':

“Inkamoro amîrî'nîkon taruma'tîuya pe wai”,
ta'pîiya.

“Upemonkonoyamî' mo'kauya pe wai sîrîrî pata
po si'ma upoitîrî pe to' e'to'pe”, [Gn 15.13,14](#)
ta'pîiya Abraão pî!. ⁸ Mîrîrî ye'en Paapa es-
eta'pî Abraão yarakkîrî. Moropai Abraão nîkupî
ton tîrî'pîya, tînmukukon esenposa' yai tiwin se-
mana kaisarî aako'mansa' tîpo Abraâoya Isaque
mere pi'pî pottî ya'tîto'pe. Mîrîrî yawîrî Abraâoya
ikupî'pî. Mîrîrî warantî Isaqueya nîrî ikupî'pî
tîmu Jacó yarakkîrî. Moropai Jacóya manni'kan
tînmukuyamî' pî' ikupî'pî mîrîrî warantî –ta'pî
Estêvâoya.

⁹ Inkamoro pî' Estêvão eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîiya: —Manni'kan penaronkon utamokon
rî'san Jacó munkiyamî' nurî'tîya tonpakon José
yewanmîrî'pî maasa pra tentai'nîkon tîyunkonya
yapurî ye'en. Mîrîrî ye'en ike to' e'repa'pî Egito
ponkon pia to' poitîrî pe awe'to'pe kai'ma. Tîise
mîikîrî yarakkîrî Paapa wanî'pî. ¹⁰ Mîrîrî ye'en
Paapaya ipîika'tî'pî awe'taruma'tîto' yapai. Egito
pata esa' rei Faraó pia José wanî yai Paapaya
mîikîrî kupî'pî tîwakîri pe era'mato'pe Faraóya.
Mîrîrî ye'en Faraóya ta'pî ipî': “Epu'en pe awanî
wenai, tarîpai pata esa' pe eena pe nai kai'ma. Pata
esa' pe eena pe nai moropai uyewî' tawonkon esa'
pe nîrî eena pe nai”, ta'pîya José pî'.

¹¹ Mîrîrî tîpo kure'ne iwan wanî'pî Egito pata
po moropai Canaã pata po. Mîrîrî yai utamokon
nurî'tîya kure'ne iwan epu'tî'pî. ¹² Mîrîrî yai Jacó
nurî'tîya yekkari wanî yekare eta'pî Egito po trigo

wanî. Mîrîrî ye'nen tînmukuyamî' yarima'pîiya tekkarikon ton yennai. ¹³ Itakon te'ka pe to' wítîsa' yai José esekaremekî'pî anî' pe tîwanî tonpayamî' pî'. Mîrîrî warantî José yonpayamî' epu'tî'pî Faraóya. ¹⁴ Moropai ta'pî Joséya Jacó nurítî wítîto'pe Egito pona. Mîrîrî ye'nen Jacó wítî'pî 75 kaisarî tîpemonkonoyamî' pokonpe. ¹⁵ Miarî Egito po mîikîrî utamokon Jacó ko'mamî'pî tîisa'manta pîkîrî. ¹⁶ Mîrîrî tîpo inmukuyamî' rî'san utamokon e'tî'ka'pî. Mîrîrî tîpo to' esa'rî'pî menna'po'pî to'ya Siquém pata pona to' yu'na'tîi. Maasa pra miarî utamokon Abraão nurítî nenna'pî pe awanî'pî. Hamor payanyamî' rî'san pî' mîrîrî pata yenna'pîiya moropai ye'ma'pîiya tîniru ke tîpata pe awe'to'pe.

¹⁷ Abraão pî' î' kupî tîuya ta'pî tîuya kupî Paapaya pra tîise mîrîrî weiyu eseporî tanne, utamokon epansa' wanî'pî mararî pra Egito pata po. ¹⁸ Mîrîrî yai tiaron Faraó ena'pî pata esa' pe José epu'nen pepin. ¹⁹ Mîikîrîya utamokon nurítî yenku'tî'pî moropai to' taruma'tî'pîiya kure'ne. Mîrîrî yai to' munkîyamî' teesenposanon yenpa'ka me'po'pîiya to' e'tî'kato'pe. ²⁰ Mîrîrî kore'ta Moisés esenpo'pî morî more. Mîikîrî tîwarîkka'pî isanya itunya eseuriwî'ne kapoi kaisarî. ²¹ Mîrîrî tîpo mîikîrî yenpa'kasa' to'ya tanne Moisés eporî'pî pata esa' Faraó yensiya. Mîikîrî tîwarîkka'pîiya tînre pe. ²² Mîrîrî ye'nen mîikîrî esenupa'pî tamî'nawîrî Egito ponkon esenupato' pî'. Epu'nen pe awanî'pî. Ipîkku pe awanî'pî. Moropai teeseurîma epu'nen pe awanî'pî. Î' rî kupîiya yai morî pe awanî'pî — ta'pî Estêvâoya.

²³ —Mîrîrî tîpo a'yeke'ton pe teenai asakî'ne pemonkon kono' kaisarî tîwanî ye'ka pe Moisés esenumenka'pî ipemonkonoyamî' anera'mapai tîwanî pî'. ²⁴ Mîrîrî yai teepîsanon era'ma'pîiya, Egito pon moropai tonpa Judeu yarakkîrî. Mîikîrî taruma'tînen pî' eese'ma'pî, moropai iwî'pîiya. ²⁵ Mîrîrî pî' Moisés esenumenka'pî, uurî wenai upemonkonoyamî'ya epu'tî tîpîika'tîkon Paapaya kai'ma, tîise epu'tî to'ya pîn. ²⁶ Mîrîrî tîpo erenma'sa' pe inî'rî tiaronkon teepîsanon era'ma'pîiya. Inkamoro pia attî'pî. Inkamoro wanî'pî itonpayamî' Judeuyamî' pe. Inkamoro pîka'tî kai'ma eesenumenka'pî. To'rataikai attî'pî. Mîrîrî ye'en ta'pîiya: “Warayo'kon, amîrî'nîkon uyonpayamî', ayakon yarakkîrî eekore'ma mîrîrî ï'wani' awanî ye'en?” ta'pîiya to' pî'.

²⁷ Tîise manni' tîwanîyakon taruma'tînenya Moisés tukka'pî. Ta'pîiya: “Amîrî e'kupî mîrîrî anna yepuru pe. O'non ye'ka pe anna esa' pe akupî annaya kai'ma awanî mîrîrî?” ta'pîiya ipî'.

²⁸ “Uurî anwîpai awanî mîrîrî, ko'manpara Egito pon warayo' wî'pîya warantî?” **Ex 2.14**
ta'pîiya ipî'. ²⁹ Mîrîrî eta tîuya pe Moisés epe'pî. Attî'pî Egito pata poi Midiâ pata pona ko'manse. Miarî Moisés munkiyamî' ton esenpo'pî asakî'ne — ta'pî Estêvâoya.

³⁰ —Asakî'ne pemonkon kono' (40) kaisarî Moisés ko'mansa' tanne, inserî esenpo'pî iipia. Mîikîrî esenpo'pî kerén po apo' mî'nî ye' taransen ya', manni' wî' itese' Sinai mîrîrî pia. ³¹ Mîrîrî ye'en Moisésya era'ma'pî mîrîrî apo' teesewankono'mai kure'ne teesenumenkai.

Mîrîrî era'mai awe'rennuku'pî inî' panpî' morî pe era'mapa kai'ma. Mîrîrî yai Paapa maimu eta'pîiya.

³² “Uurî atamokon nurî'tî yepotorî, Abraão nurî'tî napurî'pî,

moropai Isaque nurî'tî napurî'pî, moropai Jacó nurî'tî napurî'pî”,

Ex 3.6

ta'pîiya. Mîrîrî taiya eta tîuya yai, Moisés esi'nîpî'pî awe'títîka'pî kure'ne. Eranne' pe tîwanî ye'enen era'maiya pîn. ³³ Moropai Paapa eseurîma'pî. Ta'pîiya ipî':

“A'sa'sa' mo'kakî, maasa pra sîrîrî pata wanî morî pe maasa pra uurî wanî ye'enen tarî”,

ta'pîiya.

³⁴ “Upemonkonoyamî' e'taruma'tî era'ma pî' wai kure'ne Egito po.

To' karau eta pî' wai.

Mîrîrî ye'enen inkamoro pûika'tîi

awenna'popa Egito ponâ.

Ayarimauya sîrîrî”,

Ex 3.5,7,8,10

ta'pîiya. Mîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî Moisés yarakkîrî –ta'pî Estêvãoza.

³⁵ —Mîikîrî Moisés manni' innape ikupî to'ya pra awanî'pî. Ta'pî to'ya ipî': “Anna yepotorî pe kai'ma awanî? Anna yepotorî pe akupî annaya pra man tiwin kin”, ta'pî to'ya ipî'. Tîise Paapaya iku'sa' wanî'pî to' pûika'tîo'peiya kai'ma. Manni' mî'nî ye' taransen yawon esenpo'pî winîpai Paapaya taasa' epu'tî'pîiya. ³⁶ Mîikîrî Moisésya tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' mo'ka'pî Egito poi. Mîrîrî yai ikupî eserîkan pepîn kupî'pîiya, kure'nan esenumenkanto'

kupî'pîya, manni' tuna Suuyu tuna kure'nan nuurukkutî to'ya yai. Moropai asakî'ne pemonkon kono' tûiko'mamî yai, kerén po Moisésya ikupî'pî to' nera'maton pe —ta'pî Estêvâoya. ³⁷ —Mîikîrî Moisésya ta'pî tîpemonkonoyamî' pî':

“Apîka'tînenkon ton yarima Paapaya pe man, tîmaimu ekareme'nen uyarima'pî tîuya warantî”, ta'pîya to' pî’.

“Ayonpakon perî tîwe'sen iipî pe man”, *Dt 18.15* ta'pîya to' pî'. ³⁸ Mîikîrî Moisés ko'mamî'pî kerén po inkamoro tîpemonkonoyamî' pokonpe. Miarî mîikîrî wanî'pî utamokon nurî'tî pokonpe, moropai manni' inserî warainon ponkon pe awanî'pî wî' itese' Sinai pia yarakkîrî eeseurîma'pî. Mîrîrî yai mîikîrî Moisésya Paapa winîpainon itekare ipatîkarî enen ko'mannîto' pî' teeseurîmasen yapisî'pî. Mîrîrî ekaremekî'pîya uurî'nîkon pî’.

³⁹ Miarî kerén po tîwanîkon yai, innape Moisés kupî utamokon rî'sanya pra awanî'pî tesa'kon pe awanî. Mîrîrî ye'en enna'popai to' wanî'pî Egito pona. ⁴⁰ Ta'pî to'ya Arão pî’:

“Unapurîkon ton konekakî e'mai' pe tuutîsanonya yaato'pe,
to' wenairî wîtînto'pe. Maasa pra Moisés o'non
poro renamo attî'pî mîrîrî,
uurî'nîkon mo'ka'tîpon Egito pata poi.

O'non pata awanî esepu'tî pra awanî sîrîrî”, *Ex 32.1*

ta'pî to'ya. ⁴¹ Mîrîrî ye'en Arãoya ikoneka'pî to' napurî ton. Paaka more warantî ikoneka'pîiya. Moropai mîikîrî paaka more yapurî'pî to'ya.

Yapurî tîuya'nîkon wenai tekînkon wî'pî to'ya yapurîkonpa kai'ma. Festa pî' to' wanî'pî moropai kure'ne to' atausinpa'pî mîikîrî tîkoneka'pîkon yapurî tîuya'nîkon pî'. ⁴² Mîrîrî ye'nen Paapa atarima'pî to' pia pai moropai to' rumaka'pîya sirikkîyamî' yapurîto'pe to'ya. Mîrîrî kupî'pî to'ya Paapa maimu ekareme'nenanya taasa' yawîrî. See warantî imenuka'pî to'ya pena. Paapaya ta'pî inkamoro Judeuyamî' pî':

"Uyapurîkonpa ayekînkon wîisa'ya'nîkon pepîn mîrîrî asakî'ne pemonkon kono' kaisarî (40) kerен po awanîkon yai?

⁴³ Amîrî'nîkonya anapurîkon pe ankoneka'pîkon itese' Moloque yarî'pî itewî' ton tappîi tîkonekai. Mîrîrî warantî rî nîrî anapurîkon Renfă yarî'pîya'nîkon.

Mîrîrî ankupî'pîkon kaiwano' warainon awanî'pî yapurîkonpa.

Mîrîrî wenai apatakon yapai amîrî'nîkon yarî me'pouya kupî sîrîrî aminke, Babilônia mîi winîkîi", ^{Am 5.25-27}

ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî penaron Paapa maimu ekareme'nenanya imenuka'pî –ta'pî Estêvâoya.

⁴⁴ —Pena utamokon nurî'sanya tappîi koneka'pî mîrîrî ta si'ma Paapa yapurîkonpa. Mîrîrî tappîi ta Paapa wanî'pî to' yarakkîrî kerен po. Mîrîrî tappîi koneka'pî to'ya iku'to'pe Moisésya ta'pî Paapaya yawîrî. Moisés pia Paapa nenpo'pî manni' warantî ikoneka'pî to'ya. ⁴⁵ Mîrîrî tappîi yapi'sa' to'ya wanî'pî. Moropai titamokon nurî'tî sa'manta yai ipayanyamî' rî'san pia awe'nîmî'pî. Tuutîkon

yai mîrîrî tappîi yarî'pî to'ya Josué pîkîrî sîrîrî pata pona. Mîrîrî yai to' eseya'nama'pî sîrîrî pata ya tiîko'mansenon yarakkîrî. Inkamoro mo'ka'pî to'ya maasa pra Paapaya to' yenpa'ka'pî inkamoro pata'pî ya' tîpemonkonoyamî ko'manto'pe. Mîrîrî tîpo mîrîrî tappîi e'nîmî'pî tarî to' kore'ta tesa'kon pe Davi wanî pîkîrî. ⁴⁶ Mîikîrî Davi era'ma'pî Paapaya tîwakîri pe. Mîrîrî ye'nen Daviya Paapa pî' esatî'pî epîremanto' yewî' ton konekapa kai'ma, utamokon Jacó nurî'tî napurî'pî yapurîpa kai'ma. ⁴⁷ Tîise ikonekaiya pîn. Inmûrî'pî Salomão ya neken Paapa yapurîto' yewî' ton koneka'pî –ta'pî Estêvâoya.

⁴⁸ –Tîise mîrîrî wîttî itenya ke warayo' nîkoneka'pî ta pî' Paapa ko'mamî eserîke pra awanî. Maasa pra kure'nan mîikîrî tamî'nawîronkon yentainon. ⁴⁹ Mîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nen eseurîma'pî. Ta'pîya pena see warantî:

“Uuko'manto' wanî ka' po,
miarî si'ma tamî'nawîron ko'mannîpîuya.
Mîrîrî ye'nen sîrîrî pata wanî si'mîrîkkî pe.
Ipona u'pu tîrîuya eserîke awanî.

⁵⁰ „Kure'ne intentai wanî ye'nen,
î' ye'ka see wîttî konekaya'nîkon ita uuko'manto'
ton?

O'non pata pata nai uurî erî'ka'to' ton?

Tamî'nawîrî unkoneka'pî pe awanî

epu'tîya'nîkon pra naatî?”

Is 66.1,2

ta'pî Paapaya ta'pî Profetaya.

⁵¹ Moropai Estêvão eseurîma ko'mannîpî'pî.
Ta'pîya: —Î' wani' awanî ye'nen yuukuya'nîkon
pra awanîkon mîrîrî? Paapa epu'nenan pepîn

warantî awanîkon. Î' wani' awanî ye'nen sa'me pu'kuru ayewankon kupîya'nîkon? Î' wani' awanî ye'nen Paapa maimu anetapai pra awanîkon? Atamokon nurî'tî warantî awanîkon. Inkamoroya Morî Yekaton Wannî yewanmîrî'pî warantî yewanmîrîya'nîkon. ⁵² Inkamoroya pena Paapa maimu ekareme'nenan taruma'tî'pî. Morî Paapa poitîrî iipî pî' teeseurîmasanon tî'ka'pî to'ya nîrî. Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkonya mîikîrî rumaka'pî iwîto'pe to'ya. ⁵³ Paapa winîpainon ankupîkon ton yapisî'pîya'nîkon inserîyamî' wenai tîise mîrîrî yawîrî pra aako'mamîkon mîrîrî —ta'pî Estêvãoya.

Estêvão Wîi To'ya Tî' Ke Tîpa'tîpî'se

⁵⁴ Eta tîuya'nîkon ya teepîremasanon wanî'pî teekore'mai kure'ne Estêvão winîkîi. ⁵⁵ Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannî wanî'pî Estêvão esa' pe. Mîrîrî yai ka' yekaya era'ma'pîiya. Paapa era'ma'pîiya a'ka pe awanî. Moropai Jesus era'ma'pîiya Paapa meruntîri winî aapîta'pî'sa' satippe. ⁵⁶ Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —A'kî, ka' esettapurukasa' era'ma pî' wai. Moropai Paapa narima'pî manni' pemonkon pe era'ma pî' wai imeruntîri winî —ta'pîiya.

⁵⁷ Tîise anetapai pra tîwanîkon wenai tîpanakon yettapurî'pî to'ya. Moropai meruntî ke tîwentaimepítîkon ye'ka pe Estêvão winîkîi to' iipî'pî. ⁵⁸ Moropai inkamoroya yapisî'pî yenpa'ka'pî to'ya cidade poi. Mîikîrî pa'tî'pî pia'tî'pî to'ya tî'kon ke. Mîrîrî yai tîponkon mo'ka'pî to'ya mîikîrî warayo' maasaron Saulo pia irumaka'pî to'ya era'mato'peiya kai'ma Estêvão pa'tî tîuya'nîkon tanne. ⁵⁹ Mîrîrî yai tîpa'tîpîtî to'ya tanne Estêvãoya

Jesus yanno'pî. Ta'pîiya: —Uyepotorî Jesus, uyekaton yapi'kî aapia uuko'manto'pe —ta'pîiya.
60 Mîrîrî tîpo awe'sekunka'pî moropai mîñkîrî entaime'pî meruntî ke. Ta'pîiya: —Uyepotorî, insamoro kîtaruma'tîi imakui'pî to' nîkupî wenai. Mîrîrî taa tîpo Estêvão sa'manta'pî. Mîrîrî era'ma'pî manni' maasaron Sauloya. Estêvão wîî taa to'ya pî' inna taasai'ya wanî'pî.

8

Innape Jesus Ku'nenan Taruma'tî Sauloya

1-2 Estêvão wîî to'ya tîpo tiaronkon innape Jesus ku'nenan Jerusalém ponkon karawa'pî mararî pra. Moropai inkamoroya Estêvão esa'rî'pî yu'na'tî'pî. Mîrîrî weiyu yai innape Jesus ku'nenan manni'kan Jerusalém ponkon e'taruma'tî pia'tî'pî innape Jesus kupî to'ya wenai. Moropai kure'nan inkamoro ataimerunpa'pî moropai to' wîtîpîtî'pî Judéia pata pona moropai tiaron Samaria pata pona. Tîise Jesus naipontî'san neken ko'mamî'pî miarî Jerusalém po.

3 Mîrîrî yai Sauloya innape Jesus ku'nenan taruma'tîpîtî'pî. Innape Jesus ku'to' to'ya anaretî'kapai awe'pîtî'pî. Mîrîrî wenai to' yuwapîtî'pîya to' yewî'kon ta pî' tewonpî'se to' yapi'pîtî'pîya. To' tîworoka'pî'se to' yenpa'kapîtî'pîya to' yewî' tapai atarakkannîto' yewî' ta to' yarîpa.

4 Mîrîrî wenai innape Jesus ku'nenan pemonkonyamî' ataimerunpa'pî moropai to' e'paraipîka'pî. To' wîtîpîtî'pî patakon kaisarî.

Miarî tuutîsa'kon yai itekare ekaremekî'pî to'ya, tîwî ikupî to'ya pra.

Filipe Witî Samaria Pona Itekare Ekareme'se

⁵ Inkamoro yonpa Filipe wîtî'pî Samaria pata pona. Miarî itekare pî' eeseurîma'pî nîrî. Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe ekareme'pîtî'pîiya. ⁶ Moropai miarîronkon pemonkonyamî'ya imaimu eta'pî morî pe tîtî'napanse to' wanî'pî. Moropai Paapa meruntîri ke i' ikupî eserîkan pepîn kupî Filipeya era'ma'pî to'ya. ⁷ Imakui'pî yekaton yarakkîrî tîwe'sanon pemonkonyamî' inkamoro yapai imariwa'yamî' yenpa'kaiya era'ma'pî to'ya. Moropai tiaronkon pri'yawonkon pepîn eke'nankon moropai asakoi'kon pepîn inkamoro yepi'tî Filipeya era'ma'pî to'ya. ⁸ Mîrîrî ye'en kure'ne taatausinpai mîrîrî cidade ponkon pemonkonyamî' wanî'pî.

Pia'san Pe Tîwe'sen Simão Yekare

⁹ Miarî mîrîrî cidade po tîiko'mansen warayo' wanî'pî itese' Simão. Mîikîrî Simão e'pîtî'pî pia'san pe tîwe'sen. Miarî Samaria pata ponkonya Simão yeseru era'mapîtî'pî. I' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtiya. To' esenumenka'pî kure'ne. Mîrîrî ye'en ipîku pe Simão atapurî'pî to' rawîrî. ¹⁰ Mîrîrî ye'en taapîtî'pî Samaria pata ponkonya, ipîkkukon moropai i' ton pînon, tamî'nawîronkonya taapîtî'pî ipî': —A'kî, mîserî warayo' yeseru wanî mîrîrî. Paapa meruntîri ke ikupî eserîkan pepîn ku'pîtiya kai'ma. Meruntî mîikîrî anna napurîton taa pî' to' ko'mamî'pî. ¹¹ Kure'ne to' esenumenka'pî ipî'. Maasa pra pena pata pai i' kupîiya era'mapîtî'pî to'ya Samaria pata po. Mîrîrî

ye'nen iwenairî to' wîtipîtî'pî ì' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtiya ye'nen. ¹² Mîrîrî kore'ta Filipe maimu eta'pî to'ya, Jesus yekare ekaremekiya ye'nen. Paapa wanî tamî'nawîronkon esa' pe taa Filipeya wenai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon wenai innape ikupî'pî to'ya. Moropai warayo'kon pî' moropai wîri'sanyamî' pî' nîrî, innape Jesus kupî to'ya wenai to' yenpatakona'pîiya. ¹³ Inkamoro kore'ta nîrî mûükîrî Simão pia'sanya innape ikupî'pî. Mîrîrî ye'nen eesenpatakona'pî nîrî. Mîrîrî tîpo Filipe yarakkîrî aasarî'pî itekare ekaremekî pî' Filipe wanî tanne. Mîrîrî yai ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî Filipeya era'ma'pîiya. Moropai Simão esenumenkapîtî'pî ipî' kure'ne. —Filipe nîrî ka'rî ikupî eserîkan pepîn ku'nen —taapîtî'pîiya ipî'.

¹⁴ Mîrîrî yai Jerusalém ponkon Jesus naipontî'sanya Samariaponkonya innape Jesus ku'sa' yekare eta tîuya'nîkon ye'nen, Pedro João yarima'pî to' yekare etai, innape to' wanî etai. ¹⁵⁻¹⁶ Mîrîrî yai Pedro João yarakkîrî teerepamîkon yai inkamoro innape Jesus kupîfîpono'san eporî'pî to'ya. To' pona to' epîrema'pî Morî Yekaton Wannî enasa' pra awanî ye'nen to' esa'. Innape Jesus ku'sa' to'ya neken awanî'pî, mîrîrî wenai to' esenpatakonusa' wanî'pî. ¹⁷ Mîrîrî ye'nen to' pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya. Moropai to' epîrema'pî Morî Yekaton Wannî enato'pe to' esa' pe.

¹⁸ Mîrîrî era'ma'pî Simãoya. Warayo' pu'pai pona mia' tîisa' yai Morî Yekaton Wannî iipî' kai'ma esenumenka'pî. ¹⁹ Mîrîrî ye'nen ta'pîiya Pedro pî': —Mîrîrî nîrî meruntî yu'se wai. Anî' pu'pai

pona uyenya tûisau'ya ya, Morî Yekaton Wannî enato'pe itesa' pe —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen tîniru kainumî'pîya Pedro pia, mîrîrî yepe' ton pe.

²⁰ Tiise imaimu yuuku'pî Pedroya: —Atîkî apo' ya' atînirurî yarakkîrî, maasa pra Paapa meruntîri anennapai wai kai'ma eesenumenka yairî pra —ta'pîiya. ²¹ —Anna pokonpe Paapa esenyaka'mato' pî' eesenyaka'ma eserîke pra nai. Maasa pra yairî pra ayeseru awanî ye'nen, Paapa winîkî seru'ye' pe awanî ye'nen. ²² Esewankono'makî yairon pepîn eesenumenkato' winîpai irumakakî Paapa pî' tûwanmîra iku'to'peiya —ta'pîiya. ²³ —Maasa pra anna pî' kinmuwanî pî' nai kure'ne anna winîkî, î' kupî annaya era'maya ye'nen —ta'pî Pedroya ipî'. —Kure'ne imakui'pî pe ayeseru wanî, ayentai imakui'pî enasa' man, —ta'pîiya. Tarîpai eesenumenka'pî mîrîrî ta'pî Pedroya pî', Paapaya ayenumî apo' ya' ta'pîiya pî'.

²⁴ Mîrîrî ye'nen Simäoya ta'pî: —Moriya esa'tî uurî ton pe Paapa pî' —ta'pîiya. —Esa'tî apo' ya' uyenumîiya namai, manni' taaya'nîkon manni' ya' —ta'pî Simäoya.

²⁵ Mîrîrî tîpo, Paapa maimu ekaremekî tîpo Pedro João enna'po'pî Jerusalém pona Samaria poi. Mîrîrî pe, tuutîkon pe e'ma taawîrî Samaria pata poronkon pî' itekare ekaremekî'pî to'ya.

Etiopia Pon Yarakkîrî Filipe Eseurîma

²⁶ Samaria po Filipe wanî tanne, Uyepotorîkon narima'pî inserî eseurîma'pî Filipe yarakkîrî. —Ekonekakî moropai atîkî e'ma taawîrî —ta'pî inserîya. Filipe ekoneka'pî moropai attî'pî Jerusalém poi tuutîsen e'ma Gaza pona taawîrî.

Mîrîrî e'ma wanî'pî tu'ke pemonkonyamî' wîtîto'pe pra. ²⁷⁻²⁸ Moropai Filipe wîtî'pî miarî ya'. Mîrîrî e'ma ta warayo' eporî'pî Filipeya. Paapa yapurîi wîtî'pî Jerusalém pona mûikîrî eporî'pîiya, tîwenna'posen tîpata Etiopia pon. Rainha poitîrî pe tîwe'sen, miarî tîniru konekanen pe awanî'pî, teesenyaka'masanon pia itînen pe. Mîrîrî ye'en Rainha Candace poitîrî pe awanî'pî kure'ne. Mûikîrîya Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî kaaretarî erenka'pî tuutî pe tararan po si'ma. ²⁹ Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannîya ta'pî Filipe pî': —Ka'ne' pe e'rennu'kî iipia —ta'pîiya. —Atîkî yarakkîrî —ta'pî Morî Yekaton Wannîya.

³⁰ Mîrîrî ye'en Filipe eka'tumî'pî ka'ne' pe. Moropai mîrîrî profeta Isaías kaaretarî erenka mûikîrî warayo'ya eta'pî Filipeya. Moropai ekaranmapo'pîiya. —Mîrîrî erenkaya manni' epu'tî pî' nan? —ta'pî Filipeya ipî'.

³¹ Tîise mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —O'non ye'ka pe epu'tîuya e'painon anî'ya ekaremekî pra tîise? —ta'pîiya Filipe pî'. —Enu'kî uupia eereutapa —ta'pîiya. ³² Mûikîrî warayo' nîrenka'pî profeta Isaías nurî'tî kaaretarî wanî'pî see warantî: Carneiro yapisî to'ya moropai yarî to'ya iwîto' pata'se' ya'.

Mûikîrî itekîn wanî moo,
î' ku'nenan tîsi'po ya'tînenan winîkî.
Mîrîrî warantî nîrî mûikîrî wanî,
î' taiya pepîn tîwinîkî imakui'pî ku'nenan pî'.
³³ Mûikîrî wanî itaruma'tîsa' pe
tîise anî'ya taa pra awanî ipî'.
Morî mûikîrî î' imakui'pî kupîtîpon pepîn,
taa anî'ya pra awanî.

Tarî aako'manto' ataretî'ka inmuku ton pra tîise.
 Mîrîrî ye'enê anî' eseurîma eserîke pra awanî
 inmukuyamî' rî'san pî', moropai ipayanyamî' rî
 san pî'. *Is 53.7,8*
 Mîrîrî warantî ekaremekî'pî Isaías nurî'tiya pena.

³⁴ Mîrîrî ye'enê warayo'ya ta'pî Filipe pî': —
 Moriya, upî' ekareme'kî sîrîrî anî' pî' kin mîikîrî
 profeta Isaías eseurîma mîrîrî? Tipî' rî ka'rî,
 tiaron pî' ka'rî eeseurîma? —ta'pî warayo'ya Filipe
 pî'. ³⁵ Mîrîrî ye'enê Filipeya ekaremekî pia'tî'pî
 mîrîrî profeta Isaías kaaretarî eseurîma manni'
 wanî mîrîrî. —Jesus yekare pî' teeseurîmasen
 pe. Mîikîrî taruma'tî'pî to'ya tîise mîikîrîya î' taa
 pîn tîtaruma'tînan pî' tîwînenan pî'. Tamî'nawîrî
 mîikîrîya apî'tanîpî'pî î' tikai pra —ta'pî Filipeya.
 Mîrîrî warantî Jesus yekare ekaremekî'pî Filipeya.

³⁶ Tuutîkon ye'ka pe teeseurîmakon pe to'
 erepamî'pî tuna ena pona. Mîrîrî ye'enê ta'pî
 mîikîrî warayo'ya: —A'kî tuna tarî man, —ta'pî
 warayo'ya. Mîrîrî ye'enê ta'pîya: —Esenpatakona
 ya, î' wani' awanî pepîn? ³⁷ Ta'pî Filipeya: —
 Tamî'nawîrî ayewan ke innape ikupî pî' nan?
 —ta'pî Filipeya. —Inna, innape Jesus Cristo
 kupî pî' wai Paapa munmu pe awanî —ta'pî
 warayo'ya Filipe pî'. ³⁸ Moropai mîikîrî warayo'ya
 tararan emî'pannîpî me'po'pî moropai to' autî'pî
 sa'nîrî. To' ena'pî tuna ka, moro yenpatakona'pî
 Filipeya. ³⁹ Mîrîrî tîpo tuna kapai to' eseu'ka
 pe, Morî Yekaton Wannîya Filipe yarî'pî. Inî'
 eesera'ma pra eena'pî. Warayo'ya inî' era'ma pra
 eena'pî tîise mîrîrî tîpo warayo' wîtî'pî tîpata pona
 kure'ne taatausinpai. ⁴⁰ Mîrîrî tîpo tiwinarî Filipe

esepu'tî'pî. Azoto cidaderî po tîwanî epu'tî'pîiya. Moropai mîikîrya tuutî pe itekare ekaremekî pinunpa'pî patakon poro Paapa wanî pîika'tîton pe, Cesaréia cidaderî pona teerepamî tîpose.

9

Sauloya Innape Jesus Kupî (At 22.6-16; 26.12-18)

¹ Jerusalém po tîwanî yai Sauloya innape Jesus ku'nenan taruma'tîpîtî'pî. Taapîtî'pîiya to' pî': — Innape Jesus ku'to'yakon rumakaya'nîkon pra awanîkon ya, atî'kauya'nîkon —ta'pîiya. Moropai attî'pî teepîremasanon esanon yepotorî pia. ² Mîikîrî wîtî'pî kaareta esa'se imaimu yaponse' tiaronkon innape Jesus ku'nenan taruma'tûi Damasco po Judeuyamî' epere'to' yewî' ta tuutîpa kai'ma. Maasa pra mîrîrî kaareta wenai Jesusya tenupato'kon yawîrî tîko'mansenon ekaremekî Judeuyamî' esanonya ya, to' yarîpa Jerusalém pona, warayo'kon moropai wîri'sanyamî' atarakkannîto' yewî' ta.

³ Mîrîrî tîpo attî'pî. Aminke pra eerepamî winîkîi Damasco pona e'ma ta a'ka ena'pî Saulo pona. ⁴ Mîikîrî esenumî'pî non pona. Moropai mai teeseurîmasen eta'pîiya.

—Saulo, î' wani' ye'nen utaruma'tîya mîrîrî? —ta'pî maiya. ⁵ Moropai Sauloya ta'pî: —Anî' kin amîrî, uyepotorî? —ta'pî Sauloya. Moropai Maiya ta'pî: —Uurî Jesus. Itaruma'tî pî' aako'mamî manni' —ta'pî maiya. ⁶ Moropai ta'pîiya: —E'mî'sa'kakî, erepankî Damasco pona. Miarî î' ankupî ton ekaremekî to'ya.

⁷ Moropai warayo'kon yarakkîrî tuutisanon emî'pamî'pî tîise ì' taa to'ya pra awanî'pî. Mai teeseurîmasen eta'pî to'ya tîise anî' era'ma to'ya pîn. ⁸ Moropai Saulo e'mî'sa'ka'pî non poi moropai tenu yenponka'pîya tîise anî' era'maiya pra awanî'pî. Enkaru'ne eenasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen itonpayamî' yarakkîronkonya itenya pî' yarî'pî Damasco pona. ⁹ Mîikîrî ko'mamî'pî eseurîwî'ne wei kaisarî ì' tera'mai pra. Mîrîrî yai ta're' yonpaiya pîn moropai ì' enîrîiya pîn.

¹⁰ Miarî wanî'pî Damasco po warayo' Jesus nenupa'pî itese' Ananias. Mîikîrîya Uyepotorîkonya tannoto' eta'pî tîwe'ne'pîtî warantî maasa pra iwe'nasa' pra tîise. Ta'pî Uyepotorîkonya ipî': —Ananias —ta'pîya. Yuuku'pîya: —Tarî wai —ta'pî Ananiasya.

¹¹ —Ekonekakî moropai atîkî mîrîrî ito'saron e'ma taawîrî Judas yewî' ta. Miarî warayo' yuwata Tarso pon itese' Saulo. Mîikîrî man teepîrema pî' —ta'pîya. ¹² —Teepîrema kore'ta tîwe'ne'pîtî warantî warayo' esenpo era'ma'pîya. Amîrî era'ma'pîya mîrîrî. Tenya tîrîiya ipu'pai pona inî'rî era'mato'peiya kai'ma —ta'pî Uyepotorîkonya Ananias pî'.

¹³ Tîise Ananiasya Uyepotorîkon maimu yuuku'pî see warantî: —Mîikîrî warayo' yekare pî' tu'kankon eseurîma etasau'ya wai. Innape amîrî ku'nenan winîkîi, Jerusalém ponkon innape tepotorîkon ku'nenan taruma'tîya etasau'ya wai. ¹⁴ Mîikîrî erepansa' sîrîrî Damasco pona kaareta yarakkîrî. Tarîronkon innape Jesus ku'nenan ekareme'sa' Judeuyamî', teepîremasanon esanonya

ya, to' yariiya Jerusalém pona. Inkamoro apî' esa'nenan yariiya atarakkannîto' yewî' ta — ta'pîya.

15 Tîise Uyepotorîkonya ta'pî Ananias pî': — Atîkî maasa pra mîikîrî warayo' menkasau'ya sîrîrî uurî ton pe, eesenyaka'mato'pe uurî ekaremekî pî' manni'kan Judeuyamî pepîn pî' moropai to' esa'kon pî' moropai Judeuyamî pî' nîrî. **16** Uurîya ekaremekî sîrîrî mîikîrî Sauloya tîmoron epu'to'pe uwenai, tamî'nawîrî umaimu ekaremekî tîuya wenai —ta'pîya.

17 Mîrîrî ye'enen Ananias wîtî'pî ito'saron e'ma taawîrî Judas yewî' ta. Miarî mîikîrî warayo' eporî'pîya. Saulo pu'pai pona tenya tîrî'pîya moropai ta'pîya: —Uyakon Saulo, Uyepotorîkonya uyarima pî' man aapia. Manni' Jesus Damasco ye'marî ta era'maya ne'tîkiniya uyarima pî' man inî'rî era'mapa kai'ma, moropai Morî Yekaton Wannî enato'pe ayesa' pe —ta'pîya. **18** Mîrîrî taiya pe itenu yapai moro' pi'pî warainon e'soroka'pî. Moropai Sauloya era'ma pia'tî'pî inî'rî. Mîrîrî pe rî awe'mî'sa'ka'pî moropai eesenpatakona'pî. **19** Mîrîrî tîpo tekkari yonpa'pîya moropai pena tîwanî'pî warantî meruntî ke eena'pî. Moropai mîikîrî ko'mamî'pî tu'ke pu'kuru pra wei kaisarî innape Jesus ku'nenan kore'ta Damasco po.

Sauloya Itekare Ekaremekî Pia'tî Damasco po

20 Mîrîrî pe rî Damasco po mîikîrî Sauloya itekare ekaremekî pia'tî'pî Judeuyamî epere'to' yewî'kon ta pî'. Mîikîrîya ekaremekî e'pîtî'pî: — Jesus wanî Paapa munmu pe —taapîtî'pîya.

21 Mîrîrî eta tîuya'nîkon wenai to' wanî'pî teesenumenkai ipî'. Ta'pî to'ya: —A'kî, manni' mîikîrî Saulo Jesus yapurînenan inkamoro taruma'tîpîtîpon. Mîikîriya to' taruma'tîpîtîpî. Tarîpai mîikîrî iipî'pî tarîwaya innape Jesus ku'nenan taruma'tîpa kai'ma to'yapi'se, inkamoro yarîpa teepîremasanon esanon pia to' rumakapa kai'ma —ta'pî to'ya ipî'. **22** Tîise ekaremekî'pîya inî' panpî' meruntî ke: —Mîikîrî Jesus Paapa nîmenka'pî pîika'tîton pe wanî yairon pe. Meruntî ke ekaremekî'pîya. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' Damasco ponkonya imaimu wa'tî eserîke pra awanî'pî. Kure'ne to' esenumenkai'pî ipî'.

23 Mîrîrî tîpo tîko'man pe wei tîko'mamî tîpo, inkamoro Judeuyamî' emurukuntî'pî teeseurîmakonpa. Inkamoroya teeserukon koneka'pî ì' kupîkonpa iwinîkîi. Ta'pî to'ya: —Iwîpai awanî sîrîrî —ta'pî to'ya. **24** Tîise mîrîrî yekare eta'pî Sauloya. Mîrîrî ye'nen ì' kupî to'ya kupî tîwinîkîi epu'tî'pîya. Inkamoro ko'mamî'pî mîrîrî cidade yewa'to' woi mana'ta era'ma pî' Saulo epa'ka ya yapisîkonpa, iwîkonpa kai'ma. Mîikîrî nîmîkî pî' to' ko'mamî'pî ewaron wei iwîkonpa kai'ma. **25** Tîise ewaron ya innape Jesus ku'nenan Saulo nenupa'sanya Saulo yeka'ma'pî kure'nan waikara'pî ya'. Mîrîrî ya' tîise yenu'tî'pî to'ya cidade iwa'to' poi winîkîi poro pona. Mîrîrî warantî Saulo wîito' to'ya esuwa'ka'pî.

Jerusalém Po Saulo Wanî

26 Moropai mîikîrî wîtî'pî Jerusalém pona. Miarî innape Jesus ku'nenan anepu'pai awanî'pî to' pokonpe tîwanîpa maasa pra innape Jesus ku'sa'

tîuya ye'nen. Tîise eranne' pe to' wanî'pî ipî' maasa pra tenku'tîiya'nîkon nama tîuya'nîkon ye'nen.

²⁷ Tîise Barnabé erepamî'pî. Saulo yarî'pîya Jesus naiponti'san pia moropai eerepamî'pî. Ekaremeki'pîya to' pî': —Sauloya Jesus era'ma'pî e'ma ta. Moropai yarakkîrî eeseurîma'pî. Mîrîrî ye'nen Saulo wanî tarîpai Jesus maimu pe teesenyaka'masen pe. Damasco po meruntî ke itekare ekareme'pîtî'pîya —ta'pî Barnabéya to' pî'.

²⁸ Mîrîrî pata pai Sauloya Uyepotorîkon maimu ekaremeki' pia'tî'pî Jerusalém poro meruntî ke.

²⁹ Moropai grego maimu ta teeseurîmasanon yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî. Tîise to' wakîri pe pra eeseurîma'pî. Mîrîrî ye'nen iwî tîuya'nîkon pî' to' esenumenka'pî. ³⁰ Mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon ye'nen innape Jesus ku'nenanya Saulo yarî'pî Cesaréia cidaderî pona. Mîrîrî pata pai yarimakonpa kai'ma Tarso cidaderî pona attîto'pe to'sarî.

³¹ Mîrîrî tîpo innape Jesus ku'nenan e'taruma'tîto' tî'napansa' wanî'pî Judéia pata po moropai Galiléia pata po moropai Samaria pata po. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' arinîke innape Jesus ku'nenan ena ko'mannîpî'pî, maasa pra Morî Yekaton Wannîya tîplika'tîkon wenai. Mîrîrî warantî kure'ne Uyepotorîkon namapîtî'pî to'ya.

Enéias Yekare

³² Pedroya innape Jesus ku'nenan era'mapîtî'pî patakon kaisarî. Mîrîrî yai attî'pî Lida cidaderî pona to' era'mapî'se. ³³ Miarî warayo' eporî'pîya eke'nepamî'pî itese' Enéias. Aako'mansa' wanî'pî eseurîwî'ne mia' pona tîlmo'tai kono' kaisarî

tîwe'mî'sa'kai pra. ³⁴ Mîikîrî pî' ta'pî Pedroya: —Enéias, Jesus Cristoya ayepi'tû. Mîrîrî ye'en e'mî'sa'kakî. Ayette' yanmako'makî —ta'pîiya. Mîrîrî eta tîuya pe Enéias e'mî'sa'ka'pî. Moropai eesepi'tîsa' wanî'pî. ³⁵ Mîrîrî yai mîikîrî e'mî'sa'kasa' era'ma tîuya'nîkonya yai Lida ponkonya innape Jesus kupî'pî. Moropai Sarona ponkonya nîrî innape ikupî'pî.

Dorcas Yekare

³⁶ Jope cidaderî po awanî'pî wîri' innape Jesus ku'en. Mîikîrî ese' wanî'pî Tabita, Grega maimu ta Dorcas. Mîikîrî e'pîtî'pî morî ku'pîtî'pîiya. Tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîpîtî'pîiya. ³⁷ Mîrîrî kore'ta, tiwin wei pri'ya pra Dorcas ena'pî. Moropai aasa'manta'pî. Mîikîrî esa'rî'pî rona'pî to'ya. Mîrîrî tîpo yarî'pî to'ya kawînpan wîttî ta. ³⁸ Tîise Pedro yekare eta'pî innape Jesus ku'enanya Lida cidaderî po, aminke pra Jope pî'. Mîrîrî ye'en asakî'ne warayo'kon yaipontî'pî to'ya ekareme'se Pedro pî'. To' wîtî'pî. Moropai Pedro eporî'pî to'ya miarî. Ta'pî to'ya ipî':

—Pedro, aase ka'ne' pe Jope pona —ta'pî to'ya. ³⁹ Moropai Pedro ekoneka'pî. Attî'pî to' pîkîrî. Eerepamî'pî miarî, mîrîrî ita to' e'to' wîttî ta. Tîise kawînpan pe wîttî wanî'pî. Mîrîrî ye'en o'non pata mîikîrî isa'manta'pî yaasa' to'ya pata' Pedro yawonnîpî'pî to'ya. Miarî wîri'sanyamî' wanî'pî, inyo isa'manta'san. Inkamoro karawa'pî kure'ne. Ta'pî to'ya Pedro pî': —A'kî Tabita nîsi'pîmî'pî upon seeni' pena enen tîwanî yai —ta'pî to'ya ipî'. Maasa pra inyo isa'manta'san pon ton si'pînpîtî'pîya mîito'pe.

40 Moriya ta'pî Pedroya to' pî': —Epa'katî poro pona. Mîrîrî tîpo to' epa'ka'pî tanne, Pedro e'sekunka'pî moropai eepîrema'pî. Mîrîrî tîpo teepîrema ataretî'ka pe, eera'tî'pî isa'manta'pî winîkîi. Moropai ta'pîiya ipî': —Tabita, e'mî'sa'kakî —ta'pîiya. Moropai tenu yarakkamo'pî Tabitaya moropai Pedro era'ma tîuya pe awe'mî'sa'ka'pî tîmaikko pona. Pedro era'ma'pîiya. **41** Moropai Pedroya itenya pî' yapisî'pî. Ipîka'tî'pîiya i'mî'sa'ka pî'. Mîrîrî tîpo pemonkonyamî' innape Jesus ku'nenan yanno'pî Pedroya, inyo isa'manta'san pokonpe. Moropai Dorcas yenpo'pîiya to' yenu ya' enen. **42** Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon wenai innape Uyepotorîkon kupî'pî tu'kankon Jope cidaderî ponkonya. **43** Mîrîrî tîpo Pedro ko'mamî'pî paaka pi'pî sakari'manen Simão yewî' ta. Tu'ke wei kaisarî aako'mamî'pî Jope po.

10

Cornélio Pedro Yanno Me'po

1 Cesaréia cidaderî po warayo' wanî'pî itese' Cornélio. Mîikîrî wanî'pî 600 kaisaronkon surarayamî' Itália ponkon esa' pe tîwe'sen pe. **2** Mîikîrî wanî'pî Paapa yapurînen pe. Tîpemonkonoyamî' pokonpe si'ma Paapa yapuri'pî to'ya. Moropai tu'ke morî ku'pîtî'pîiya, Judeuyamî' î' ton pînon tîpakkori'tasanon pîika'tîpîtî'pîiya. Moropai wei kaisarî eepîremapîtî'pî Paapa pî'.

3 Tiwin wei ko'mamîiya Cornélio we'ne'pîtî warantî awanî'pî iwe'nasa' pra tîise. Era'ma'pîiya Uyepotorîkon narima'pî. Inserî wanî tîipia era'ma'pîiya. Mîikîrîya ta'pî ipî': —Cornélio.

⁴ Eranne' pe si'ma inserî era'ma'pîiya. Moropai ekaranmapo'pî Cornélio: —Î' wani' nai, uyepotorî? —ta'pîiya. Inserîya yuuku'pî. Ta'pîya ipî': —Paapaya tîwakîri pe eepîremato' etasa' man, maasa pra î' ton pînon pîika'tîsa'ya ye'nen. Apî' Paapa atausinpasa' man —ta'pî inserîya ipî'. ⁵ —Mîrîrî ye'nen apemonkonoyamî' yarimakî Jope cidaderî pona to' wîtîto'pe, warayo' itese' Simão Pedro yanno to' wîtîto'pe —ta'pîiya. ⁶ —Mîikîrî wanî Paaka pi'pî sakari'manen, tuna ena po aako'mamî manni' Simão yewî' ta —ta'pîiya.

⁷ Mîrîrî tîpo inserî wîtî'pî Cornélio piapai. Mîrîrî ye'nen Cornélio asakî'ne tîpoitîrîtonon yanno'pî ka'ne' pe, moropai tiwin surara to' pokonpe. Mîikîrî surara wanî'pî Paapa yapurînen pe nîrî. Moropai Cornélio esenyaka'mato' ku'nen pe awanî'pî. Inkamoro yarima'pîya Jope cidaderî pona. ⁸ Cornélio to' pî' tamî'nawîrî î' ta'pî inserîya tîpî' ekaremekî'pî to' pî': —A'kî sîrîrîpe uyewî' ta ko'mamîya epîrema tanne, Paapa narima'pî inserî esenpon pî' man —ta'pîiya to' pî'. —Mîikîrîya taa pî' man upî': “Asakî'ne apemonkonoyamî' yarimakî to' wîtîto'pe warayo' itese' Pedro yanno Jope cidaderî pona”, taa pî' man —ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen atîtî —ta'pîiya.

⁹ Tiaron wei yai to' wîtî'pî Jope cidaderî pona aminke pra to' erepamî tanne, Jope cidaderî pî' ineka'ta pairî wei tîise, Pedro enuku'pî wîttî neka'ta pona epîremai. Miarî eepîrema tanne inkamoro warayo'kon erepamî'pî Jope cidaderî pona. ¹⁰ Moropai Pedroya emi'nan epu'tî'pî tekkari anonpapai ena'pî. Maasa pra tekkarikon

ton koneka wîri'ya tanne Pedro we'ne'pítî warantî awanî'pî. ¹¹ Tîiwe'ne'pî'to' ya' era'ma'pîiya ka' esettapurukasa'. Mîrîrîya kure'nan kamisa warainon autî'pî ewa'tîsa' pe asakîrîrî yaretîkon pî'. Mîrîrî autî'pî non tîpose iipia. ¹² Mîrîrî ya' tu'ke si'kore'ta kamoyamî' moropai o'ma'kon tîro'takon po taasa'senon moropai toronyamî' wanî era'ma'pî Pedroya. ¹³ Mîrîrî yai Pedroya mai eta'pî, Paapa eseurîmato'. Ta'pî maiya Pedro pî': — E'mî'sa'kakî ayo' ton wîikî insanan yonpa moropai entamo'kakî —ta'pîiya ipî'.

¹⁴ Tîise Pedroya yuuku'pî: —Kaane Uyepotorî. Maasa pra inkamoro ye'kakon anna nanîkon pepîn. Yanîuya eserîke pra wai —ta'pî Pedroya.

¹⁵ Moropai inî'rî Paapa eseurîma'pî Pedro yarakkîrî. —Inkamoro ye'ka anna nanîkon pepîn tîkai pra e'kî uurî nîkupî'san pî' —ta'pî Paapaya Pedro pî'.

¹⁶ Mîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî eseurîwî'ne ite'ka. Ta'pîiya: —Insanan yonpa wîikî, entamo'kakî —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo mîrîrî kamisa warainon menna'po'pî Paapaya ka' pona.

¹⁷ Mîrîrî tîpo Pedro esenumenka'pî mîrîrî tîwe'ne'pî'to' pî'. Î' taato'pe epu'tîiya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen awanî'pî yairî ma're eena'pî. Mîrîrî tanne, warayo'kon Cornélio narima'san erepamî'pî. O'non pata Simão yewî' wanî ekaranmapo tîuya'nîkon tîpo to' emî'pamî'pî mana'ta pia. ¹⁸ To' emî'pamî'pî wîttî esa' yanno'pî to'ya. Moropai ekaranmapo'pî to'ya.

—O'non pata warayo' nai Pedro itese' tarî nai? —ta'pî to'ya. ¹⁹ Pedro esenumenka ko'mannîpî

tanne tîwe'ne'pî'to' pî', Morî Yekaton Wannîya ta'pî: —Pedro, a'kî, eseuriwî'nankon warayo'kon erepannî pî' man. Inkamoroya ayuwa pî' man —ta'pî Morî Yekaton Wannîya ipî'. ²⁰ Moropai ta'pîiya Pedro pî': —Ekonekakî autîkî to' pia. Tîwanmîra atîkî teesewankono'mai pra, uutî naka ta'ye' tîkai pra atîkî. Maasa pra uurîya to' yarimasa' sîrîrî, to' ii'to'pe tarîwaya aapia —ta'pî Morî Yekaton Wannîya.

²¹ Mîrîrî ye'enen Pedro autî'pî to' pia. Moropai ta'pîiya warayo'kon pî': —Uurî Pedro, tarî wai. Mîikîrî yuwaya'nîkon manni' uuri —ta'pîya. —Î' kai aai'sa'kon sîrîrî? —ta'pîya to' pî'.

²² Inkamoroya yuuku'pî: —Surarayamî' esa' Cornélio Anna yarimasa' sîrîrî —ta'pî to'ya. —Mîikîrî warayo' wanî morî pe pu'kuru maasa pra Paapa yapuriya ye'enen. Mîrîrî ye'enen kure'ne tînamasen pe awanî Judeuyamî' rawîrî. Mîikîrî wenai Paapa narima'pî inserîya taasa' ipî' ayanno me'poto'peiya tewî' ta attîpa kai'ma. Moropai î' kai'ma amîrî eseuri'ma anetapai awanî —ta'pî to'ya ipî'. ²³ Moropai Pedroya ta'pî to' pî': —Ewontî —ta'pîya warayo'kon pî'. Moropai to' ewomî'pî. Tiwin ewaron yuwa'ka'pî to'ya miarî yarakkîrî.

Eerenma'sa' pe Pedro ekoneka'pî. Moropai to' pîkîrî attî'pî. Moropai tiaronkon Jope ponkon innape Jesus ku'nenan Judeuyamî' wîtî'pî nîrî to' pokonpe. ²⁴ Moropai tiaron wei yai to' erepamî'pî Cesáréia cidaderî pona. Mîrîrî yai Cornélio moropai itonpayamî' nepu'tîkon emrukuntîsa' wanî'pî miarî itewî' ta. Maasa pra to' etasai'ya wanî'pî Pedro erepamî nîmîkîkonpa

kai'ma. ²⁵ Mîrîrî yai Pedro erepamî'pî. Eewomî tanne Cornélio iipî'pî iponaya. Mîikîrî e'sekunka'pî Pedro eporî tiuya pe yapurîpa kai'ma. ²⁶ Tîise Pedroya ta'pî ipî': —E'mî'sa'kakî. Maasa pra uurî awarainon warayo', Paapa warainon pepîn uurî —ta'pî Pedroya ipî'.

²⁷ Moropai teeseurîmakon ye'ka pe, Pedro ewomî'pî Cornélio yewî' ta. Miarî arinîke pemonkonyamî' emurukuntîsa' wanî'pî itewî' ta. Moropai Pedro eseurîma pia'tî'pî to' pî'. Ta'pîiya: —Epu'nenan amîrî'nîkon anna Judeuyamî' yeseru. Anna emurukuntî eserîke pra awanî amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pokonpe —ta'pî Pedroya to' pî'. ²⁸ —Tîise Paapaya ekareme'sa' sîrîrî upî', anî' kupîuya namai tiaronkon yentai. Anî' menkauya namai tamî'nawîrî se' kaisarî to' konekato'peuya, morî pe to' ku'to'peuya ta'pîya upî' —ta'pî Pedroya. ²⁹ —Mîrîrî ye'enen uyannosa'ya'nîkon ye'enen uui'sa' sîrîrî uwakîri pe pu'kuru —ta'pîya. —Mîrîrî ye'enen anepu'pai wanî sîrîrî kure'ne ï' ton pe uyannosa'ya'nîkon —ta'pîya to' pî'.

³⁰ Mîrîrî yuuku'pî Cornélio: —Eseurîwî'ne wei esuwa'kasa' man. Mîrîrî rawîrî epîrema tanne, uyewî' ta ko'mamîiya tiwinarî warayo' esenpo'pî aimutun ipon uupia —ta'pîya. ³¹ —Mîikîrîya ta'pî upî': “Cornélio, Paapaya eepîremato' etasa' man tîwakîri pe maasa pra tîppakkori'tîsanon pîika'tîsa'ya wanî morî pe”, ta'pîya upî'. ³² Moropai ta'pîya: “Pemonkonyamî' yarimakî Jope cidaderî ponâ to' wîtîto'pe warayo' itese' Pedro yanno. Mîikîrî wanî paaka pi'pî sakari'manen Simão yewî' ta, tuna ena po tîiko'mansen”, ta'pî inserîya upî' —ta'pî

Cornélio. ³³ —Mîrîrî ye'nen ayanno me'po'pîuya. Morî pe pu'kuru awanî sîrîrî aai'sa' ye'nen anna kore'ta. Anna epere'sa' sîrîrî tarî Paapa pia pu'kuru. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma Uyepotorîkonya î' taasa' apî' ekaremekîya etato'pe annaya kai'ma — ta'pî Cornélio Pedro pî'.

Pedro Eseurîmato' To' Pokonpe

³⁴ Mîrîrî ye'nen Pedro eseurîma pia'tî'pî. — Uyonpayamî' —ta'pîya. —Eseurîma sîrîrî î' kai'ma uyarakkîrî esekaremekî'pî une'ta'pî ekaremekîuya sîrîrî. Anna Judeuyamî' pîka'tî Paapaya epu'nenan uurî'nîkon. Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pîka'tîya pepîn kai'ma esenumenkakoi'kon anna. Tûise sîrîrî pata pai epu'tî pî' wai tarîpai Paapa wanî tamî'nawîronkon pîka'tînen pe. ³⁵ Tamî'nawîronkon wakîmanen pe se' kaisarî, e'sentai pra. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî'. Tamî'nawîronkon innape tîku'nenan, yairî tîiko'mansenon wakîma Paapaya pata kaisaronkon. ³⁶ Sîrîrî itekare ekaremekî'pî Paapaya anna pî', tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' pî'. Ekaremekî'pîya î' kai'ma tîpemonkono pe uurî'nîkon kupîiya innape Jesus Cristo ku'sa' uurî'nîkonya wenai. Mîikîrî wanî tamî'nawîrî e'nî tanne uyesa'kon pe. ³⁷⁻³⁸ Epu'tîya'nîkon î' e'ku'sa' tarî Israel pata poro. E'mai' pe Judéia pata po João Batistaya ekaremekî'pî sîrîrî itekare. Taapîtî'pîya: "Imakui'pî pe awe'to'kon rumakatî moropai esenpatakona", taapîtî'pîya. Mîrîrî tîpo tamî'nawîrî Israel pata poro itekare esekaremekî'pî. Mîrîrî yai Paapaya tîmeruntîri tîrî'pî Jesus Nazaré poinon pia. Morî Yekaton

Wannî wenai itîrî'pîya. Mîrîrî meruntî yarakkîrî Jesus esenyaka'ma pia'tî'pî Galiléia pata po. Mîrîrî yai morî ku'pîtî'pî Jesusya pemonkonyamî' pî'. Makui nîtaruma'tî'san pîka'tî'pîya maasa pra Paapa wanî ye'nen tûppia. Mîrîrî ku'pîtî'pî Jesusya tarî tîwanî yai.³⁹ Mîrîrî era'ma'pî annaya. Tamî'nawîrî inkupî'pî tarî anna pata po, Jerusalém po era'ma'pî annaya. Mîrîrî tîpo Judeuyamî', ipemonkonoyamî'ya iwî'pî, ipokapîtî'pî to'ya pakî'nan pona.

⁴⁰ Mîrîrî tîpo, eseuriwî'ne wei tîko'manse Paapaya i'mî'sa'ka'pî. Paapa meruntîri yai awe'mî'sa'kasa' eesenpo'pî anna kore'ta. ⁴¹ Mîikîrî era'masa' tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya pra man, tîise Paapa nîmenka'san annaya neken era'ma'pî. Anna yekkari yonpa'pî annaya. Anna wuku enîrî'pî annaya ipokonpe si'ma awe'mî'sa'kasa' tîpo. ⁴² Mîikîrîya anna menka'pî moropai anna yaipontî'pî itekare ekareme'to'pe annaya. Mîrîrî yai itekare ekaremekî annaya yai taato'pe annaya pemonkonyamî' pî'. Paapaya Jesus ku'sa' ipîku pe tamî'nawîronkon esa' pe. Mîikîrîya taa kupî sîrîrî anî' wîtî ka' pona, anî' wîtî apo' ya'. Mîrîrî warantî ikupî'pî Paapaya. ⁴³ Sîrîrî ekaremekî'pî penaronkon, Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'sanya. Mîrîrî eseposa' sîrîrî. Mîrîrî ye'enen anî'ya innape Jesus kupî ya tamî'nawîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya tîwanmîra tînmu Jesus Cristo wenai. Mîrîrî warantî ekaremekî'pî to'ya pena —ta'pî Pedroya to' pî'.

Judeuyamî' Pepîn Esa' Pe Morî Yekaton Wannî Ena

44 Mîrîrî yai Pedro eseurîma tanne, itekare pî' etanenan pemonkonyamî' Judeuyamî' pepîn Cornélio yewî' ta tîwe'sanon esa' Morî Yekaton Wannî ena'pî. **45-46** Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' pepîn eseurîma tiaron mai ta, eta'pî Judeuyamî' Pedro yarakkîrî iipî'sanya Paapa yapurî'pî to'ya. Morî pe anna pîika'tîsa' Paapaya sîrîrî taa to'ya eta'pî Judeuyamî'ya. Mîrîrî pî' innape Jesus ku'nenan Judeuyamî' Jope poi iipî'san Pedro yarakkîrî esewankono'ma'pî kure'ne to' pî'. Ta'pî to'ya: —A'kî, Paapaya Judeuyamî' pepîn pia nîrî Morî Yekaton Wannî tîrî ka'rî uurî'nîkon warantî —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî to' pî':

47 —Insamoro Judeuyamî' pepîn esa' pe Morî Yekaton Wannî enan pî' man uurî'nîkon esa' pe tîwanî manni' warantî. Mîrîrî ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî to' esenpatakona pepîn taa eserîke pra awanî —ta'pî Pedroya.

48 Moropai to' esenpatakona'pî innape Jesus Cristo ku'sa' to'ya ye'nen. Mîrîrî tîpo ta'pî to'ya Pedro pî': —Anna kore'ta ako'mankî î' warapo rî wei kaisarî —ta'pî to'ya Pedro pî'.

11

Judeuyamî' Pepîn E'pûika'tîsa' Wanî

Ekaremekî Pedroya Jerusalém Ponkon Pî'

1 Cesaréia po Pedro wanî tanne, Judéia pata ponkon Jesus naipontî'san moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenanya Judeuyamî' pepîn yekare eta'pî. Î' kai'ma Paapaya to' pîika'tî'pî eta'pî to'ya. Mîrîrî kore'ta Pedro erepamî'pî. **2** Mîrîrî yai Jerusalém pona Pedro erepamî pe, Pedro

pî' to' o'ma'ta pia'tî'pî. Ta'pî to'ya ipî': ³ — Inkamoro uurî'nîkon yeseru warainonkon pepîn kore'ta aako'mansa' mîrîrî. Î' ton pe inkamoro yekkari enasa' ya yairî pra to' yeseru era'mai'ma —ta'pî to'ya. —Yairî pra awe'sa' mîrîrî uyeserukon yawîrî pra kai'ma to' o'ma'ta'pî Pedro pî'.

⁴ Mîrîrî tîpo Pedroya tamî'nawîrî tarakkîrî e'kupî'pî, tînera'ma'pî ekaremekî'pî eta to'ya tanne, iki'pî pata pai. Mîrîrî eta'pî to'ya tamî'nawîrî î' kai'ma Pedro eseurîma. Ta'pîya: ⁵ —A'kî Jope cidaderî po si'ma uurî we'ne'pîtî warantî wanî'pî, uurî epîrema tanne era'ma'pîuya ka' esettapuruka moropai kamisa waraino kure'nan autî'pî ka' poi asakîrîrî yaretî pî' ewa'tîsa' pe. Mîrîrî autî'pî non pona uupia —ta'pî Pedroya to' pî'. ⁶ — Moropai era'ma'pîuya. Mîrîrî ya' tu'ke kamoyamî' wanî'pî moropai o'ma'kon, non poro tîro'takon po taasa'senan wanî'pî, moropai toronyamî' wanî'pî —ta'pîya. ⁷ —Mîrîrî yai mai, Paapa maimu eta'pîuya. Ta'pîya upî': “Pedro, e'mî'sa'kakî ka'ne' pe ayo' ton wîîkî moropai entamo'kakî”, ta'pî Paapaya upî' eta'pîuya —ta'pî Pedroya.

⁸ —Tîise yuuku'pîuya: “Kaane, Uyepotorî, inkamoro ye'kakon yanîuya eserîke pra wai, anna Judeuyamî' nanîkon pepîn, nura pe to' wanî ye'nen”, ta'pîuya —ta'pîya.

⁹ —Tîise inî'rî Paapa maimu eta'pîuya. See warantî: “Inkamoro ye'kakon pî' nurakon yanîuya pepîn tîkai pra e'kî. Uurî nîkupî'san inkamoro tansenonkon pe”, ta'pî Paapaya upî' —ta'pî Pedroya. ¹⁰ —Eseurîwî'ne ite'ka Paapa eseurîma'pî upî'. Ta'pîya: “E'mî'sa'kakî, ayo' ton wîîkî, en-

tamo'kakî unkupî'san pî' nura tîkai pra", ta'pîiya. Mîrîrî tîpo mîrîrî kamisa yanu'nîpî' Paapaya ka' pona –ta'pî Pedroya.

¹¹ —Mîrîrî tanne eseuriwî'nankon warayo'kon uyannoitî san erepamî'pî Cesaréia poi. Mîrîrî ita uurî e'to' wîttî Simão yewî' ta to' erepamî'pî –ta'pî Pedroya. ¹² —Mîrîrî ye'enen upî' ta'pî Morî Yekaton Wannîya. To' pîkîrî uutîto'pe teesewankono'mai pra, tîwanmîra uutîto'pe, ta'pîiya. Moropai to' pîkîrî uutî yai insamoro tiwin mia' pona tîmo'tai kaisarî innape Jesus ku'nenan wîtî'pî nîrî uyarakkîrî Jope poi. Mîrîrî yai tamî'nawîrî anna erepamî'pî. Moropai anna ewomî'pî Cornélio yewî' ta. ¹³ —Mûikîrîya ekaremekî'pî anna pî' ì' kai'ma tiwinarî inserî esenpo'pî tewî' ta eepîrema tanne Ta'pîiya ipî': “Pemonkonyamî' anarimakî to' wîtîto'pe Jope cidaderî pona warayo' yannoitîse' Pedro”, ta'pî inserîya ipî' –ta'pî Pedroya. ¹⁴ —“Mûikîrîya ì' kai'ma Paapaya taasa' ekaremekî yai innape Jesus kupîya'nîkon moropai Paapaya apîika'tîkon tamî'nawîrî apemonkonoyamî' pokonpe”, ta'pî inserîya ipî' –ta'pî Pedroya.

¹⁵ —Moropai eseuriâma pia'tî'pî to' kore'ta si'ma, mîrîrî pe rî Morî Yekaton Wannî ena'pî to' esa' pe tamî'nawîrî e'mai' pe uurî'nîkon Judeuyamî' esa' pe tîwanî warantî –ta'pî Pedroya. ¹⁶ —Mîrîrî yai enpenata'pî pena Joãoya ta'pî pî'. “Uurîya amîrî'nîkon yenpatakona tuna ke, tîlîse uye'ma'pî pî' aaipî manni'ya Morî Yekaton Wannî ke yenpatakona, mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannî ena ayesâ'kon pe”, ta'pî Joãoya wanî yairî –ta'pî Pedroya. ¹⁷ —Pena ta'pî Joãoya yawîrî innape

Judeuyamî' pepînya Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî ko'mamî to' esa' pe. Mîkîrî uurî'nîkon esa' pe awanî manni' innape Uyepotorîkon pe Jesus Cristo kupî yai uyesa'kon pe eena'pî. Mîrîrî ye'enen anî' kin uurî Paapa yentai e'ku'to'pe? — ta'pî Pedroya.

¹⁸ Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe Pedro pî tîwo'ma'tato'kon tî'napannîpî'pî to'ya. Tarîpai Paapa yapurî'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Paapaya Judeuyamî' pepînya innape tîku'to' weiyu ton tîisa', imakui'pî to' nîkupî'pî ku'sai'ya tîwanmîra. Mîrîrî ye'enen ipatîkarî enen ko'mannîto' epesa' to'ya, kai'ma Paapa yapurî'pî to'ya.

Innape Jesus Ku'nenan Antioquia Ponkon Yekare

¹⁹ Innape Jesus ku'nenan e'paraipîkasa' wanî'pî tîtaruma'tîkon to'ya wenai, Estêvão sa'manta'pî pata'pî ya. Tiaronkon wîtî'pî Fenícia pona moropai Chipre pona, moropai Antioquia pona. Mîrîrî warantî Paapa maimu ekaremekî'pî to'ya Judeuyamî' pî' neken. ²⁰ Tîise tiaronkon Judeuyamî' Chipre po tîwe'sanon moropai Cirene ponkon wîtî'pî Antioquia pona. Miarî itekare ekaremekî pia'tî'pî to'ya Judeuyamî' pepîn pî'. Inkamoroya Uyepotorîkon pe Jesus wanî ekaremekî'pî Judeuyamî' pepîn pî'. ²¹ Inkamoro yarakkîrî Uyepotorîkon meruntîri wanî'pî. Mîrîrî itekare eta tîuya'nîkon yai tu'ke pemonkonyamî'ya innape Jesus kupî'pî. Mîrîrî ye'enen Uyepotorîkon pia to' eturumaka'pî.

²² Mîrîrî tîpo sîrîrî itekare Judeuyamî' pepîn yekare, eta'pî innape Jesus ku'nenan Jerusalém

ponkonya. Mîrîrî ye'nen Barnabé yarima'pî to'ya, to' yekare etai Antioquia pona. ²³ Miarî Antioquia pona teerepansa' pe Barnabéya ï' kai'ma Judeuyamî pepîn pîka'tîsa' Paapaya era'ma'pî. Kure'ne morî pe Paapa e'to' pî' aatausinpa'pî. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' to' panama'pîya yairî tewankon ke Uyepotorîkon yapurî pî' to' ko'manto'pe kai'ma. ²⁴ Mîikîrî Barnabé esa' pe Morî Yekaton Wannî wanî'pî. Innape Jesus ku'nen pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî'pî innape iteseru wanî'pî. Mîrîrî wenai tu'kankon eturumaka'pî Uyepotorîkon pia innape yapurîkonpa.

²⁵ Moropai mîrîrî tîpo Barnabé wîtî'pî Tarso cidaderî pona Saulo yuwai. ²⁶ Mîikîrîya Saulo eposa' tîuya yai enepî'pî Antioquia pona. Inkamoro Saulo Barnabéya innape Jesus ku'nenan muurukuntîpî'pî tiwin kono' to' kore'ta tîwanîkon yai. Miarî arinîkon pemonkonyamî' yenupapîtî'pî to'ya. Miarî Antioquia po innape Jesus ku'nenan esatî pia'tî'pî pemonkonyamî'ya e'mai' pe crente kai'ma.

²⁷ Mîrîrî yai tiaronkon profetayamî' Paapa maimu ekareme'nen wîtîsa' wanî'pî Jerusalém poi Antioquia pona. ²⁸ Tiwin wanî'pî itese' Ágabo. Mîikîrî e'mî'sa'ka'pî eseuriîmai Morî Yekaton Wannî meruntîri yai. Ta'pîya: —Awanî pe man kure'nan iwan tamî'nawîrî pata po —ta'pîya. Mîikîrîya taasa' yawîrî awe'kupî'pî pena pata esanon reiyamî' esa' pe Cláudio wanî yai. ²⁹ Mîrîrî ye'nen innape Jesus ku'nenan esenumenka tiaronkon innape Jesus ku'nenan Judéia ponkon pîka'tî tîuya'nîkon pî'.

Mîrîrî itîrî tîuya'nîkon pîkîrî itîrî'pî to'ya. ³⁰ Moropai mîrîrî tîniru yarima'pî to'ya Barnabé moropai Saulo pî', mîrîrî tîto'pe to'ya soosi esanon pia Jerusalém po.

12

Pedro Epa'ka Atarakkannîto' Yewî' Tapai

¹ Mîrîrî yai pata esa' rei Herodesya innape Jesus ku'nenan taruma'tî pia'tî'pî. ² Mîikîrîya Tiago João rui wîi me'po'pî kasupara ke. ³ Mîrîrî warantî Judeuyamî'ya tîwakîrikon pe mîrîrî kupî mîikîrî Herodesya era'ma'pî. Mîrîrî ye'en Herodesya Pedro yapisî me'po'pî atarakkannîto' yewî' ta yarakkamopa kai'ma. Mîrîrî kupî'pîya tîfestarîkon weiyu yai. ⁴ Mîikîrî yapisî me'posa' tîuya yarakkamo'pî Herodesya atarakkannîto' yewî' ta. Mîrîrî yai era'manenan ton surarayamî' yaipontî'pî asakîrî'ne. To' wanî'pî asakî'ne Pedro yarakkîrî ita. Tiaronkon wanî'pî asakî'ne mana'ta pia si'ma era'manenan pe. Mîrîrî warantî ikupî'pî Herodesya maasa pra mîrîrî tîfestarîkon Páscoa itese' pata'pî pe anekareme'pai awanî'pî pemonkonyamî' pî'.

⁵ Mîrîrî yai Pedro wanî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Mîikîrî era'manenan wanî'pî iipia. Mîrîrî tanne innape Jesus ku'nenan epîrema ko'mannîpî'pî Pedro pona. Kure'ne to' epîrema'pî eepa'kato'pe kai'ma. ⁶ Tîise mîrîrî tanne ta'pî Herodesya: — Penane ì' kai'ma Pedro eseurîma etauya kupî sîrîrî pemonkonyamî' pî' to' rawîrî si'ma. Moropai ì' taa pemonkonyamî'ya etauya Pedro winîkîi —ta'pî Herodesya.

Mîrîrî ewarono' ya, Pedro we'na'pî asakî'nankon surarayamî' yarappana. Ewa'tîsa' to'ya wanî'pî sa'man ferro ke itenya pî se' yataimîrî. Tiaronkon wanî'pî mana'ta pia si'ma era'manenan. ⁷ Mîrîrî pe rî ka'ne' pe Uyepotorîkon narima'pî Inserî es-enpo'pî atarakkannîto' yewî' ta. Kure'nan a'ka wanî'pî. Mîrîrîya Inserîya Pedro yapî'pî iratai winî tenmakai. Ta'pîiya:

—Ka'ne' pe e'mî'sa'kakî. Mîrîrî taiya pe sa'man ferro emo'ka'pî tîiwarîrî itenya poi.

⁸ Ta'pî inserîya ipî': —Aworîmî atunnu'kî, a'sa'sa' yeka'makî, aya'san yanunkî, aase uyarakkîrî —ta'pîiya. ⁹ Mîrîrî ye'enê Pedro epa'ka'pî atarakkannîto' tapai attî'pî inserî wenairî. Tîise epu'tîiya pîn, tenpa'ka inserîya pe awanî. Tîiwe'ne'pîtî warantî ikupî'pîya. ¹⁰ To' wîtî'pî mana'ta piawonkon iwaka'pî to'ya. Moropai kure'nan mana'ta ferro ke ikonekasa', eporî to'ya pe aatarakkamoka'pî tîiwarîrî. Moropai to' epa'ka'pî. To' wîtî'pî kure'nan e'ma taawîrî. Tuutîkon pe ka'ne' pe inserî esera'ma pra eena'pî. Tiwinsarî Pedro e'nîmî'pî.

¹¹ Pedroya ta'pî tîiwarîrî: —Tarîpai epu'tî pî' wai, innape awanî. Uyepotorîya inserî yarimasa' umo'kato'peiya Herodes yenza yapai. Moropai tamî'nawîrî ï' anku'pai Judeuyamî' esanon wanî uyarakkîrî esuwa'kasa' sîrîrî —ta'pîiya.

¹² ï' esuwa'kasa' epu'tî tîuya tîpo, tarakkîrî Pedro wîtî'pî Maria, João Marcos yan yewî' ta. Miarî arinîke pemonkonyamî' epere'sa' tanne epîremai eerepamî'pî. ¹³ Mîikîrîya mana'ta pa'tî'pî. Ka'ne' pe to' poitîrîpa' Rode itese' wîtî'pî anî' pe

awanî era'mai. ¹⁴ Tîise Pedro maimu pe epu'tî tîuya ye'nen, aatausinpa'pî kure'ne. Eeka'tumî'pî ka'ne' pe ekareme'se teepîremasanon pî' mana'ta tarakkanmokai pra. —Pedro pe man —ta'pîiya. ¹⁵ Tîise innape ikupî to'ya pra awanî'pî.

—Aseruku, î' pî' aataka'ma —ta'pî to'ya ipî'. Tîise yuukuiya pra. —Inna, useruku pepîn —ta'pîiya. Moropai ta'pî to'ya: —Moriya Pedro pia tîwe'sen inserî pe awanî mîrîrî —ta'pî to'ya.

¹⁶ Mîrîrî tanne Pedroya mana'ta pa'tîpîtî ko'mannîpî'pî. Moropai mana'ta arakkanmoka'pî to'ya. Innape Pedro pe awanî era'ma tîuya'nîkon ye'nen, teesi'nî'se to' wanî'pî. ¹⁷ Mîkîrîya tenya ke ta'pî moo, to' atî'napanto'pe. Moropai î' kai'ma uyepotorîkonya tîmo'kasa' atarakkannîto' yewî' tapai ekaremekî'pîya to' pî'. —A'kî, Uyepotorîkonya inserî yarimasa' wanî'pî umo'kai. Mîrîrî ekareme'tantî Tiago pî' moropai innape Jesus ku'nenan uyonpayamî' pî' —ta'pîya. Mîrîrî tîpo eepa'ka'pî attî'pî tiaron pata pona.

¹⁸ Moropai erenma'sa' pe surarayamî' wanî'pî morî pe pra, teesiyu'pî'se tataimurunpai to' wanî'pî. Î' e'kupî'pî epu'tî to'ya pra awanî'pî Pedro yarakkîrî. —Î' kai'ma see eepa'ka'pî mîrîrî? —ta'pî to'ya. ¹⁹ Inkamoro yaipontî'pî Herodesya yuwai to' wîtîto'pe kai'ma. Tîise eporî to'ya pra awanî'pî. Mîrîrî anepu'pai Herodes wanî'pî tiaronkon mana'ta era'manenan winîpai. Tamî'nawîrî epu'sa' tîuya tîpo, to' tî'ka me'po'pîya. Mîrîrî tîpo Herodes wîtî'pî Judéia pata poi Cesaréia cidaderî pona. Miarî mîkîrî ko'mamî'pî mararî.

Herodes Sa'manta

20 Mîrîrî yai mîikîrî pata esa' Herodes ekore'masa' Tiro cidaderî po tîko'mansenon pî' moropai Sidom ponkon pî'. Mîrîrî ye'en inkamoro wanî'pî iipia itîipai, yarakkîrî eeseurîmapai. Maasa pra morî pe yarakkîrî ekonekapai to' wanî'pî. Maasa pra miarî pai ipata yapai tekkarikon ton yapi'nenan pe to' wanî'pî mîito'pe. Mîrîrî ye'en tiaronkon menka'pî to'ya to' wîtîto'pe iipia. Tîise e'mai' pe to' eseurîma'pî Blasto mîikîrî Herodes poitîrî pe tîwe'sen yarakkîrî. Mîrîrî ye'en mîikîrî eseurîma'pî Herodes yarakkîrî. Mîrîrî yai Herodesya to' yarakkîrî teeseurîma weiyu ton mo'ka'pî.

21 Mîrîrî teeseurîmato' weiyu pe tînmo'ka'pî eseposa' yai Herodes epontî'pî. Pata esa' pe tîwanî pon yeka'ma'pîiya. Moropai mîikîrî ereuta'pî taponse' pona pemonkonyamî' rawîrî. Eeseurîma'pî. **22** Mîikîrî eeseurîma eta tîuya'nîkon yai pemonkonyamî' entaimepitî'pî: —A'kî, warayo' pe neken awanî pepîn tîise unapurîkon pe nîrî awanî —ta'pî to'ya. Mîrîrî taa to'ya pî', —Kaane, anapurîkon pepîn uurî. Mîrîrî warantî uurî tapurîi pra e'tî, Paapa neken yapurîtî —taiya pra awanî'pî.

23 Mîrîrî ye'en Uyepotorîkonya inserî yarima'pî mîikîrî yeparantîto'peiya kai'ma. Mîrîrî ye'en mîrîrî pe rî yeparantî'pîiya. Mo'yamî'ya isiwisikkî yanî'pî. Moropai aasa'manta'pî.

24 Tîise Paapa maimu esekaremekî ko'mannîpî'pî. Mîrîrî ye'en inî' panpî' tiaronkon pemonkonyamî'ya innape ikupî'pî. Moropai arinîke to' ena'pî.

25 Mîrîrî tîpo Barnabé Sauloya

teesenyaka'mato'kon yaretí'ka'pî moropai inkamoro enna'po'pî Jerusalém poi Antioquia pona. Mîrîrî yai inkamoroya João Marcos yarî'pî tarakkîrî'nîkon.

13

Barnabé, Saulo Yarima To'ya

Paapa Maimu Ekareme'se

¹ Miarî innape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia po Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' moropai yenupatonkon wanî'pî. Barnabé, Simão meekoro kai'ma tesa'sen moropai Lúcio Cirene pon, Manaém manni' pata esa' Herodes yarakkîrî arenta'pî moropai Saulo. Inkamoro wanî'pî in-nape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia po. ²Tiwin wei inkamoroya Paapa yapurî tanne tekkarikon tonpai pra, Morî Yekaton Wannîya ta'pî to' pî': — Barnabé Saulo nîkupî ton ku'sau'ya wai. Mîrîrî ye'en inkamoro mo'katî akore'tapai'nîkon mîrîrî ku'to'pe to'ya —ta'pîya to' pî'. ³ Mîrîrî ye'en to' epîrema'pî tekkarikon tonpai pra. Barnabé Saulo pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya to' yarimakonpa kai'ma. Mîrîrî tîpo to' esekaremekî'pî.

Chipre Wono Po Itekare Ekaremekî To'ya

⁴ Morî Yekaton Wannîya Saulo Barnabé yarima yai, inkamoro wîtî'pî Selêucia cidaderî pona. Miarî teerepansa'kon tîpo inkamoro asara'tî'pî apo'yen ya' tuutîkonpa Chipre wono pona. To' asara'tî'pî to' wîtî'pî Salamina cidaderî pona. ⁵ Miarî teerepansa'kon yai inkamoro eseurîma pia'tî'pî Paapa maimu ekaremekî pî'. Judeuyamî' epere'pî'to'kon kaisarî to' eseurîma pia'tî'pî

Paapa maimu ekaremekî pî'. Mîrîrî yai João Marcos wanî'pî to' pokonpe. ⁶ Mîrîrî tîpo inî'rî to' ese'ma'tî'pî. Inkamoro wîtî'pî mîrîrî iwono kî'piya tîwe'sen Pafos cidaderî ponâ.

Miarî teerepansa'kon yai pia'san eporî'pî to'ya, î' e'kupî kupî sîrîrî ekareme'nen pe, tîise seru'ye' Judeu itese' Barjesus. ⁷⁻⁸ Tîise grego maimu ta Elimas kai'ma esatî to'ya. Mîikîrî Barjesus wanî'pî miarîron pata esa' pe tîwe'sen wanîyakon pe awanî'pî. Mîikîrî pata esa' ese' wanî'pî Sérgio Paulo. Mîikîrî wanî'pî epu'en pe. Mîrîrî wenai Saulo Barnabé yanno me'po'piya Paapa maimu anetapai tîwanî ye'nen to' winîpai. Inkamoroya itekare ekaremekî'pî. Tîise mîrîrî pî' inna taiya yu'se pra mîikîrî pia'san wanî'pî. Mîrîrî warantî Jesus naipontî'san maimu wa'tî'piya. ⁹ Tîise Saulo, tiaron itese' Paulo wanî'pî Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen mîikîrî pia'san yenu pîkîrî Paulo wanî'pî. ¹⁰ Ta'pîiya ipî': —Amîrî wanî Makui munmu pe —ta'pîiya. —Amîrî wanî seru'ye' pe tiaronkon yenku'tî pî' tîiko'mansen pe. Amîrî wanî tamî'nawîron morî yewanmîrînen pe. Î' ton pe see yairon Uyepotorîkonya uyenupato'kon miakanmaya seru'ye' pe —ta'pî Pauloya. ¹¹ — Tarîpai Paapaya ataruma'tî sîrîrî —ta'pî Pauloya ipî'. —Î' warapo wei kaisarî î' era'maya pepîn a'ka era'maya pepîn. Enkaru'ne eena sîrîrî tarîpai —ta'pî Pauloya ipî'.

Mîrîrî taiya pe mîikîrî yenu ewaronpamî'pî î' era'maiya pra eena'pî. Mîikîrî ataka'ma pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen itenya pî' taanen ton yuwa'pî mîikîriya. ¹² Mîrîrî era'ma tîuya yai mîikîrî pata

esa' Sérgio Paulo mîikîriya Paapa maimu kupî'pî innape. Kure'ne eesenumenka'pî ì' kai'ma uyenupato'kon Uyepotorîkonya pî'.

Antioquia Cidaderî Pona To' Wîtî, Pisídia Pata Pona

¹³ Paulo moropai itonpayamî' inkamoro asara'tî'pî apo'yen ya', Pafos cidaderî poi. To' erepamî'pî Perge pona. Mîrîrî Perge wanî'pî Panfília pata po tîwe'sen pe. Miarî pai João Marcos enna'po'pî Jerusalém pona. ¹⁴ Tîise tiaronkon wîtî'pî Perge poi Antioquia cidaderî pona. Mîrîrî Antioquia wanî'pî Pisídia pata po tîwe'sen pe. Miarî Antioquia po Sábado yai Judeuyamî' epere'to'kon yewî' ta to' wîtî'pî. Moropai to' ereuta'pî.

¹⁵ Miarî inkamoroya Moisés nurî'tî kaaretarî erenka'pî moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî kaaretarî nîrî erenka'pî to'ya. Mîrîrî tîpo mîrîrî Judeuyamî' epere'nîto' yewî'kon esa' pe tîwe'senya pemonkonyamî' eseurîmato'pe to' yarakkîrî ta'pî. Mîrîrî ye'enê ta'pî to'ya to' pî: —Uyonpayamî', amîrî'nîkon pî' tauya ì' rî ankапai awanîkon ya eseurîmapai awanîkon ya, eseurîmatî pemonkonyamî' yausinpato' ton ekareme'tî — ta'pî to'ya to' pî.

¹⁶ Mîrîrî ye'enê Paulo e'mî'sa'ka'pî. Tîwe'mî'sa'ka pe tenya ke ta'pîya. Maasa moo e'tî. Moropai ta'pîya: —Uyonpayamî', eseurîma etatî maasa amîrî'nîkon tarî awanîkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Paapa yapuri pî' awanîkon — ta'pîya. ¹⁷ Moropai Paulo eseurîma pia'tî'pî: — Pena Paapaya utamokon menka'pî Egito pata po to' wanî yai. Miarî arinîke to' epanto'pe to'

menka'pî Paapaya. Moropai mîikîrî Paapaya yarî to' mo'ka'pî Egito poi tîpemonkonoyamî' kure'nan tîmeruntîri ke. ¹⁸ Inkamoro yarî'pîya to' pata ya' to' enna'po yai. Tîise to' yapîtanîpî'pî mîikîrî Paapaya keran po asakî'ne pemonkon (40) kono' kaisarî. ¹⁹ Mîrîrî tîpo tîpemonkono pata ton tîrî'pîya. Mîikîrîya Canaã po tîiko'mansenon asakî'ne mia' pona tîmo'tai pata ponkon tî'ka'pî. Mîrîrî wenai mîrîrî pata esa' pe inkamoro ipemonkonoyamî' enato'pe kai'ma Canaã pata po. ²⁰ To' ko'mamî'pî 450 kono' kaisarî sîrîrî tîpatakón esa' pe teenakon pîkîrî.

Miarî pemonkon nîrî menka'pî Paapaya î' pensa tiaronkonya to' taruma'tî yai to' pîika'tînen ton. Mîrîrî warantî pemonkon menka pî' Paapa ko'mamî'pî Samuel esenpoto' weiyu erepamî pîkîrî. ²¹ Ipemonkonoyamî'ya tesa'kon ton esatî yai Paapaya imenka'pî Saul itese'. Quis munmu pe awanî'pî. Benjamim payannî'san yonpa pe awanî'pî. Mîikîrî Saul ko'mamî'pî pata esa' pe asakî'ne pemonkon (40) kono' kaisarî. ²² Mîrîrî tîpo Paapaya imo'ka'pî. Moropai tiaron pata esa' ton menka'pîya, Davi. Mîikîrî pî' Paapa eseurîma'pî. "Mîikîrî Davi wanî Jessé munmu pe. Mîikîrî wanî uwakîri pe pu'kuru maasa pra tamî'nawîrî iku'kî tauya ikupîiya" ta'pîya.

²³ Mîikîrî payannî'san kore'ta Paapaya Jesus tîrî'pî Judeuyamî' pîika'tînen ton pe taasa' tîuya yawîrî. ²⁴ Tîise mîikîrî iipî rawîrî e'mai' pe Paapaya João Batista nurî'tî yarima'pî. Mîikîrîya Paapa maimu ekaremekî'pî Judeuyamî' pî'. Ta'pîya: "Amakuyikon rumakatî moropai

esenpatakona'tî", taapítî'pîya. 25 Mîrîrî teesenyaka'mato' yaretî'ka tîuya kupî yai João Batistaya ta'pî pemonkonyamî' pî': "Anî' kai'ma uurî pî' eesenumenkon? Manni' annîmîkîkon kai'ma upî' awanîkon, Paapa naipontî ton kai'ma", ta'pîya. "Tîise mîikîrî pepîn uuri. Maasa pra mîikîrî wanî kure'ne uyentai ipîkku pe tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen i'sa'sa' yewa yeukauya eserîke pra wanî i' pe pra rî wanî ye'nen", ta'pî João Batistaya.

26 Uyonpayamî', Abraão payannî'san — ta'pî Pauloya. —Amîrî'nîkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn, Paapa yapurînenan. E'pîka'tînto' yekare ekaremekîuya etatî —ta'pîya. —Sîrîrî itekare wanî tamî'nawîronkon ton pe. Sîrîrî itekare esekaremekî Jerusalém po tamî'nawîrî Judeuyamî' pî' moropai to' esanon pî'. 27-28 Tîise mîrîrî epu'tî to'ya pra to' wanî. Pîka'tîton pe Jesus wanî epu'tî to'ya pra wanî. Teuren sábado kaisarî eta to'ya Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' kaaretarî erenka to'ya epu'tî to'ya teuren. Mîrîrî warantî tîise ikupî'pî to'ya tepu'se pra. Mîiwîni tîise Jesus yewanmîrî to'ya itu'se pra to' wanî. I' rî see imakui'pî inkupî'pî ton pra tîise, mîikîrî rumaka'pî to'ya Pôncio Pilatosya iwî me'poto'pe kai'ma. Tamî'nawîrî awe'menukasa' Paapa kaaretarîya taasa' yawîrî ikupî'pî to'ya tepu'se pra. 29 Mîrîrî tîpo mîikîrî esa'rî'pî mo'ka'pî to'ya pakî'nan poi. Mîrîrî yu'na'tî'pî to'ya. 30 Tîise mîikîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî tîpo tu'ke wei tûiko'mamî yai, eesenpopítî'pî tînaipontî'san pia. Galiléia poi tuutîsanon Jerusalém pona tîpokon pe pia eesenpo'pî. 31 Mîrîrî ye'nen inkamoroya

ekaremekî sîrîrî Judeuyamî' pî' tamî'nawîrî Jesus e'mî'sa'kasa'.

³² Anna wanî sîrîrî tarî akore'ta'nîkon – ta'pî Pauloya. —Mîrîrî morî yekare pî' anna eseurîmato'pe apî'nîkon ekareme'to'pe annaya –ta'pîiya. ³³ —Pena utamokon pî' ï' ta'pî tîuya kupî'pî Paapaya amen uurî'nîkon ton pe. Jesus pîmî'sa'ka'pîiya. Pena mîrîrî e'menukasa' Salmo kaaretarî ya' capítulo 2. Ta'pî Paapaya:

“Unmu amîrî.

Sîrîrîpe ayun pe wanî

ekaremekuya sîrîrî tamî'nawîronkon pî'.” ^{Sl 2.7} ta'pî Paapaya. Jesus pî' Paapa eseurîma'pî mîrîrî – ta'pî Pauloya.

³⁴ Sîrîrî Paapa eseurîma'pî Jesus e'mî'sa'ka pî' itesa'rî'pî kata pepîn kai'ma eeseurîma'pî. Ta'pîiya see warantî:

“Î' ta'pîuya yawîrî Davi pî', mîrîrî kupîuya”, ^{Is 55.3} ta'pîiya. ³⁵ Moropai inî'rî Paapa maimu e'menukasa' ya eeseporî mîrîrî, Salmo kaaretarî ya'. Ta'pî Paapa maimu ekareme'enya, see warantî:

“Apoitîrî sa'manta

tîise mûikîrî esa'rî'pî

kupîya pepîn tîwî aakatato'pe”, ^{Sl 16.10}

ta'pîiya. Tîise Davi pî' eeseurîmasa' pra awanî'pî.”

³⁶ —Maasa pra tîiko'mamî yai Daviya ikupî'pî ï' kupîya yu'se Paapa wanî'pî. Mîrîrî tîpo Davi sa'manta'pî moropai yu'na'tî'pî to'ya itesa'rî'pî itamorî'san nurî'tî uruwasi pia. Moropai itesa'rî'pî kata'pî. ³⁷ Tîise Paapa nîmî'sa'ka'pî mûikîrî esa'rî'pî kata pra awanî'pî. Aako'mamî ipatîkarî –ta'pî Pauloya.

38 Uyonpayamî', tamî'nawîrî amîrî'nîkonya sîrîrî epu'tî e'pai man, Jesus wenai imakui'pî ankupî'pîkon kupiyya tîwanmîra. Epu'tîya'nîkon e'pai man Jesus wenai imakui'pî ton pra enan innape ikupî ya. **39** Moisés yeserurî'pî kupî pî' aako'mamîkon ya apîka'tîkon pepîn amakuyikon mo'ka pepîn tîise tauya manni' apî'nîkon. **40** Paapa maimu ekareme'nen profeta nekaremekî'pî epu'tîya'nîkon e'pai man, mîrîrî warantî awanîkon namai.

41 Mîrîrî ekaremekîuya apî'nîkon. Ta'pî Paapaya: "Aka, upî' tîwo'ma'tasanon eranne' pe e'tî. Esenumenkatî, tîwarî e'tî.

Maasa pra anera'makon ton kupiyya kupî sîrîrî, innape ikupîya'nîkon yentai, mîrîrî etaya'nîkon tîise".

Hc 1.5

ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî Paulo eseurîma'pî.

42 Paulo Barnabé epa'ka yai mîrîrî Judeuyamî' eperet'o' yewî' tapai to' epa'ka yai inkamoro pemonkonyamî'ya to' eta'pî inî'rî to' ii'to'pe tiaron sábado yai inî' panpî itekare ekareme'se. **43** Mîrîrî tîpo Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Judeuyamî' yeseru yawîrî ena'san, inkamoro wîtî'pî to' pîkîrî. Inkamoro yeurîma'pî to'ya i' kai'ma to' ko'manto'pe innape Paapa kupî'pî tîrumakai pra to' ko'manto'pe maasa pra morî pe tîwe'to' ke to' pîika'tîsa' Paapaya ye'nen. Mîrîrî warantî to' yeurîma'pî to'ya.

44 Mîrîrî tîpo tiaron sábado yai to' wîtî'pî Saulo Barnabé. Mîrîrî yai arinîke to' wanî'pî tamî'nawîrî yonpa cidade ponkonya Paapa maimu etato'pe.

45 Mîrîrî yai to' era'ma tîuya'nîkon yai Judeuyamî' esenumenka'pî imakui'pî pe. To' kinmuwa'pî.

Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe Paulo winîkîi to'eseurîma'pî i' kai'ma eeseurîmato' wenai.

46 Imakui'pî pe tîwinîkîi'nîkon Judeuyamî' eseurîma epu'tî tîuya'nîkon ye'nen Paulo Barnabé eseurîma'pî inî' panpî' meruntî ke. Ta'pî to'ya to'pî: —A'kî, sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya e'pai awanî e'mai' pe amîrî'nîkon Judeuyamî' pî'. Tîise i' wani' awanî ye'nen mîrîrî yu'se pra awanîkon sîrîrî. Innape ikupîya'nîkon pra awanîkon. Mîrîrî ye'nen ipatîkarî enen ko'mannîto' iwanmîrîya'nîkon mîrîrî. Mîrîrî ye'nen anna wîtî manni'kan Judeuyamî' pepîn pî' ekareme'se.

47 Maasa pra sîrîrî ekareme'to'pe annaya ta'pî Paapaya pena. Paapaya itîrî'pî. Ta'pîiya: "Amîrî kupîuya sîrîrî a'ka warantî manni'kan Judeuyamî' pepîn kore'ta. Itekare pî' eeseurîma wenai

Paapa maimu eta tamî'nawîronkonya.

Mîrîrî warantî tîwe'pîika'tîto'kon eporî to'ya", *Is*

49.6

ta'pî Paapaya pena.

48 Mîrîrî ye'nen mîrîrî eta tîuya'nîkon yai Judeuyamî' pepîn atausinpasa' wanî'pî maasa pra innape Jesus ku'sa' tîuya'nîkon ye'nen. Morî pe era'ma'pî to'ya mîrîrî Paapa maimu Paulo nekaremekî'pî yapuri'pî to'ya. Inkamoro menkasa' Paapaya wanî'pî ipatîkarî to'komanto'pe. Mîrîrî ye'nen innape ikupî'pî to'ya.

49 Mîrîrî warantî Paapa maimu esekaremekî'pî tamî'nawîrî mîrîrî pata po. **50** Tîise Judeuyamî'ya tesa'kon pe tîwe'sen pî' ta'pî imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo winîkîi. Mîrîrî ye'nen wîrî'sanyamî' ipikkukon Judeuyamî' yeseru ya' ena'san

meruntîtannîpî'pî to'ya imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo Barnabé winîkîi. Mîrîrî ye'en Paulo Barnabé taruma'tî pia'tî'pî to'ya. Moropai to' yenpa'ka'pî to'ya mîrîrî pata yapai. ⁵¹ Moropai inkamoro Jesus naipontî'sanya non atapi'sa' tî'sa'sa'kon pî' soroka'pî teserukon ta Paapa yenya' to' rumaka tîuya taato', maasa pra itekare anetapai pra to' wanî'pî. Mîrîrî ye'en inkamoro wîtî'pî Icônio cidaderî pona. ⁵² Tîse innape Jesus ku'nenan Antioquia ponkon wanî'pî taatausinpai kure'ne maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî'pî to' esa' pe.

14

Icônio Cidaderî Po

Paulo Barnabéya Itekare Ekaremekî

¹ Icônio cidaderî po tîwanîkon yai mîrîrî warantî rî Paulo Barnabé wanî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. To' ewomî'pî. Meruntî ke Paapa maimu ekaremekî'pî to'ya. Mîrîrî ye'en tu'ke Judeuyamî' pepîn moropai Judeuyamî'ya innape Jesus kupî'pî. ² Tîse Judeuyamî' innape iku'nenan pepîn eseurîma'pî Judeuyamî' pepîn yarakkîrî innape Jesus ku'nenan taruma'tîto'pe to'ya. ³ Mîrîrî yai Paulo Barnabé ko'mamî'pî tu'ke wei kaisarî miarî Paapa maimu ekaremekî pî' meruntî ke. Î' kai'ma morî pe tîwe'to' wenai, unkupî'pîkon wenai pra Uyepotorîkonya upîika'tîkon pî' to' eseurîma'pî. Mîrîrî ye'en Paapaya meruntî ke Jesus naipontî'san e'to' ton tîrî'pî. Maasa pra era'mato'pe pemonkonyamî'ya yairon pe e'pîika'tînto' yekare wanî. Mîrîrî ye'en

tînaipontî'san pia meruntî tîrî'pîya. Î' ikupî eserîkan pepîn moropai kure'nan esenumenkanto' ku'to'pe to'ya kai'ma Paapaya itîrî'pî. ⁴ Mîrîrî yai to' e'menkasa' wanî'pî. Tiaronkonya inna ta'pî Judeuyamî' maimu pî' moropai tiaronkon wanî'pî Jesus naipontî'san winîkîi tîwe'sanon pe. ⁵ Mîrîrî ye'enen Jesus naipontî'san winîkîi tiaronkon eseurîma'pî Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Paulo yu'se pra tîwanîkon ye'enen. Moropai inkamoro esanon pokonpe î' anku'pai tîwe'to'kon kupî'pî to'ya. Mîrîrî ye'enen ta'pî to'ya: —Iwîpai'nîkon awanî sîrîrî tî'kon ke —ta'pî to'ya. ⁶ Moropai mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon yai Paulo Barnabé epe'pî Listra cidaderî ponâ moropai Derbe cidaderî ponâ. Mîrîrî wanî'pî Licaônia pata po tîwe'sen pe. Mîrîrî patakon poro to' wîtî'pî. ⁷ Miarî mîrîrî warantî Paapa maimu ekaremekî'pî to'ya.

Listra Cidaderî Po Moropai Derbe Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

⁸ Miarî Listra cidaderî po teerepansa'kon yai warayo' eporî'pî to'ya. Ma'takî pe eesenpo'pî. Teesenpo'pî pata pai asakoi pe pra awanî'pî. Maasa pra eke'nan pe awanî'pî. ⁹ Mîikîrîya Paapa maimu ekaremekî Pauloya eta'pî. Moropai mîikîrî era'ma tîuya pe Pauloya epu'tî'pî, innape Paapaya tepi'tî kupî'pîya. ¹⁰ Mîrîrî ye'enen ta'pîya ipî', meruntî ke: —E'mîsa'kakî satippe. Asakî taiya pe mîikîrî warayo' arapumî'pî. Moropai awe'mîsa'ka'pî satippe eena'pî. Moropai aasarî pia'tî'pî.

11 Mîrîrî kupî Pauloya era'ma tîuya'nîkon yai arinîkon pemonkonyamî' insamoro entaimepítî'pî tîmaimukon ta. Ta'pî to'ya: —Paapayamî' erepansa'man ukore'ta'nîkon warayo'kon warantî —ta'pî to'ya.

12 Mîrîrî ye'nen inkamoro ese' ton tîrî'pî to'ya to' kaisarî Júpiter kai'ma Barnabé esatî'pî to'ya. Moropai Paulo esatî'pî to'ya, Mercúrio kai'ma. Maasa pra teeseurîmasen pe awanî'pî.

13 Mîkîrî Jupiter soosirî wanî'pî cidade poro po. Mîrîrî ye'nen Jupiter pî' teepîremasenya tîntîrî ton yenepî'pî mîrîrî cidade ewonto' pia to' yapurîkonpa. Morî yenepî'pîya yei yari'ku moropai coroa to' pia tîntîrî ton to' yapurîpa kai'ma. Moropai tekîkon anwîpai to' wanî'pî teserukon ta Paulo Barnabé yapurîkonpa.

14 Tîise mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon yai Paulo Barnabéya teesewankono'makon pe tîponkon karakapítî'pî. Moropai to' eka'tumî'pî ka'ne' pe arinîkon kore'ta. To' entaime'pî meruntî ke.

15 Ta'pî to'ya: —Pemonkonyamî', ï' ton pe mîrîrî warantî ikupî yu'se awanîkon anna winîkî. Anna wanî pepîn Paapa warantî, Paapa pe. Tîise anna wanî amîrî'nîkon warantî warayo'kon pe —ta'pî to'ya.

—Tîise anna wanî sîrîrî tarî akore'ta'nîkon Paapa maimu ekareme'to'pe annaya. Inî'rî mîrîrî ye'ka yapurîya'nîkon namai irumakakonpa sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya apî'nîkon —ta'pî to'ya.

—Tîise Paapa pia neken enna'potî. Paapa yapurîtî ipatîkarî tûiko'mansen. Manni' ka' koneka'tîpon moropai pata koneka'tîpon tuna koneka'tîpon tamî'nawîron sîrîrî pata po tûiko'mansen Paapa nîkoneka'pî.

Mîrîrî koneka'tîpon pia enna'potî —ta'pî to'ya to' pî'. ¹⁶—Pena Paapaya ikupî'pî pemonkonyamî' ko'manto'pe itu'se tîwe'to'kon yawîrî. Maasa pra tepu'tî to'ya pra awanî ye'nen. ¹⁷ Mîrîrî tanne Paapaya anî' pe tîwanî ekareme'pîtî'pî tîwîrî morî kupî tîuya wenai epu'to'pe to'ya kai'ma. Mîikîrî Paapaya kono' yarima ka' poi. Mîikîrî Paapaya uyekkarikon emîsa' mo'ka weiyu ton tîrî. Mîikîrî Paapaya uyekkarikon ton tîrî. Mîikîrî Paapaya atausinpanto' tîrî uyewankon ya' —ta'pî to'ya. ¹⁸ Mîrîrî taa tîpo tekînon anwîpai to' ko'mamî'pî inkamoro yapurîpa, mîrîrî namai to' eseka'nunka tîise.

¹⁹ Mîrîrî tîpo iipî'san Antioquia cidaderî poi moropai Icônio cidaderî poi inkamoroya arinîkon meruntîtannîpî'pî Paulo taruma'tîto'pe to'ya. Mîrîrî ye'nen Paulo pa'tîpîtî pia'tî'pî to'ya tî'kon ke. Iworoka'pî to'ya moropai poro pona cidade poi aasa'mantasa' kai'ma. ²⁰ Tîise mîikîrî pia innape Jesus ku'nenan emurukuntî'pî iwoi. Moropai mîikîrî e'mî'sa'ka'pî inî'rî. Inî'rî eewomî'pî mîrîrî cidade ta. Moropai tiaron wei yai Paulo Barnabé wîtî'pî Derbe cidaderî pona.

Antioquia Pona Paulo Barnabé Enna'po

²¹ Miarî Derbe cidaderî pona teerepansa'kon pe Paapa maimu ekaremekî'pî Paulo Barnabéya. Mîrîrî yai tu'ke innape Jesus kupî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo to' enna'po'pî Listra cidaderî pona Icônio cidaderî pona moropai Antioquia Pisídia pata po tîwe'sen pona. ²² Miarî innape Jesus ku'nenan panama'pî to'ya inî' panpî' meruntî ke innape iku'to' to'ya e'to'pe to' pîika'tî'pî to'ya. Maasa

pra uyesa'kon pe Paapa yu'se e'nî ya, mararî pra e'taruma'tînto' yapîtanîpî e'pai awanî kai'ma to' yeurîma'pî to'ya. ²³ Mîrîrî tîpo soosi esanon ton menka'pî Jesus naipontî'sanya soosikon kaisarî. Inkamoro pona to' epîrema ko'mannîpî'pî tekkarikon tonpai pra esatî'pî to'ya Paapa pî'. Manni' innape to' nîkupî'pî pî' esatî'pî to'ya, to' pîka'tîto'peiya to' meruntîri ton tîito'peiya kai'ma. ²⁴ Mîrîrî tîpo Paulo Barnabé enna'po'pî Pisídia pata poro to'sarî to' wîtî'pî Panfília pata pona teerepamîkon pîkîrî. ²⁵ Miarî inkamoroya Paapa maimu ekaremekî'pî nîrî Perge po. Mîrîrî tîpo to' wîtî'pî Atália peyakî pona to' erepamî'pî.

²⁶ Tarîpai inkamoro asara'tî'pî mîrîrî Atália peyakî po apo'yen ya' tuutîkonpa Antioquia cídaderî pona Síria pata po tîwe'sen pona. Mîrîrî pata wanî'pî pena inkamoro Paulo Barnabé rumaka to'ya Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya pata'pî pe. Morî pe Paapa e'to' wenai mîrîrî teesenyaka'mato'kon aretî'kasa' to'ya wanî'pî. ²⁷ Mîrîrî ye'en miarî teerepanse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' muurunkuntî'pî to'ya innape Jesus ku'nenan moropai inkamoro pî' i' kupî'pî Paapaya ekaremekî'pî to'ya. Inkamoro eseurîma'pî ekaremekî'pî to'ya i' ku'sa' Paapaya tîwenai'nîkon. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya. Moropai i' kai'ma Paapaya Judeuyamî' pepîn pîka'tî'pî, mîrîrî ekaremekî'pî to'ya to' pî'. ²⁸ Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo Barnabé ko'mamî'pî kure'ne miarî innape Jesus ku'nenan kore'ta.

*Jesus Naipontî'san Moropai Soosi Esanon
Pokonpe Paulo Barnabé Emurukuntî.*

¹ Antioquia po tîwanîkon yai tiaronkon Judeuyamî'ya Judéia poi iipî'sanya innape Jesus ku'nenan yenupa'pî teserukon ta. Ta'pî to'ya to' pî see warantî: —Anî'ya tîmere pi'pî pottî ya'tîsa' pra awanî ya, awe'pîika'tî eserîke pra awanî. Maasa pra Moisésya ta'pî yawîrî ikupî anî'ya pra awanî ye'nen awe'pîika'tî eserîke pra awanî —taapîtî'pî to'ya. ² Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai Paulo moropai Barnabéya inna taa pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoro to' yenupatîponkon pokonpe to' eseurîma'pî. —Mîrîrî ye'ka pepîn —ta'pî to'ya. Tîise inkamoroya yuuku pra awanî'pî. Maasa pra teserukon yawîrî ikupî to'ya yu'se tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî yeseru koneka tîuya'nîkon pra awanî ye'nen innape Jesus ku'nenanya Paulo moropai Barnabé moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan yarima'pî Jerusalém pona to' wîtîto'pe inî' panpî' mîrîrî yekare epu'se to' wîtîto'pe kai'ma Jesus naipontî'san pia, moropai soosi esanon pia.

³ Inkamoro ese'ma'tî'pî Antioquia poi. Tuutîkon pe to' wîtî'pî Fenícia pata poro, moropai Samaria pata poro. Mîrîrî yai inkamoroya ï' kai'ma Judeuyamî' pepînya innape Jesus ku'sa' ekaremekî'pî miarî to' pî'. Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ya yai to' ena'pî kure'ne taatausinpai mîrîrî pî'.

⁴ Mîrîrî yai Jerusalém pona to' erepamî yai inkamoro pata'se' ton tîrî'pî innape Jesus ku'nenanya, moropai inaipontî'sanya moropai soosi esanonya to' pata'se' ton tîrî'pî. Inkamoroya mîrîrî pe rî ï' kupî'pî Paapaya ekaremekî'pî

tîwenai'nîkon. Judeuyamî' pepînya innape Jesus kupî'pî imaimu eta tîuya'nîkon wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya to' pî'. ⁵ Mîrîrî tanne moro to' wanî'pî fariseuyamî' innape Jesus kupîtîponkon. Inkamoroya ta'pî: —Judeuyamî' pepînya tîmere pi'pî pottî ya'tî to'ya e'pai awanî mîrîrî. Î' kai'ma Moisésya taasa' yawîrî ikupî e'pai awanî mîrîrî —ta'pî fariseuyamî'ya. —Mîrîrî warantî pra to' wanî ya, to' e'pîka'tî pepîn —ta'pî to'ya.

⁶ Mîrîrî ye'nen inkamoro Jesus naipontî'san, moropai soosi esa' pe tîwe'sanon pokonpe to' emurukuntî'pî, mîrîrî yeseru konekakonpa kai'ma. ⁷ Mîrîrî pî' kure'ne teeseurîmakon areti'ka pe, Pedro e'mî'sa'ka'pî moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon morî pe î' kai'ma Paapaya umenka'pî akore'tapai'nîkon pena pu'kuru pra, sîrîrî tîmaimu ekareme'to'peuya kai'ma Judeuyamî' pepîn pî', mîrîrî Jesus yekare eta tîuya'nîkon yai innape iku'to'pe to'ya. ⁸ A'kî, Paapaya tamî'nawîronkon yewan epu'nenya Morî Yekaton Wannî yarima'pî to' esa' pe aako'manto'pe uurî'nîkon pia yarima'pî tîuya warantî. Mîrîrî wenai epu'tî pî' uurî'nîkon man innape to' e'pîka'tîsa' man. ⁹ Maasa pra imakui'pî to' nîkupî'pî mo'ka'pî Paapaya innape tîkupî to'ya wenai. Mîrîrî warantî nîrî uurî'nîkonya innape ikupî yai unkupî'pîkon imakui'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî ye'nen Paapaya uurî'nîkon era'ma se' kaisarî, e'sentai pra. ¹⁰ Tîise î' wani' awanî ye'nen taaya'nîkon tiaronkon pî', "Moisésya taasa' yawîrî e'pai awanîkon," mîrîrî yawîrî pra e'nî tanne, mîrîrî yawîrî pra utamokon nurî'tiyamî' e'sa'

tanne. Tîise ï' wani' awanî ye'nen tiaronkonya mîrîrî amîn'e yarî yu'se awanîkon yarî yentainon. Mîrîrî warantî taaya'nîkon wenai Paapa ekore'ma yu'se ka'rî awanîkon apî'nîkon. ¹¹ Mîrîrî ye'ka pe pra neken. Maasa pra e'pîka'tînsa' epu'tî tî'noko'pî pe Jesusya uurî'nîkon ku'sa' wenai. Mîrîrî morî pe Paapa e'to' wenai nîrî inkamoro Judeuyamî' pepîn e'pîka'tîsa' man –ta'pî Pedroya.

¹² Tîise mîrîrî tîpo Pedro eseurîma eta tîuya'nîkon tîpo moo to' wanî'pî, inî'rî Paulo moropai Barnabé eseurîma etakonpa. Inkamoroya ï' kai'ma ikupî eserîkan pepîn kupî'pî moropai kure'nan esenumenkanto' kupî'pî Paapaya to' wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya. Judeuyamî' pepîn pîika'tîsa' Paapaya ekaremekî'pî to'ya. ¹³ Paulo Barnabé eseurîma ataretî'ka pe, Tiago e'mî'sa'ka'pî. Moropai ta'pîiya: –Uyonpayamî', maasa eseurîma etatî – ta'pîiya. ¹⁴ —Amenrî Simão eseurîma ataretî'ka eta'nîkon man. Paapaya tiaronkon menkasa' tîmîrî ton pe Judeuyamî' pepîn kore'tapai tîpemonkono pe to' e'to'pe kai'ma. Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon Judeuyamî' pepîn sa'namanen pe Paapa wani. ¹⁵ Pena sîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî eseurîma'pî. Imenuka'pî to'ya see warantî: ¹⁶ Paapaya ta'pî:

“Maasa uuipî kupî sîrîrî Judeuyamî’,
Davi payanî'san pîika'tîi.

Í' pe pra rî inkamoro wanî,
tîise morî pe to' konekauya kupî sîrîrî,
pena to' e'sa' warantî.

„Maasa pra inkamoro esa' ton
tîrîuya kupî sîrîrî to' yonpa ke rî,

inkamoro ko'manto'pe morî pe..」

¹⁷ Mîrîrî unkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai
uyuwa Judeuyamî' pepînya.

Inkamoro wanî unmenka'san pe
uurî ton pe to' e'to'pe." *Am 9.11,12*

Sîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî ikonekatîpon. ¹⁸ Î'
kai'ma ikupî tîuya ekaremekî'pîya pena tîmaimu
ekareme'nenan wenai –ta'pî Tiagoya.

¹⁹ —Mîrîrî ye'nen uurî esenumenkato' wanî
uurî'nîkonya taa e'pai pra awanî Moisés maimuya
taasa' yawîrî to' ko'mannîto'pe. Mîrîrî warantî
awanî ya, sa'me awanî Judeuyamî' pepîn pia,
innape Jesus ku'nenan pia. ²⁰ Uurî esenumenkato'
kaareta anmenukapai awanî sîrîrî to' pia. Taato'
to' pî', to' yeseru penaro' rumakato'pe to'ya, mia'
ke ikonekasa' pia, to' napurî ton pe to' nîtîrî'pî
sararu yanî to'ya namai. Moropai taapai awanî
nîrî to' pî', se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to'
wanî namai, moropai wîri'sanyamî' wanî namai se'
tapairî warayo'kon yarakkîrî. Taapai awanî nîrî
i'mî ye'pî waikî'sa' yanî to'ya namai mîn epa'kasa'
pra tîise. Inî'rî imînî yarakkîrî yanî to'ya namai.
²¹ Maasa pra mîrîrî warantî to' wanî ya, inkamoro
yewanmîrî to' yeseru yairî pra to' wanî ye'nen.
Maasa pra mîrîrî yekare epu'tî Judeuyamî'ya
pena pata pai Moisés maimuya taasa' eta pî' to'
ko'manpîtî sâbado kaisarî to' epere'to' yewî'kon ta.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî teserukon rumakato'pe to'ya
—ta'pî Tiagoya.

Judeuyamî' Pepîn Pia Kaareta Yarima To'ya

²² Tiago eseurîmasa' tîpo, Jesus naipontî'sanya
moropai soosi esanonya, tamî'nawîron innape

Jesus ku'nenan pokonpe si'ma Antioquia pona kaareta yarîtonkon warayo'kon menka'pî, Paulo moropai Barnabé pokonpe attîtonkon. Judas itese' waikatoi Barsabás, moropai Silas asakî'ne neken to' menka'pî to'ya. Insamoro epu'tî'pî innape Jesus ku'nenanya yairî to' yeseru wanî. ²³ Inkamoro yaipontî'pî to'ya mîrîrî kaareta yaato'pe to'ya kai'ma. Ta'pî to'ya:

Anna Jesus naipontî'san moropai soosi esanonya taa anna wanî ayonpakon pe innape Jesus kupî'nîkon wenai. Mîrîrî ye'en Anna maimu man amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn Antioquia ponkon moropai Síria ponkon moropai Cilícia ponkon pia.

²⁴ Akore'ta'nîkon Anna yonpayamî' wîtîsa' yai kure'ne ayewankono'ma'pîkon to'ya epu'tî pî' Anna man. Inkamoroya i' kai'ma ayenupasa'kon ya Anna maimu pe pra awani mîrîrî. ²⁵ Mîrîrî ye'en Annaya tamî'nawîrî si'ma teesetai insamoro warayo'kon yarima sîrîrî aapia'nîkon, uyonpayamî'. To' wîtî sîrîrî uwakîrikon pu'kuru uyonpayamî' Paulo, Barnabé pokonpe. ²⁶ Insamoro Paulo Barnabéya itekare ekaremekî pî' to' ko'mamî'pî. Mîrîrî wenai to' anwîpai tiaronkon wanî'pî Uyepotorîkon Jesus Cristo yekare ekaremekî to'ya wenai. ²⁷ Mîrîrî ye'en Judas moropai Silas yarima Annaya sîrîrî amîrî'nîkon pia ayarakkîrî'nîkon to' eseuri'mato'pe morî pe sîrîrî kaareta Anna nîmenuka'pî pî'. Inkamoroya ekaremekî morî pe apî'nîkon. ²⁸ Sîrîrî yekare koneka'pî Morî Yekaton Wannîya moropai

annaya. Inî'rî Moisés maimuya taasa' yawîrî awanîkon e'pai pra awanî. Maasa pra mîrîrî yawîrî awanîkon ya sa'me awanî. Tîise ankupîkon ton ekaremekî annaya epu'tîkonpa. ²⁹ Mîrîrî ye'enen mia' ke ikonekasa' to' napurî ton pe pia to' nîtîrî'pî sararu yanîya'nîkon namai. Moropai i'mî ye'pî tîwaikkî'se iwîsa' yanîya'nîkon namai, imînî yarakkîrî. Moropai imakui'pî kupî pî' eesenumenkakon namai, se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî awanîkon namai. Moropai wîri'sanyamî' wanî namai se' tapairî warayo'kon yarakkîrî. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, morî pe awanîkon.

Mîrîrî warantî kaareta menuka'pî to'ya.

³⁰ Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo Barnabé moropai Judas Silas ese'ma'tî'pî Antioquia pona. Mîrîrî kaareta yarî'pî to'ya. Miarî teerepansa'kon pe innape Jesus ku'nenan muurukuntî'pî to'ya moropai mîrîrî kaareta rumaka'pî to'ya to' pia. ³¹ Moropai mîrîrî kaareta erenkasa' tîuya'nîkon tîpo taatausinpai to' wanî'pî. Î' taasa' kaaretaya epu'tî'pî to'ya mîrîrî yai. Mîrîrî ye'enen kure'ne to' atausinpa'pî. ³² Mîrîrî tîpo Paapa maimu ekarememe'nenan Judas, Silas eseurîma'pî. Inkamoroya to' meruntîtannîpî'pî inî' panpî'. Mîrîrî ye'enen taatausinpai to' wanî'pî. ³³ Mîrîrî tîpo to' ko'mamî'pî mararî wei kaisarî moropai to' enna'po'pî Jerusalém pona taipontî'tîponkon pia. Mîrîrî ye'enen to' esekaremekî'pî. Moropai inkamoroya ta'pî: —Inna, morî pe atîtî —ta'pî to'ya to' pî'. ³⁴ Tîise teesekaremekî tîpo e'nîmîpai Silas wanî'pî. Mîrîrî ye'enen awe'nîmî'pî.

³⁵ Moropai Paulo Barnabé e'nîmî'pî nîrî Antioquia po. Innape Jesus ku'nenan yenupa'pî to'ya. Moropai tiaronkonya nîrî to' yenupa'pî Paapa maimu pî'.

Paulo Moropai Barnabé Epantaka

³⁶ Mîrîrî tîpo Pauloya ta'pî Barnabé pî': — Enna'ponpai awanî sîrîrî uyonpakon innape Jesus kupîtîpono'san yekare etapî'se cidadekon poro — ta'pîiya. —Manni' o'non poro uurî'nîkonya itekare ekaremekî ne'tîkini mîrîrî poro wîtînpai awanî sîrîrî —ta'pîiya. —Morî pe to' ko'mamî yekare etai —ta'pîiya. ³⁷ Mîrîrî yai Barnabéya ta'pî: —João Marcos yaapai man —ta'pîiya. ³⁸ Tîise Pauloya yuuku'pî: —Kaane, attî e'pai pra man. Maasa pra pena uupiapai'nîkon Panfília pata poi awenna'po'pî. Tamî'nawîrî uurî'nîkon asato' poro aasa'sa' pra wanî'pî —ta'pîiya. Tîise, —Kaane —ta'pî Barnabéya. —Attî e'pai man. Tîise yuukuiya pra Paulo wanî'pî. ³⁹ Mîrîrî pî' to' eseurîma'pî mîrîrî wenai. Mîrîrî tîpo to' epantaka'pî Paulo Barnabé yarakkîrî. Mîrîrî ye'en Barnabéya João Marcos yarî'pî tarakkîrî. To' asara'tî'pî apo'yen ya'tuutîkonpa Chipre wono pona. ⁴⁰ Tîise Pauloya Silas menka'pî tarakkîrî attîto'pe kai'ma. Moropai inkamoro pona to' epîrema'pî. Ta'pî to'ya: — Paapa, morî amîrî. Mîrîrî morî pe awe'to' wenai insanan piuka'tîkî morî pe to' wîtîto'pe —ta'pî to'ya. Mîrîrî tîpo to' ese'ma'tî'pî. ⁴¹ Mîrîrî yai Paulo Silas wîtî'pî to'sarî Síria pata poro moropai Celícia pata poro. Inkamoroya mîrîrî warantî innape Jesus ku'nenan yausinpa'pî mîrîrî yai tuutîsa'kon yai, taatausinpai to' ko'manto'pe kai'ma.

16

Timóteo Wítî Paulo, Silas Yarakkîrî

¹ Moropai Paulo wítî'pî Derbe cidaderî pona moropai Listra cidaderî pona. Miarî Listra po Timóteo ko'manpítî'pî. Paapa yapurînen pe awanî'pî. Míikîrî yan wanî'pî Judeupa' pe moropai innape Jesus ku'nen pe. Tîise iyun wanî'pî Judeu pe pra tîise grego pe. ² Morî pe Timóteo ko'manpítî'pî, tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenanya epu'tî'pî Listra ponkon moropai Icônio ponkonya. —Morî pe Timóteo yeseru man —taapítî'pî to'ya. ³ Timóteo anapai Paulo wanî'pî tarakkîrî'nîkon. Tîise imere pi'pî pottî ya'tîsai'ya pra iyun wanî'pî. Maasa pra Judeu pe pra awanî'pî. Mîrîrî epu'tî'pî tamî'nawîronkonya Judeuyamî' yeseru yawîrî pra awanî ye'nen to' kore'ta aasarî eserike pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen imere pi'pî pottî ya'tî me'po'pî Pauloya tarakkîrî'nîkon attîto'pe. ⁴ Moropai Paulo, Silas wítî'pî Timóteo yarakkîrî. To' wítî'pî. Tu'ke cidadekon poro to' wítî'pî. Kaareta pinunpa'pî to'ya. Mîrîrî kaareta wanî'pî Jerusalém ponkon eseurîmato'. Mîrîrî kaareta pona Jesus naipontî'san nekaremekî'pî moropai innape Jesus ku'nenan esanon nekaremekî'pî. Mîrîrî pinunpa'pî Paulo pokonya. —Mîrîrî kaaretaya taasa' yawîrî ko'mannîpai'nîkon —taapítî'pî to'ya. ⁵ Mîrîrî warantî meruntî ke innape Jesus ku'nenan ena'pî. Inî' panpî' epu'tî'pî to'ya moropai inî' panpî' innape ikupî'pî to'ya. Moropai tu'ke panpî' to' epamî'pî wei kaisarî.

*Paulo We'ne'pítî Macedônia Pon Warayo'
Yarakkîrî*

⁶ Moropai Paulo pokon wítî'pî. Mírîrî yai Morî Yekaton Wannîya ta'pî to' pî': —Katítî Ásia pata pona Paapa maimu ekareme'se — ta'pîiya. Mírîrî ye'nen to' wítî'pî Frígio-Galácia pata poro. ⁷ Moropai to' erepamî'pî Mísia pata pona. Mírîrî yai Bitínia pata pona itûipai to' wanî'pî teuren. Tîise inî'rî Morî Yekaton Wannîya to' wítî tîrî pra awanî'pî. ⁸ Mírîrî ye'nen Mísia pata yuwa'ka'pî to'ya moropai to'sarî to' wítî'pî Trôade pona. ⁹ Mírîrî ewarono' ya' Paulo we'ne'pítî warantî wanî'pî. Mírîrî tîiwe'ne'pî'to' ya' warayo' era'ma'pîiya, Macedônia poinon. Míikîrî warayo'ya Paulo yeka'nunka'pî. Taapítî'pîiya: —Asi'kî Macedônia pona, anna pîika'tîi asi'kî — kai'ma taapítî'pîya, míikîrî warayo'ya. Mírîrî warantî Paulo we'ne'pítî'pî. ¹⁰ Moropai Paulo we'ne'pítî tîpo anna ekoneka'pî Macedônia pona anna wítîto'pe. Maasa pra anna wítî yu'se Paapa wanî epu'tî'pî annaya, itekare ekareme'se to' pî'.

Lídia, Filípos Ponya Innape Jesus Kupî

¹¹ Mírîrî ye'nen anna asara'tî'pî apo'yen ya' Trôade poi. Miarî pai anna wítî'pî to'sarî Samotrácia wono pona. Moropai tiaron wei yai anna wítî'pî anna erepamî'pî Neápolis peyakî pona. ¹² Miarî pai anna wítî'pî Filípos pona. Mírîrî Filípos cidaderî wanî'pî ipîkku pe tîwe'sen Macedônia pata pon. Romanoyamî' ko'manto'pe awanî'pî. Moro anna ko'mamî'pî mararî.

¹³ Moropai sábado yai anna epa'ka'pî cidade yapai iren ena pona. Moro Judeuyamî' epîremato'

pata wanî kai'ma anna esenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen anna wîtî'pî. Moropai moro anna ereuta'pî moropai anna eseurîma'pî wîri'sanyamî' itî'san epîremai yarakkîrî. ¹⁴ Mîrîrî ya wîri' wanî'pî itese' Lídia, Tiatira cidaderî pon. Mîikîrî wanî'pî teesenyaka'masen suuyu kamisa morîkon ke tîwe'repa pî'. Mîikîrî wanî'pî Paapa yapurînen pe. Mîrîrîya anna eseurîma eta'pîiya. Moropai Paapaya eesenumenkato' ton tîrî'pî ì' taasa' Pauloya ku'to'peiya innape. ¹⁵ Mîrîrî tîpo mîikîrî moropai itewî' tawonkon esenpatakona'pî. Mîrîrî tîpo ta'pîiya anna pî': —Innape Uyepotorîkon ku'nen pe wanî tarîpai, epu'tîya'nîkon ya, maai'tîi uyewî' ta iko'manse —ta'pîiya anna pî'. Mîrîrî ye'nen imaimu wenai anna wîtî'pî itewî' ta.

Atarakkannîto' Yewî' Ta Paulo Silas Yarî To'ya

¹⁶ Mîrîrî tîpo tiwin wei yai epîremanto' pata pona anna wîtî tanne, ikaraiwarî poitîrîpa'ya anna eporîpî. Mîikîrî wanî'pî o'ma' yarakkîrî tîwe'sen pe. Mîikîrî eseurîmapîtî'pî pemonkonyamî' yarakkîrî maasa awe'kupiton pî' to' yarakkîrî. Mîrîrî wenai mîikîrî karaiwarîtononya tu'ke tîniru yapi'pîtî'pî. ¹⁷ Mîikîrîya anna wenaimepîtî'pî tîwentaimepî'se. Taapîtî'pîya: —Insanan warayo'kon wanî Paapa ipîkku poitîrîtonon pe. Apî'nîkon e'pîika'tînto' yekare ekareme'nenan insamoro —kai'ma taapîtî'pîya. ¹⁸ Tu'ke wei kaisarî aako'manpîtî'pî mîrîrî taa pî'. Mîrîrî pî' Paulo eseta'ka tu'ka'pî. Moropai teera'tîi ta'pîiya o'ma' pî': —Tauya apî', Jesus Cristo maimu pe epa'kakî mîikîrî yapai —ta'pîiya. Mîrîrî taiya pe rî o'ma' epa'ka'pî tiwinari.

¹⁹ Moropai mûikîrî karaiwarîtononya epu'tî'pî. Inî'rî tîniru yapisî to'ya pepîn maasa pra inî'rî awe'kupîton pî' mûikîrî aurîno'pî eseurîma eserîke pra awanî'pî o'ma' epa'kasa' ye'nen. Mîrîrî ye'nen Paulo, Silas yapisî'pî to'ya. Yarî'pî to'ya mîrîrî cidade esanon pia, ipîkkukon pia. ²⁰ Moropai to' enepî tîuya'nîkon pe, ta'pî to'ya ipîkkukon pî': — Judeuyamî' insamoro, imakui'pî kupî to'ya tarî upatakon po. ²¹ To' yeseru uyeserukon warantî pra man. To' yeseru yawîrî uurî'nîkon ko'mamî eserîke pra man, Romanoyamî' uurî'nîkon mûito'pe —ta'pî to'ya tesa'kon pî'.

²² Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon pemonkonyamî' entaimepîtî'pî Paulo moropai Silas winîkîi. Moropai to' esanonya to' pon mo'ka'pî to' po'pîtî me'pokonpa. Moropai to' po'pîtî me'po'pî to'ya yei ke. ²³ Mararî pra to' po'pîtî tîuya'nîkon tîpo to' yarakkamo'pî to'ya atarakkannîto' yewî' ta. Moropai ta'pî to'ya atarakkannîto' ko'mannî'en pî': —Insanan warayo'kon ko'mannî'kî morî pe to' epa'ka namai —ta'pî to'ya ipî'. ²⁴ Mîrîrî eta tîuya pe atarakkannîto' ko'mannî'nenya Paulo, Silas yarî'pî quarto ta, itu'nakan ta moropai to' puu yeka'ma'pî to'ya yei amîi'ne yai. Mîrîrî warantî ikupî'pîya to' epa'ka namai maasa pra itesa'ya ta'pî —Morî pe to' ko'mannî'kî —kai'ma mûito'pe.

²⁵ Mîrîrîya anoinna yairî Paulo, Silas epîrema'pî moropai to' eserenka'pî, Paapa yapurî'pî to'ya tiaronkon tarakkîronkonya eta tanne. ²⁶ Mîrîrî yai tiwinarî pata e'tîtîtîkka'pî kure'ne. Moropai atarakkannîto' yewî' e'tîtîtîkka'pî mana'takon esettapuruka'pî tamî'nawîrî. Moropai

tamî'nawîronkon yewa'tîto'kon atarakkanmoka'pî.
27 Mîrîrî yai to' ko'mannînen paka'pî. Moropai mana'takon esettapurukasa' era'ma tîuya yai eranne' pe eena'pî. Tamî'nawîronkon ama'ye'kon open pî' man kai'ma eesenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen tîkasuparai mo'ka'pîya tîwe'wîpa kai'ma.
28 Tîise Paulo entaime'pî aronne: —Aawarîrî ke'wîi tamî'nawîrî anna man tarî —ta'pîya.

29 Mîrîrî eta tîuya pe ta'pîya ipoitîrî pî': —Uweiyu ton era'mata —ta'pîya. Moropai eeka'tumi'pî Paulo, Silas pia. Tîwe'tîtîka pe awe'sekunka'pî to' pia eranne' pe tîwanî ye'nen. **30** Moropai to' yarî'pîya atarakkannîto' yewî' tapai. Moropai ta'pîya to' pî': —Uyonpayamî', î' ku'to'peuya e'pîka'tîto'pe —ta'pîya.

31 Moropai yuuku'pî Paulo, Silasya: —Jesus ku'kî innape —ta'pî to'ya ipî'. —Innape ikupîya ya, apîika'tî Paapaya, amîrî moropai ayonpayamî' —ta'pî to'ya. **32** Moropai Uyepotorîkon maimu pî' mîikîrî yeurîma'pî to'ya tiaronkon itewî' tawonkon pokonpe. **33** Moropai mîrîrî yai Paulo, Silas ye'netîkon rona'pîya. Mîrîrî tîpo mîikîrî esenpatakona'pî tonpayamî' yarakkîrî. **34** Teesenpatakona' tîpo Paulo, Silas yarî'pîya tewî' ta. Miarî to' ya're' ton yenpo'pîya. Moropai kure'ne aatausinpasa' wanî'pî mîikîrî moropai tonpayamî' innape Paapa ku'sa' tîuya'nîkon ye'nen.

35 Eerenma'sa' pe surarayamî' yarima'pî cidade ponkon esanonya atarakkannîto' yewî' ta. Teerepansa'kon pe ta'pî to'ya: —Inkamoro Paulo, Silas yenpa'kakî to' wîtîto'pe —ta'pî surarayamî'ya. **36** Mîrîrî ye'nen atarakkannîto' ko'mannînenya to'

maimu ekaremekî'pî Paulo, Silas pî'. Ta'pîiya: — Surarayamî' yarimasa' cidade ponkon esanonya man tarî amîrî'nîkon rumakato'peuya —ta'pîiya. —Mîrîrî ye'enen attîkon eserîke awanî tîwanmîra —ta'pîiya.

³⁷ Tîise ta'pî Pauloya: —Kaane, anna wîtî pepîn. Anna po'pîtî'pî to'ya tamî'nawîronkonya era'ma tanne, anna Romanoyamî' tîise. Moropai ama' pe anna anarimapai to' wanî tarîpai, tiaronkonya epu'tî namai. Tîise tîwî to' naiipî anna rumakato'pe to'ya tîwarîrî'nîkon —ta'pî Pauloya.

³⁸ Moropai i' taasa' Pauloya ekaremekî'pî surarayamî'ya tesa'kon pî'. Moropai Paulo, Silas wanî Romanoyamî' pe eta tîuya'nîkon pe to' esa' ena'pî eranne' pe. ³⁹ Mîrîrî ye'enen to' wîtî'pî Paulo, Silas pia. Morî pe to' eseurîma'pî to' yarakkîrî: —Î' wani' pra man, tarîpai —ta'pî to'ya. Moropai atarakkannîto' yewî' tapai Paulo, Silas yarî'pî to'ya. Moropai cidade yapai to' epa'kato'pe yeka'nunka'pî to'ya. ⁴⁰ Atarakkannîto' yewî' tapai teepa'kakon ya to' wîtî'pî Lídia yewî' ta. Miarî innape Jesus ku'nenan era'ma'pî to'ya. Moropai to' meruntîtannîpî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo to' ese'ma'tî'pî mîrîrî Filípos cidaderî poi.

17

Tessalônica Cidaderî Pona Paulo, Silas Wîtî

¹ Inkamoro wîtî'pî Anfípolis cidaderî poro moropai Apolônia cidaderî poro. Moropai to' erepamî'pî Tessalônica cidaderî pona. Miarî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta to' wîtî'pî teserukon ta. ² Seurîwî'ne sâbado kaisarî to'

wîtîpîtî'pî. Mîrîrî ya Paapa maimu e'menukasa' pî' pemonkonyamî' yeurîma'pî to'ya miarî, teserukon yawîrî. ³ Pauloya ekareme'pîtî'pî i' kai'ma pîka'tîton Paapa nîmenka'pî e'taruma'tîpai awanî'pî ekaremekî'pîya. Mîrîrî tîpo aasa'mantasa' tîpo, Paapaya i'mî'sa'ka ekaremekî'pîya nîrî. Mîikîrî Jesus yekare pî' eeseurîma'pî: —Mîikîrî Jesus pîka'tîton Paapa narima'pî tauya sîrîrî apî'nîkon —ta'pîya. ⁴ Mîrîrî yai Paulo, Silas teurîmakon yai, innape ikupî'pî arinîkon pemonkonyamî'ya. Tiaronkon Judeuyamî'ya moropai Paapa yapurînenan gregoyamî'ya moropai arinîkon wîri'sanyamî' ipikkupa' pe tîwe'sanonya nîrî ikupî'pî innape.

⁵ Tiîse innape iku'nenan pepîn Judeuyamî' inkamoro kinmuwa'pî to' winîkîi. Inkamoroya pemonkonyamî' se' tapaironkon rî eseporo rî tîwe'sanon warayo'kon yanno'pî. I' rî see imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo winîkîi. Inkamoroya mararî pra pemonkonyamî' ekore'ma emapu'tî'pî Paulo, Silas winîkîi. Mîrîrî yai to' ekatumî'pî Paulo, Silas yuwai Jasom yewî' ta. Mîrîrî yai tî' yenunpîtî'pî to'ya mararî pra Jasom yewî' pona inna'ta ya'morikka'pî to'ya, tiîse Paulo eporî to'ya pîn.

⁶ Mîrîrî ye'enen eporî tîuya'nîkon warantî pra Jason woroka'pî to'ya. Yarî'pî to'ya ipîkku pe tîwe'sen rawîrî, pemonkonyamî' rawîrî. Moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe to' yarî'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Insamoro warayo'kon imakui'pî kupî pî' to' wanî sîrîrî cidade po. Ikupî'pî to'ya sinporo tarîpai to' erepansa' tarîwaya imakui'pî ku'se —kai'ma to' eseurîma'pî. ⁷ —

Inkamoro wanî'pî Jasom yewî' ta tîise î' kai'ma yairî ipîkkukon yeseru yawîrî ikupî to'ya pepin. Yairî pra to' ko'mamî —ta'pî to'ya. —Tiaron uyesakon moro man taa pî' to' ko'mamî, itese' Jesus —taa to'ya. ⁸ Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya arinîkon pemonkonyamî' moropai to' esanon wanî'pî inî' panpî' îri pe to' winîkîi. ⁹ Mîrîrî ye'enê ipîkkukonya ta'pî Jason moropai tiaronkon pî', tîniru ye'mato'pe to'ya kai'ma. Mîrîrî tîpo to' rumaka'pî to'ya.

Beréia Cidaderî Pona Paulo, Silas Wîtî

¹⁰ Mîrîrî tîpo eewaronpansa' pe tiaronkon innape Jesus ku'nenanya Paulo, Silas yarî'pî Beréia cidaderî pona. Miarî eerepansa'kon yai to' wîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. ¹¹ Miarî pemonkonyamî' wanî'pî morî pe panpî' Paapa maimu anetapai to' wanî'pî Tessalônicâ ponkon warantî pra. Paapa maimu eta'pî to'ya tîwakîrikon pe. Mîrîrî ye'enê wei kaisarî to' esenupa'pîtî'pî Paapa maimu e'menukasa' pî', anepu'pai tîwanîkon ye'enê. Innape Paulo nekaremekî'pî wanî anepu'pai to' wanî'pî kure'ne. ¹² Mîrîrî warantî tu'kankon Judeuyamî'ya innape Jesus kupî'pî. Moropai tu'ke gregoyamî' moropai wîri'sanyamî' gregayamî' ipîkkupa'konya innape ikupî'pî nîrî.

¹³ Mîrîrî yai Beréia po Paulo, Silasya Paapa maimu ekaremekî eta'pî Tessalônicâ ponkon Judeuyamî'ya. Mîrîrî ye'enê to' wîtî'pî miarî ya to' yekare pî'. Inkamoroya pemonkonyamî' pî' ta'pî imakui'pî ku'to'pe to'ya to' winîkîi. ¹⁴ Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon yai, innape Jesus ku'nenanya Paulo

yarî'pî tuna ena pona apo'yen ya' aasara'to'pe tîise Silas moropai Timóteo e'nîmî'pî Beréia po.

15 Inkamoro innape Jesus ku'nenan morî pe Paulo yarakkîrî tîwe'sanonya yarî'pî Atenas pona. Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo pokonpe itî'san enna'po'pî Beréia pona. Inkamoroya Paulo maimu yarî'pî Silas moropai Timóteo pia to' yannoto'. Ka'ne' pe to' wîtîto'pe tepose Atenas pona ta'pî Pauloya.

Atenas Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

16 Silas, Timóteo pokon eerepamî nîmîkî pî Paulo ko'mamî'pî Atenas po si'ma. Mîrîrî yai to' napurîkon mia' ke ikonekasa' era'ma'pî Pauloya miarî. Mîrîrî pî' eesewankono'ma'pî kure'ne Paapa yapurî to'ya pra awanî ye'en.

17 Mîrîrî ye'enen Judeuyamî' epere'to' yewî' ta eeseurîma'pî Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn yarakkîrî, Paapa yapurînenan. Moropai wei kaisarî eeseurîmapîtî'pî tamî'nawîronkon epere'to' cidade arakkita tîwe'sen to' pata'se'. Miarî arinîkon erepamî. Mîrîrî ye'enen Paulo eseurîmapîtî'pî to' pokonpe morî pe. Ekareme'pîtî'pîya itekare. **18** Mîrîrî yai yenupatonkon wanî'pî tiaronkon pemonkonyamî', inkamoro wanî'pî Epicureuyamî' moropai Estóicoyamî'. Inkamoro eseurîma'pî Paulo yarakkîrî nîrî. Mîrîrî Paulo eseurîma'pî epu'tî to'ya pîn. Mîrîrî ye'enen to' esekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Î' see taa yu'se mîserî wanî sîrîrî, epu'tî pra tîise? —ta'pî to'ya. — Pakko pe ka'rî awanî —ta'pî to'ya ipî'. Tiaronkonya yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Paapa anî' nepu'tî pepîn pî' eeseurîma mîrîrî —ta'pî to'ya. Maasa pra Paulo eseurîma'pî Jesus pîika'tîton pî'. Jesus wanî

pîika'tîton pe ekaremekî'pîya. Moropai mîrîrî tîpo Paapaya i'mî'sa'ka'pî pî' eeseurîma'pî. ¹⁹ Mîrîrî ye'nen Paulo yarî'pî to'ya tiaron ipîkkukon eperepî pata'se' ya'. Mîrîrî wanî'pî Areópago ta. Moropai ta'pî to'ya Paulo pî': —Anepu'pai anna man mîrîrî anekaremekî'pî kai'ma amenan esenupanto' ekaremekî manni' —ta'pî to'ya. ²⁰ —Mîrîrî amîrî eseurîma manni' wanî mîrîrî epu'tî annaya pra man. Í' pî' eeseurîma? —ta'pî to'ya. —Mîrîrî ye'nen anetapai anna man —ta'pî to'ya. ²¹ Mîrîrî warantî ta'pî to'ya maasa pra tamî'nawâronkon wanî'pî amenan yekare anetapaino pe. Inkamoro wanî'pî Atenas ponkon moropai tiaronkon pata poinokon, moropai miarî tîko'mansenon pe. Inkamoroya í' rî yekare ekareme'pítî'pî tîwakîrikon pe.

²² Mîrîrî yai Paulo e'mî'sa'ka'pî mîrîrî to' pata'se' Areópago ta tamî'nawâronkon pemonkonyamî' rawîrî. Ta'pîya: —Warayo'kon, Atenas po tîko'mansenon, ayera'makon pî' wai wei kaisarî tamî'nawârî awanîkon mia' ke ikonekasa' yapurînenan pe, yapuriya'nîkon eepîremakon yai. ²³ Maasa pra cidade poro uuipî yai, eepere'to'kon yewî' pata'se'kon kaisarî era'ma pî' wai tiwin ayekînkong wîisa'ya'nîkon yai, po'tî'ya'nîkon yaponse' pî'. Mîrîrî pî' awe'menukasa' era'ma pî' wai —ta'pî Pauloya. —PAAPAPA ANÎ' NEPUTÎ PEPÎN taato'. Inna, seru' pepîn anî' nepu'tîkon pepîn pî' yapuri pî' ko'mannî pî' naatîi, epu'tî'i'ma pra. Mîrîrî ye'nen mîikîrî ekaremekîuya manni' epu'tîya'nîkon yu'se wai —ta'pîya.

²⁴ —Mîikîrî Paapa wanî pata koneka'tîpon pe

moropai tamî'nawîrî sîrîrî pata po tîiko'mansen koneka'tîpon. Mîikîrî wanî uyepotorîkon pe ka' ko'mannî'nen pe, pata ko'mannî'nen pe. Mîikîrî Paapa ko'mamî pepîn warayo'kon nîkoneka'pî wîttî ta. ²⁵ Mîrîrî ye'nen mîikîrî Paapa wanî pepîn i' koneka yu'se tîmîrî ton pe. Maasa pra mîikîrî Paapaya uurî'nîkon ko'manto' ton tîrî. Mîikîrî Paapaya uyettapusinkon ton tîrî. Tamî'nawîron tîrîya uupia'nîkon. ²⁶ E'mai'non warayo' koneka'pîya mîikîrî ko'manto'pe sîrîrî pata po. Mîikîrî we-nai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ko'manto'pe. Maasa pra to' weiyu ku'ne'tî'pî Paapaya enen to' ko'manto' weiyu. Moropai to' pata ton ekare-mekî'pî Paapaya tiwin pî' to' ko'manto'pe tîpatakona ya. Tamî'nawîrî ikupî'pîya. ²⁷ Mîikîrî Paapaya ikupî'pî tîwa'to'pe kai'ma yuwa yai epoto'pe'nîkon. Maasa pra aminke pra mîikîrî wanî uurî'nîkon pî' tiwin pî' e'nî tanne. ²⁸ I' wani' awanî ye'nen maasa pra ipî' ko'mannî ye'nen. Ipîkînsa' ko'mannî sîrîrî. Manni'kan ayonpakon epu'nenanya taa manni' warantî. "Uurî'nîkon wanî inmukuyamî' pe nîrî" taa to'ya.

²⁹ Inmuku pe e'nî ye'nen, i' ton pe mia' ke ikonekasa' anapurîkon ton konekaya'nîkon? Mîrîrî warantî eesenumenkakon e'pai pra man. Maasa pra Paapa wanî pepîn mîrîrî ouro prata moropai tî' konekasa' warantî. ³⁰ Pena Paapaya tîwî anapurîkon yapurîkonpa ikupî'pî, epu'tîya'nîkon pra awanîkon ye'nen. Maasa pra tepu'tîya'nîkon yu'se awanî tarîpai. Tîise sîrîrî pata pai Paapaya tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya imakui'pî tînkupî'pîkon rumaka yu'se awanî. ³¹ Maasa

pra wei ku'ne'tîsai'ya ï' pensa pemonkonyamî' imakui'pî rumaka'tîponkon pepîn yenumî tîuya weiyu ku'ne'tî'pîiya. Mîrîrî kupîiya mîikîrî tiwin warayo' tînmenka'pî wenai. Mîrîrî epu'tî tamî'nawîronkonya maasa pra mîikîrî warayo' sa'mantassa' pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî ta'pî Pauloya to'pî'.

³² Mîrîrî eta tîuya'nîkon yai Jesus e'mî'sa'ka'pî yekare tiaronkon siira'pî ipî'. Tîise tiaronkonya ta'pî: —Mîrîrî ekaremekîya e'pai man inî' panpî' maasa epu'to'pe annaya —ta'pî to'ya. ³³ Mîrîrî típo Paulo wîtî'pî miarî pai. ³⁴ Mîrîrî yai tiaronkon warayo'konya innape Jesus kupî'pî. Inkamoro kore'ta warayo' wanî'pî Dionísio itese'. Areópago ponkon kore'ta tîwe'sen. Moropai wîri' nîrî itese' Dâmarisya innape ikupî'pî moropai tiaronkon.

18

Coríntio Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

¹ Mîrîrî típo Paulo wîtî'pî Atenas cidaderî poi Coríntio cidaderî pona. ² Miarî Coríntio cidaderî po Judeu wanî'pî itese' Áquila. Mîikîrî wanî'pî Ponto pata po esenpo'pî pe. Pena pu'kuru pra rî erepamî'pî pe to' awanî'pî Itália poi tîno'pî Priscila yarakkîrî. Inkamoro ii'sa' wanî'pî maasa pra reiyamî' esa' pe tîwe'sen Cláudioya tamî'nawîronkon Judeuyamî' yenpa'ka ye'nen. Epa'ka'pî pe awanî'pî Roma poi. ³ Mîikîrî era'mapî'se Paulo wîtî'pî eesenyaka'mato' ya'. Mîrîrî yai Pauloya era'ma'pî teesenyaka'mato' kupîiya. Mîrîrî ye'nen miarî iipia Paulo esenyaka'ma'pî tappîikon ton konekapítî pî' to' esenyaka'ma'pî. ⁴ Tîise sábadokon

kaisarî attîpítî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta Paapa maimu ekareme'pítî'pîya meruntî ke. Maasa pra innape Jesus kupî Judeuyamî'ya moropai Gregoyamî'ya yu'se Paulo wanî'pî.

⁵ Moropai Silas, Timóteo pokon erepansa'yai Macedônia pata poi mîrîrî ye'nen Paulo esenyaka'ma pra eena'pî inî'rî. Tîise Paapa maimu ekaremekî pî' neken eesenyaka'ma'pî wei kaisarî. Taapítî'pîya: —Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe upûika'tînenkon pe —taapítî'pîya. ⁶ Tîise miarîronkon wanî'pî itu'se pra. To' ekore'ma'pî Paulo pî' itu'se pra tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen tîpon pî' atapisî'pî kutupan tu'ma'pîya, moropai ta'pîya to' pî': —Aataka'masa'kon ya aawarîrî'nîkon awanîkon wenai. Innape ikupîya'nîkon pra awanîkon wenai aataka'masa'kon. Tîise uwenai pra —ta'pîya to' pî'. —Tarîpai itu'se pra awanîkon ye'nen uutî sîrîrî Judeuyamî' pepîn pî' Paapa maimu ekareme'se —ta'pîya.

⁷ Mîrîrî warantî to' nîmî'pîya. Paulo wîtî'pî Tício yewî' ta. Mîikîrî ko'mamî'pî miari. Tício wanî'pî tiaron itese' wanî'pî Justo kai'ma esatî to'ya. Mîikîrî wanî'pî Judeu pe pra tîise Paapa yapurînen pe awanî'pî. Mîikîrî yewî' ta aako'mamî'pî. Mîikîrî yewî' wanî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' pia aminke pra tîwe'sen pe. ⁸ Miarî Crispo itese' wanî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen. Mîikîrîya innape Jesus kupî'pî tamî'nawîrî tîpemonkonoyamî' pokonpe si'ma. Moropai tu'kankon Coríntio cidaderî ponkonya Paapa maimu eta'pî moropai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî wenai to' esenpatakona'pî.

9 Mîrîrî tîpo tiwinan ewarono' ya' Paulo we'ne'pîtî warantî Paapa eseurîma eta'pîiya. Ta'pî Paapaya: —Eranne' pe pra e'kî. Tûise itekare ekaremekî pî' ako'mankî pemonkonyamî' pî' maasa pra tu'ke upemonkonoyamî' man tarî sîrîrî cidaderî po —ta'pî Paapaya. **10** —Maasa pra uurî ko'mamî aapia. Anî'ya î' rî imakui'pî kupî eserîke pra awanî aapia wanî tanne —ta'pîiya. — Eseurîmakî teeseta'kai pra. **11** Mîrîrî ye'en Paulo ko'mamî'pî tiwin kono' arakkita pairî kaisarî miarî Paapa maimu ekaremekî pî' to' kore'ta.

12 Mîrîrî yai pata esa' Cláudioya Gálio tîrî'pî pata esa' pe awe'to'pe Grécia pata po. Mîrîrî yai Judeuyamî' emurukuntî'pî iipia. Inkamoroya Paulo yapisî'pî. Mîikîrî yarî'pî to'ya pata esa' Gálio pia. **13** Ta'pî to'ya ipî': —A'kî mîserî warayo' man pemonkonyamî'ya Paapa yapurî yu'se tîise uyeserukon yawîrî pra —ta'pî to'ya.

14 Mîrîrî yai Paulo eseurîma pia'tî tanne, Gálio ya'pî Judeuyamî' pî': —Sîrîrî mîserî warayo'ya î' kupî epu'tîuya pra wai. Pemonkon wîisai'ya pra man tûise eeseurîma neken wenai enesa'ya'nîkon uupia. **15** Mîrîrî ye'ka pî' apîika'tî tîuya'nîkon î' tauya eserîke pra wai. Aawarîrî'nîkon ayeserukon ta ikonekaya'nîkon mîrîrî —ta'pîya to' pî'. **16** Moropai to' yenpa'ka'pîiya. **17** Tarîpai mîikîrî Judeuyamî' epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen mîikîrî Sôstenes yapisî'pî to'ya moropai i'po'pîtî'pî to'ya, mîikîrî pata esa' Gálio rawîrî si'ma. Mîikîrî pî' —Aka sa'ne —taiya pra Gálio wanî'pî, era'mapîtî'pîiya ipîika'tîiya pra.

Áquila Wîtî Éfeso Cidaderî Pona Tîno'pî Yarakkîrî.

¹⁸ Mîrîrî yai Paulo ko'mamî'pî tu'ke wei kaisarî innape Jesus ku'nenan pokonpe Coríntio cidaderî po. Mîrîrî tîpo eesekaremekî'pî to' pî'. Moropai aasara'tî'pî apo'yen ya' Síria pona tuutîpa, Áquila moropai Priscila pokonpe. Moropai apo'yen ya' taasara'tî rawîrî Cencréia po tîwanî ye'ka pe Paulo epîrema'pî. Eesekaremekî'pî Paapa esenyaka'mato' koneka tîuya ekaremekî'pîya. Eeturumaka'pî itenya'. Mîrîrî ye'enê tîpu'pai si'po ya'tî'pîya, mîrîrî ekareme'to' tîuya. ¹⁹ Moropai to' asara'tî'pî apo'yen ya'. Moropai inkamoro erepamî'pî Éfeso cidaderî pona. Moro Áquila Priscila e'nîmî'pî. Mîrîrî yai Paulo ewomî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî yai Judeuyamî' yarakkîrî eeseurîma'pî Paapa maimu pî'. ²⁰ Mîrîrî ye'enê Paulo ko'manto'pe ta'pî to'ya tîkore'ta'nîkon tu'ke wei kaisarî. Tûise aako'mamî pra awanî'pî. Inna taiya pra awanî'pî. ²¹ Mûikîrîya ta'pî tuutî pe: —Enna'po yu'se Paapa wanî ya, enna'po akore'ta'nîkon —ta'pîya. Mîrîrî tîpo Paulo asara'tî'pî apo'yen ya'. Attî'pî Éfeso poi. ²² Mûikîrî wítî'pî Cesaréia pona. Mûikîrî ko'mamî pín apo'yen yapai teepa'ka pe rî attî'pî Jerusalém pona. Miarî Jerusalém po innape Jesus ku'nenan pî' eesekaremekî'pî ka'ne' pe pu'kuru moropai attî'pî Antioquia Síria pata pon pona.

²³ Tîko'man pe pu'kuru pra tîiko'mamî tîpo miarî, attî'pî. Mûikîrî wítî'pî Galácia pata poro moropai Frígia pata poro. Mîrîrî yai tuutî pe innape Jesus ku'nenan meruntîtannîpî'pîya inî' panpî'.

Apoloya Itekare Ekaremekî

24 Éfeso po pra Paulo tîise tiaron pata poro aasarî tanne Judeu erepamî'pî Éfeso cidaderî pona itese' Apolo. Mîikirî wanî'pî Alexandria cidaderî po esenpo'pî pe. Mîikirî wanî'pî morî pe itekare ekareme'nen pe. Morî pe Paapa maimu e'menukasa' epu'nen pe awanî'pî. Mîikirî wanî mararî pra Paapa maimu yeseru pî' esenupa'pî pe. **25** Mîrîrî ye'nen eeseurîmato' e'pîtî'pî morî pe taatausinpai yenupaton pe Jesus Cristo yekare pî'. Yairî awe'pîtî'pî. Tîise mîikirî wanî'pî João Batista nekaremekî'pî itekare epu'nen pe neken awanî'pî. **26** Mîikirî eseurîma pia'tî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta meruntî ke. Mîikirî eseurîma eta'pî Áquila moropai Priscilaya. Mîrîrî ye'nen yarî'pî to'ya tewî'kon ta. Inî' panpî' Paapa maimu pî' yeurîmakonpa kai'ma. Î' kai'ma pemonkonyamî' pûka'tî Paapaya pî' yeurîmakonpa kai'ma yairî panpî' epu'to'peiya.

27 Mîrîrî tîpo Apolo esenumenka yai tuutî pî' Grécia pata pona. Inarî ton kaareta menuka'pî innape Jesus ku'nenanya miarîronkon innape Jesus ku'nenan pia. Esatî'pî to'ya to' pî' morî pe yapi'to'pe to'ya kai'ma tewî'kon ta. Mîrîrî kaareta ke to' eseurîma'pî mîrîrî warantî. Miarî teerepansa' yai mararî pra inkamoro innape Jesus ku'nenan pûka'tî'pîya, manni'kan morî pe tîwe'to' wenai Paapa nîpûka'tî'san. **28** Miarî Judeuyamî' eseurîmapîtî yai Apolo wanî'pî to' maimu yentai imaimu. Eeseurîmapîtî'pî to' yentai, tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya era'ma tanne. Mîrîrî ye'nen î' taa Judeuyamî'ya eserîke pra awanî'pî maasa pra to' yentai imaimu

wanî'pî. Eeseurîmapítî'pî Paapa nîmenka'pî wanî pîka'tîton pe ekareme'pítî'pîiya. Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe upîika'tînenkon pe taasa' imaimu e'menukasa'ya yawîrî ekareme'pítî'pîiya Judeuyamî' pî' miarî.

19

Éfeso Po Pauloya Itekare Ekaremekî

¹ Coríntio cidaderî po Apolo wanî tanne Paulo wîtî'pî a'mun poro. Mîikîrî erepamî'pî Éfeso cidaderî pona. Miarî innape Jesus ku'nenan eporî'pîiya. Moropai inkamoro ekaranmapo'pî Pauloya. ² Ta'pîiya to' pî': —Morî Yekaton Wannî ena'pî ayesa'kon pe innape ikupîya'nîkon yai? —ta'pîiya to' pî'.

Inkamoroya yuuku'pî: —Mîikîrî Morî Yekaton Wannî moro awanî epu'tî annaya pra man —ta'pî to'ya ipî'.

³ Mîrîrî pî' ta'pî Pauloya: —Î' ye'ka kin itekare pî' eesenupa'pîkon? Î' ye'ka itekare pî' inna ta'pîya'nîkon? —ta'pîiya. Yuuku'pî to'ya: —João Batista nekaremekî'pî, itekare pî' inna ta'pî annaya. Mîrîrî wenai anna esenpatakona'pî —ta'pî to'ya ipî'.

⁴ Pauloya ta'pî to' pî': —Joăoya itekare ekareme'pítî'pî manni'kan imakui'pî pe tîwe'to'kon rumakanenanya irumakato'pe kai'ma. Irumakasa' to'ya tîpo to' esenpatakono'pe taapítî'pîiya —ta'pî Pauloya. —Moropai Joăoya nîrî taapítî'pî Judeuyamî' pî' innape ikupî to'ya e'pai awanî. “Manni' uye'ma'pî pî' tui'sen tauya manni”, mîikîrî epu'tî to'ya yu'se awanî'pî.

Mîikîrî João ye'ma'pî pî' tui'sen wanî Jesus pe – ta'pîiya.⁵ Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon yai, inkamoro esenpatakona'pî innape Uyepotorîkon Jesus Cristo kupî tîuya'nîkon wenai.⁶ Mîrîrî tîpo Pauloya tenya tîrî'pî to' pu'pai pona moropai eepîrema'pî. Mîrîrî pe rî Morî Yekaton Wannî ena'pî to' esa' pe. Mîrîrî ye'enen inkamoroya tiaronkon maikon kupî pia'tî'pî. Moropai inkamoroya Paapa maimu ekaremekî pia'tî'pî.⁷ Inkamoro wanî'pî asakî'ne pu' pona tûmo'tai yonpa warayo'kon.

⁸ Mîrîrî yai eseuriwî'ne kapoi kaisarî Paulo wîtipîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' ta. Mîikîrî eseuriimapîtî'pî meruntî ke pemonkonyamî' pî'. Eeseuriimapîtî'pî Paapa maimu pî' maasa pra tamî'nawâronkon esa' pe Paapa wanî epu'tî to'ya yu'se tîwanî ye'enen.⁹ Tûse tiaronkonya innape ikupî pra awanî'pî. Mîrîrî ye'enen imakui'pî pe to' eseuriimapîtî'pî Uyepotorîkonya uyenupato'kon winîkii, tamî'nawâronkon rawîrî si'ma. Mîrîrî tîpo Paulo epa'ka'pî moropai attî'pî innape Jesus ku'nenan pokonpe. Moropai mîikîrî eseuriimapîtî'pî wei kaisarî pemonkonyamî' yenupanen Tiranya pemonkonyamî' yenupato' yewî' ta si'ma.¹⁰ Mîrîrî kupî'pîya asakî'ne kono' kaisarî mîrîrî Ásia pata ponkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepînya Paapa maimu eta pîkîrî.

Ceva Munkîyamî' Yekare

¹¹ Moropai ikupî eserîkan pepîn kure'nan esenumenkanto' ku'pîtî'pî Paapaya Paulo winîpai.¹² Moropai Paulo pu'pai ya'san kamisa yaapîtî'pî to'ya pri'yawonkon pepîn pia. Mîrîrî tappîi to'

esepi'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî tîpo o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon pia yari'pî to'ya nîrî. Inkamoro yapai o'ma'kon yenpa'ka'pîiya. Mîrîrî warantî Paapaya Paulo yapurî'pî tîmeruntîri ke.

13-14 Miarî awanî'pî teepîremasanon esa' Judeu itese' Ceva. Mîikîrî munkiyamî wanî'pî asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nîkon. Inkamoro e'pîtî'pî pia'sanyamî pe. Inkamoroya pemonkonyamî yapai o'ma'kon yenpa'ka Pauloya Jesus meruntîri ke era'ma'pî. Moropai mîrîrî warantî anku'pai to' wanî'pî. Inkamoro wîtî'pî pemonkonyamî o'ma'kon yarakkîronkon kore'ta. Moropai ta'pî to'ya mîikîrî o'ma' pî': —Pauloya ta'pî warantî taa annaya. Jesus ese' pî' epa'katî —ta'pî Ceva munkiyamî'ya. **15** Mîrîrî yai yuuku'pî tiwinan o'ma'ya. Ta'pîiya to' pî': —Jesus epu'nen uurî, moropai Paulo epu'nen uurî. Tîise anî'kan amîrî'nîkon? Amîrî'nîkon wanî pepîn Jesus pemonkonoyamî pe —ta'pîiya to' pî'. **16** Moropai o'ma' yarakkîronya Ceva munkiyamî pa'tîpîtî'pî. Mîikîrî wanî'pî meruntî ke to' yentai. Moropai to' epe'pî wîttî tapai. To' wanî'pî ne'ne' pe pu'kuru moropai to' pon karakapî'sai'ya wanî'pî.

17 Mîrîrî eta'pî tamî'nawîronkon Éfeso ponkon pemonkonyamî'ya, Judeuyamî'ya moropai Judeuyamî' pepînya. To' wanî'pî eranne' pe kure'ne. Mîrîrî ye'enen ta'pî to'ya: —Morî pe Uyepotorîkon Jesus man. Tamî'nawîron yentainon pe awanî —ta'pî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya. **18** Moropai innape Jesus kupîtîponkon iipî ko'mannîpî'pî Paulo pia. Inkamoro erepamî'pî tamî'nawîronkon rawîrî.

Inkamoroya ta'pî: —Anna wanî'pî pia'sanyamî' pe. Tîise mîrîrî rumaka annaya sîrîrî —ta'pî to'ya. ¹⁹ Mîrîrî yai yawa'wîkon moropai kaaretakon, tarenkon yaponse' enepî'pî to'ya. Moropai mîrîrî arannîpî'pî to'ya tamî'nawîronkonya era'ma tanne. Epe'ke'kon pe pu'kuru kaaretakon taren yaponse' wanî'pî, 50.000 prata pun kaisarî. ²⁰ Mîrîrî warantî Paapa meruntîri era'ma'pî pemonkonyamî'ya. Arinîkon enapîtî'pî Jesus pemonkono pe. Innapé Jesus kupî'pî arinîkonya.

To' Esiyu'pîtî Éfeso Po

²¹ Mîrîrî tîpo Paulo esenumenka'pî tuutî pî' Macedônia pata poro moropai Acaia pata poro moropai Jerusalém pona. Moropai ta'pîya: —Jerusalém poi itîipai wanî Roma pona. ²² Mîrîrî yai Pauloya asakî'nankon warayo'kon tîpîka'tînenan yarima'pî Macedônia pata pona, Timóteo moropai Erasto. Maasa pra inî' panpî' wei iko'manpai Paulo wanî'pî Ásia pata po.

²³ Mîrîrî yai kure'nan esiyu'pî'nîto' wanî'pî Éfeso cidaderî po Uyepotorîkonya uyenupato'kon wenai. ²⁴ Mîrîrî ya warayo' wanî'pî Demétrio itese'. Mîikîrî wanî'pî teesenyaka'massen pe inke'kon prata konekapîtî pî'. Mîrîrî konekapîtî'pîya tînapurîkon wîri' itese' Diana soosirîkon warantî tîise simonkokon pe mîrîkkî tîwe'repapa kai'ma. Mîrîrî ke awe'repapîtî pî. Mîrîrî yepe'pî yapi'pîtî'pîya mararî pra. Moropai yarakkîrî teesenyaka'masanon ye'mapîtî'pîya mîrîrî yepe'pî ke. ²⁵ Mîikîrîya inkamoro tîpokon pe teesenyaka'masanon yanno'pî. Moropai

tiaronkon prata pî' teesenyaka'masanon yanno'pîiya. Ta'pîiya to' pî': —Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon uurî'nîkonya kure'ne esenyaka'mannî'pî yepe'pî yapi'se. ²⁶ Tîise sîrîrî pata pai inî'rî yapisî eserîke pra awanî epu'tî pî' wai —ta'pîiya. —Tarîpai sîrîrî pata pai era'maya'nîkon sîrîrî. Moropai etaya'nîkon î' kai'ma mîserî Paulo eseurîma moropai ikupi'iya. Taapîti'iya unapurîkon Diana winîkîi, mîikîrî warayo'kon nîkoneka'pî wanî pepîn Paapa pe. Paapa warantî awanî pepîn. Yairon pe awanî pepîn taapîti'iya. Mîrîrî taa tîuya ke pemonkonyamî' ra'tîsai'ya man mararî pra, tarîronkon moropai tamî'nawîrî yonpa Ásia pata poronkon. Mîrîrî ye'nen inî'rî unapurîkon yapurî to'ya eserîke pra eena pe man. Î' pe pra rî eena pe man —ta'pîiya. ²⁷ —Mîrîrî warantî awanî ya, uurî'nîkon esenyaka'mato' pîinama pemonkonyamî'ya pepîn. Inî'rî yenna to'ya eserîke pra awanî. Mîrîrî era'ma pî' wai —ta'pîiya. —Mîrîrî neken pepîn tîise unapurîkon Diana yapurî pemonkonyamî'ya pepîn inî'rî Î' pe pra rî eenasa' ye'nen Paulo maimu wenai. Mîrîrî warantî awanî ya, tamî'nawîronkon tarîronkonya mîikîrî yapurî pepîn moropai tiaron pataponkonya yapurî pepîn.

²⁸ Mîrîrî eta tîuya'nîkon yai arinîkon ena'pî teekore'mai mararî pra. Inkamoro entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pî to'ya: —Ipîkku pe Diana unapurîkon wanî tiaronkon yentainon kai'ma —ta'pî to'ya. ²⁹ Mîrîrî to' entaimepî'to' eta'pî tamî'nawîronkon cidadeponkonya. Inkamoro arinîkonya mîikîrî Aristarco moropai Gaio, Paulo ponkon pe

asarî'san Macedônia ponkon yapisî'pî moropai to' woroka'pî to'ya, arinîkon emurukuntîto' pata'se' ya'. ³⁰ Mîrîrî yai arinîkon yarakkîrî eseurîmapai Paulo wanî'pî tûise innape Jesus ku'nenanya irumaka pra awanî'pî iwî to'ya namai. ³¹ Tiaron ipîkku pe tîwe'senya Paulo yonpayamî'ya tîmaimukon yarima'pî Paulo wîtî namai miarî ya arinîkon emurukuntîto' pata'se' ya'.

³² Mîrîrî yai arinîkon wanî'pî i' taa tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra. Mararî pra to' eseurîma'pî. Tiaronkon eseurîma'pî tiaron pe. Tiaronkonya ta'pî tiaron pe tîmaimukon epu'tî to'ya pra. Mîrîrî ye'enê i' wani' to' wanî epu'tî arinîkonya pra awanî'pî. ³³ Tiaronkon esenumenka'pî: —Yai pra Alexandre wenai ka'rî mîrîrî kupî to'ya kai'ma. Maasa pra Alexandre yaasa' to'ya wanî'pî arinîkon rawîrî. Mîikîrîya tenya ke moo e'tî ta'pî. Maasa pra eseurîmapai awanî'pî tîwinîpaine pe pra awanî anekareme'pai awanî'pî. Tûise yuuku to'ya pra awanî'pî. ³⁴ Tûise Judeu pe awanî epu'sa' tîuya'nîkon yai inî' panpî' to' entaimepítî'pî tamî'nawîrî. Asakî'ne hora kaisarî to' entaimepítî'pî. Ta'pî to'ya: —Ipîkku pe Diana man, unapurîkon anna Éfesoponkon yepotorî pe kai'ma to' entaimepítî'pî.

³⁵ Mîrîrî yai mîrîrî cidade ponkon esa' pe tîwe'sen wîtî'pî to' kore'ta. Mîikîrîya to' atî'napannîpî tîuya yuwa'pî. Ta'pîiya: —Warayo'kon, Éfesoponkon tamî'nawîronkonya epu'tî maasa pra mîikîrî unapurîkon kure'nan Diana wanî tarî cidade po uurî'nîkon kore'ta. Mîikîrî moropai iwarainon ikonekasa' ka' poi ena'pî, mîrîrî wanî usoosirîkon

ta. Inkamoro ko'mannî'nenan pe e'nî. ³⁶ Innape awanî epu'tî tamî'nawâronkonya. Mîrîrî ye'en moo atî'napanî'tî ï' epu'tî ye'ka pe pra teesenumenkai pra morî pe epu'tîya'nîkon yuwatî —ta'pîya. ³⁷ —Inkamoro warayo'kon ene'sa'ya'nîkon. Tîise ï' ku'sa' to'ya pra man soosirîkon winikûi moropai ï' ku'sa' to'ya pra man unapurîkon Diana winikûi. ³⁸ Tîise Demétrio moropai ipokonpe teesenyaka'masanon winikûi ï' rî ku'sa' to'ya ya, iweiyu ton imo'ka e'pai man ipikkukon rawîrî to' yaato'pe. Mîrîrî to'pe inkamoro wanî mîrîrî ipikkukon. Inkamoroya neken ikoneka e'painon. ³⁹ Tîise anî' moro awanî ya, awinikûi'nîkon mîrîrî koneka e'pai man arinîkon pokonpe teepere'se uyeserukonya taasa' yawîrî. ⁴⁰ Mîrîrî warantî e'nî ya, uurî'nîkon pî' taa Roma esa' pe tîwe'senya, ï' epu'nenan pepîn amîrî'nîkon, apemonkonoyamî' ko'mannîpîya'nîkon pepîn taiya eserîke awanî uurî'nîkon pî'. Mîrîrî ye'en ï' kai'ma ekaremekî eserîke pra awanî ipî'. ⁴¹ Mîrîrî taa tîpo mîkîrîya tamî'nawâronkon yaipontî'pî to' wîtîto'pe.

20

Paulo Wîtî Macedônia Pata Poro

Moropai Grécia Pata Poro

¹ Pemonkonyamî' arinîkon atî'napansa' tanne, innape Jesus ku'nenan yanno'pî Pauloya. Moropai inkamoro meruntîtannîpî'pîya. Moropai to' pî' eesekaremekî'pî. Mîrîrî tîpo attî'pî Macedônia pata pona. ² Tuutî pe mîrîrî pata poro attî'pî. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan meruntîtannîpî'pîya mararî pra. Mîrîrî tîpo Grécia

pona eerepamî'pî. ³ Miarî Paulo ko'mamî'pî eseuriwî'ne kapoi kaisarî. Miarî pai tuutî pî' Paulo esenumenka tanne Síria pata pona Judeuyamî' yekare eta'pîiya yapisîtîuya'nîkon pî' to' eseuri'masa' i' rî kupîkonpa iwinikû. Mîrîrî ye'nen Macedônia pata poro Paulo esenumenka'pî tîwenna'po pî'. ⁴ Mîikîrî pokonpe pemonkonyamî' wîtî'pî. Sópatro, Pirro munmu Beréia cidaderî pon, Aristarco moropai Segundo, Tessalônica ponkon, Gaio Derbe pon, Tíquico, moropai Trófimo Ásia pata poinokon moropai Timóteo. ⁵ Inkamoro wîtî'pî e'mai' pe. Moropai inkamoroya anna nîmî'sa' wanî'pî Trôade cidaderî po. ⁶ To' festarî weiyu pata'pî yai, mîrîrî festa awanî'pî isa'moto' ton pîn trigo puusa' ya'to' to'ya weiyu pe. Mîrîrî tîpo anna wîtî'pî Filípos cidaderî poi. Mia'taikin wei anna wîtî tîpo anna erepamî'pî to' pia Trôade pona. Moro anna ko'mamî'pî tiwin semana kaisarî.

Éutico Sa'mantasa' E'mî'sa'ka

⁷ Moropai domingo yai anna emurukuntî'pî innape Jesus ku'nenan pokonpe. Mîrîrî yai anna yekkari yonpa'pî annaya tîmurukun pe si'ma. Mîrîrî Paulo eseuri'ma yai tu'kankon emurukuntîsa' tanne anoinna pîkîrî eeseuri'ma'pî maasa pra eeremama'sa' pe attîto' wanî'pî. ⁸ Miarî tu'ke lamparinha awittanî'sa' wanî'pî o'non pata anna emurukuntîto' ta kawînpan wîttî ta. ⁹ Mîrîrî yai maasaron warayo' wanî'pî itese' Éutico enu'sa' wanî'pî janela pona. Mîrîrî yai Paulo eseuri'ma ko'mannîpî'pî. Eeseuri'ma ko'mannîpî tanne, mîikîrî ena'pî iwe'nunpai. Mîrîrî pe rî iwe'na'pî ka'ne' pe. Mîikîrî ena'pî kawînpan wîttî teeseuri'non

quarto janelarî poi. Mîikîrî yapisî'pî to'ya, tîise aasa'mantasa' wanî'pî. ¹⁰ Moropai Paulo autî'pî iipia moropai awe'morikka'pî moropai i'mî woi yapisî'pîiya. Moropai ta'pîiya to' pî': —Teesi'nî'se pra e'tî. Mîikîrî sa'mantasa' pra man tîise enen man —ta'pîya. ¹¹ Mîrîrî tîpo infî'rî Paulo enuku'pî kawînpan wîttî ta. Miarî tekkari yonpa'pîiya. Mîrîrî yai Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî pata terenma'nî'se. Mîrîrî tîpo awautî'pî moropai attî'pî. ¹² Moropai mûikîrî warayo' yarî'pî to'ya itewî' ta enen. Mîrîrî yai kure'ne taatausinpai to' wanî'pî miarî.

Éfeso Soosirî Esanon Pî' Paulo Esekaremekî

¹³ Anna wîtî'pî apo'yen ya' Assôs Peyakî pîkîrî maasa pra miarî Paulo nîmîkî'pî annaya. Maasa pra miarî tînîmî'to'pe annaya taasai'ya wanî'pî. Mîikîrî ii'to' wanî'pî a'mun poro mîito'pe. ¹⁴ Anna eseposa' yai Assôs peyakî po moropai anna asara'tî'pî apo'yen ya'. Anna wîtî'pî anna erepamî'pî Mitilene cidaderî pona. ¹⁵ Miarî pai anna wîtî'pî erenma'sa' pe. Aminke pra Quio wono pî' irî'pîkîrî anna wîtî'pî. Tiaron wei yai Samos po anna wanî'pî. Mîrîrî tîpo tiwin wei anna erepansa' pe Mileto peyakî pona. ¹⁶ Mîrîrî yai Paulo esenumenkasa' wanî'pî Éfeso cidaderî pona emî'panpai pra. Maasa pra tîko'man pe iko'manpai pra awani'pî Ásia pata po. Eesemi'tîpasa' wanî'pî erepanpai ka'ne' pe Jerusalém pona, Judeuyamî' festarî weiyu itese' Pentecoste esippia'tî rawîrî teerepamîpa kai'ma.

¹⁷ Miarî Mileto po si'ma Pauloya soosi esanon Éfeso ponkon yanno me'po'pî to' yarakkîrî teesoporîpa kai'ma. ¹⁸ Inkamoro erepansa' pe Pauloya ta'pî to' pî': —Epu'nenan amîrî'nîkon o'non ye'ka pe uuko'mansa' sîrîrî wei eesuwa'ka manni' yai, tîmurukun pe e'nî yai, Ásia pata pona erepamî'pî pata pai. ¹⁹ Mîrîrî yai uuri esenyaka'ma'pî Uyepotorî ton pe ikupî'pîuya ipoitîrî pe. Tiaronkon ma're wanî'pî to' yentai e'kupî pîn. Tiaron pensa ukaruwa'pî sa'man weiyu erepansa' yai upona. Maasa pra tu'ke ite'ka Judeuyamî' wanî'pî imakui'pî anku'pai uwiniâkî Paapa maimu ekaremekîuya wenai. Mîiwîni tîise esenyaka'ma'pî Uyepotorî ton pe. ²⁰ Amîrî'nîkonya nîrî epu'tî apûika'tîto'peuya'nîkon ï' kai'ma tamî'nawîrî itekare ekaremekî'pîuya. Amîrî'nîkon yenupa'pîuya arinîkon rawîrî si'ma moropai ayewî'kon ta pî'. ²¹ Mîrîrî yai taapîtî'pîuya yairî Judeuyamî' pî' moropai Judeuyamî' pepîn pî': —Awenpenatakon e'pai awanî imakui'pî ankupî'pîkon pî'. Paapa yapurîtî innape Uyepotorîkon Jesus Cristo ku'tî —taapîtî'pîuya.

²² Tarîpai uutî sîrîrî Jerusalém pona. Morî Yekaton Wannîya uyarima sîrîrî innape imaimu yawîrî ikupîuya tîise ï' e'kupî epu'tîuya pra wai miarî. ²³ Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannîya taasa' wenai epu'tîuya o'non pata erepansa' ya moro e'taruma'tîto' ton wanî, atarakkamoto'pe wanî. ²⁴ Tîise mîrîrî pî' uusa'mantato' pî' eranne' pe wanî pra wai. Ï' wanî morî pe uurî pia tamî'nawîrî esenyaka'mato'pe Uyepotorî Jesus nekaremekî'pî kupîuya tamî'nawîrî taretî'kai.

Mîrîrî esenyaka'mato' wanî sîrîrî. See ye'ka Paapa maimu ekaremekîuya pemonkonyamî' pî', pemonkonyamî' pûika'tîto' Paapaya epe'mîra.

²⁵ —Kure'ne akore'ta'nîkon uuko'mansa' wai uyesa'kon pe Paapa wanî ekaremekî pî'. Tarîpai inî'rî uyera'maya'nîkon pe pra naatîi sîrîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai. ²⁶ Mîrîrî ye'en tauya sîrîrî apî'nîkon. Anî'kan ataka'masa' ya, tîpanamato'kon yawîrî pra to' wanî ya, uwenai pra aataka'masa'kon mîrîrî. ²⁷ Maasa pra uurîya tîwî Paapa maimu ku'sa' pra man, apî'nîkon ekaremekî pî' uuko'mansa' wai. Tamî'nawîrî î' itu'se Paapa e'to' ekaremekî'pûuya. ²⁸ Mîrîrî ye'en tauya, aawarîrî'nîkon etî'nînmatî moropai tiaronkon konekatî manni' carneiroyamî' ko'mannî'nenya to' koneka warantî. Maasa pra Morî Yekaton Wannîya amîrî'nîkon kupî'pî carneiroyamî' ko'mannî'nenya tekînon ko'mannî'pî warantî Paapa pemonkonoyamî' innape Jesus ku'nenan ko'mannîpîkonpa. Inkamoro wanî inenna'san pe tînmu Jesus Cristo mînî ke aasa'manta yai. ²⁹ Maasa pra epu'tî pî' wai uutî'pî yentakaya amîrî'nîkon pia yenku'tî ton seru'ye' erepamî akore'ta'nîkon. Inkamoro erepamî kaikusi erepamî warantî carneiroyamî' yapi'se. Inkamoroya innape Jesus ku'nenan taruma'tî. ³⁰ Mîrîrî yai seru'ye' pe ayonpakon rî e'to' weiyu erepamî. Tiaronkon amîrî'nîkon innape Jesus ku'nenan yenku'tî to'ya teserukon kupîkonpa. Mîrîrî yai Jesus rumakaya'nîkon. ³¹ Mîrîrî ye'en tîwarî e'tî. Enpenatatî eesenupa'pîkon pî' wei ewaron kaisarî eseuriwî'ne kono' kaisarî ayenupa'nîkon pî' uuko'mansa' tiwin pî' awanîkon

tanney. Tiaron pensa ukaruwa'pî awenai'nîkon. Mîrîrî pî' enpenatati.

³² Tarîpai Paapa yenza' arumakauya'nîkon sîrîrî, morî pe amîrî'nîkon ko'mannî'to'peiya tîmaimu ke. Maasa pra tîmaimu wenai morî pe tîwe'to' pî' ayenupaiya'nîkon. Mîrîrî wenai inî' panpî' aarentakon imîrî ton pe. Morî tîrîya aapia'nîkon. Tamî'nawîrî tîpemonkonoyamî' konekaiya. ³³ Uurîya i' rî esa'sa' pra man, apratarî, ourorî uponton rî esa'sau'ya pra wai anî' pî'. ³⁴ Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Uurî esenyaka'ma'pî uyenza ke. I' epoto'peuya kai'ma uurî ton pe moropai upokonpe teesenyaka'masanon uyonpayamî' ton pe. ³⁵ Tamî'nawîrî mîrîrî esenyaka'ma'pî wenai epu'tîya'nîkon. Teesenyaka'mai tiaronkon tîwe'taruma'tisanon pîika'tîto' ton eporî mîrîrî. Mîrîrî ye'enen mîrîrî warantî nîrî ako'mantî. Moropai enpenatai Uyepotorîkon Jesus maimu pî'. Ta'pîiya: "Anî'ya itîsa' ya mîkîrî wanî taatausinpai manni' intîrî yapisî'pîtîpon atausinpa yentai", ta'pîiya –ta'pî Pauloya.

³⁶ Tamî'nawîrî teeseurîma yaretî'ka tîpo Paulo moropai innape Jesus ku'nenan e'sekunka'pî to' epîrema'pî. ³⁷ Mîrîrî taa tîpo tamî'nawîronkon karawa'pî taatapi'se Paulo pokonpe. Kure'ne teesewankono'mai to' wanî'pî i' ta'pî Pauloya pî', inî'rî uyera'maya'nîkon kupî pepîn sîrîrî taasai'ya pî'. ³⁸ Mîrîrî ye'enen to' wîtî'pî Paulo wenairî apo'yen ya' aasara'tî pîkîrî.

21

¹ Mîrîrî tîpo anna esekaremekî'pî to' pî' moropai anna asara'tî'pî apo'yen ya' anna wîtîto'pe to'sarî Cós wono rî pîkîrî. Moropai anna erepamî'pî tiaron wei yai Rodes peyakî pona. Moropai miarî pai anna wîtî'pî Pátara cidaderî pona anna erepamî'pî. ² Moropai anna epa'ka'pî apo'yen yapai. Tiaron apo'yen eporî'pî annaya tuutîsen Fenícia pona. Mîrîrî ya' anna asara'tî'pî. Anna wîtî'pî. Moropai anna erepamî'pî Chipre wono pia. ³ Tîwîrî anna wîtî'pî Chipre poi winî pî' meruntî winî Síria winikî. Moropai anna erepansa' pe Tiro cidaderî pona, moro anna autî'pî, maasa pra apo'yen yapai i' kon rî mo'kato' to'ya wanî'pî mîito'pe. ⁴ Miarî tiaronkon innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya. Inkamoro pokonpe anna ko'mamî'pî tiwin semana kaisarî. Inkamoroya taa ko'mannîpî'pî Morî Yekaton Wannîya taasa' wenai Paulo wîtî namai Jerusalém pona. ⁵ Tîise anna wîtîto' weiyu eseposa' yai anna ese'ma'tî'pî. Moropai inkamoro innape Jesus ku'nenan wîtî'pî tîno'pîkon yarakkîrî tînmukukon pokonpe anna pîkîrî. Aminke cidade poi inkamoro pokonpe anna wanî'pî. Miarî anna e'sekunka'pî kasapan po moropai anna epîrema'pî. ⁶ Mîrîrî tîpo anna esekaremekî'pî to' pî'. Anna wîtî'pî apo'yen ya. Anna wîtî tanne inkamoro enna'po'pî tewî'kon ta.

⁷ Mîrîrî tîpo anna wîtî'pî Tiro cidaderî poi anna erepamî'pî Ptolemaida pona. Miarî innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya. Moropai to' pî' anna esekaremekî'pî. Inkamoro kore'ta tiwin wei yuwa'ka'pî annaya. ⁸ Erenma'sa' pe anna

ese'ma'tî'pî miarî pai moropai anna erepamî'pî Cesaréia pona. Miarî innape Jesus ku'nenan ton pe pemonkonyamî' ena emapu'tînen wanî'pî itese' Filipe. Mîikîrî yewî' ta anna ewomî'pî. Moro anna ko'mamî'pî. Mîikîrî Filipe wanî'pî manni'kan asakî'ne mia' pona tîimo'tai'nîkon (7) inmenkasa'kon Jerusalém po yonpa pe. ⁹ Mîikîrî munkiyamî' wanî'pî saakîrîrî wîri'sanyamî' inyo pînon. Inkamoroya Paapa maimu ekareme'pîtî'pî. Î' awe'kupî kupî pî' ekareme'nenan pe to' wanî'pî. ¹⁰ Tiaron pensa anna erepansa' tîpo Paapa maimu ekareme'nen erepansa' wanî'pî Judéia pata poi itese' Ágabo. ¹¹ Mîikîrî iipî'pî anna pia. Moropai Paulo woromî yapisî'pîya. Mîikîrîya tenya yewa'tîpîtî'pî moropai tî'pu. Moropai ta'pîya: — Sîrîrî wanî Morî Yekaton Wannî nekaremekî'pî pe. See warantî seeni' woromî ton esa' yewa'tî Judeuyamî'ya kupî sîrîrî Jerusalém po. Mîikîrî rumaka to'ya kupî sîrîrî Judeuyamî' pepîn yenya — ta'pîya.

¹² Mîrîrî eta annaya yai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe si'ma Paulo yeka'nunka'pî annaya attî namai Jerusalém pona. ¹³ Tîse Pauloya yuuku'pî: —Î' pî' see akaraukon mîrîrî? Yairî ma're ukupî pî' natî —ta'pîya. Moropai ta'pîya: —Uurî wanî sîrîrî uyaironpî'to' pî' neken eranne' pe pra wai moropai Jerusalém po uwî to'ya pî' eranne' pe wanî pepîn sîrîrî. Uyepotorî Jesus wenai eranne' pe pra wai eturumakasa' sîrîrî —ta'pîya. ¹⁴ Iwatî annaya eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'enen irumaka'pî annaya. Mîrîrî ye'enen ta'pî annaya ipî': — Moriya itu'se Paapa e'to' ku'kî —ta'pî annaya.

¹⁵ Mîrîrî tîpo anna yemanne koneka'pî annaya. Moropai anna wîtî'pî Jerusalém pona. ¹⁶ Anna wîtî yai Cesaréia poi tiaronkon innape Jesus ku'nenan wîtî'pî anna pokonpe. Inkamoroya anna yarî'pî wîttî ta anna e'to' ton ta. Mnasom yewî' ta, Chipre wono poinon pe tîwe'sen. Pena pata painon innape Jesus ku'nen pe awanî'pî. Mîkkîrî yewî' ta anna ko'mamî'pî.

Paulo Erepamî Jerusalém Pona

¹⁷ Jerusalém pona anna erepansa' yai innape Jesus ku'nenanya anna yapisî'pî tîwakîrikon pe taatausinpai. ¹⁸ Erenma'sa' pe Paulo wîtî'pî anna pokonpe soosi esa' Tiago yarakkîrî teeseporîpa kai'ma. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon inkamoro soosi esanon emurukuntîsa' wanî'pî miarî. ¹⁹ Moropai inkamoro pî' Paulo esekaremekî'pî. Moropai tamî'nawîrî taasarî'pî pî' Paulo eseuri'ma'pî ì' kai'ma Paapaya Judeuyamî' pepîn pûika'tî'pî ekaremekî'pîya to' pî'.

²⁰ Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ya inkamoro emurukuntî'san soosi esanonya ta'pî: —Morî pe man, Paapa —ta'pî to'ya. Moropai ta'pî to'ya Paulo pî': —Morî pe era'makî maasa uyakon tarî tu'ke iku'ne'tî yentai Judeuyamî' man innape Jesus ku'nenan pe. Tîise inkamoro wanî mîrîrî mîrîrî warantî si'ma teserukon kupî to'ya mîrîrî kure'ne. Moisés kaaretariya taasa' yawîrî to' ko'mamî. ²¹ Inkamoroya etasa' ì' kai'ma Judeuyamî' yenu-pasa'ya tiaron pata po tîwe'sanon, teserukon rumakato'pe to'ya kai'ma. Moropai to' yenupasa'ya teserukon tînmukukon mere pi'pî pottî ya'tî to'ya

namai, Judeuyamî' yeserukon kupî to'ya namai. ²² Inkamoroya innape amîrî erepansa' epu'tî sîrîrî tarî. Mîrîrî ye'nen î' see kupî e'painon? ²³ Morî pe awanî e'painon amîrîya ikupîya see warantî maasa pra tarî to' man uurî'nîkon kore'ta asakîrîronkon warayo'kon. Inkamoroya î' kupî Paapa ton pe ta'pî tîuya'nîkon kupî. ²⁴ Mîrîrî ye'nen atîkî to' pokonpe î' taasa' Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî kupîkonpa, yairî Paapa yapurîkonpa kai'ma. Moropai to' nîtîrî ton pe carneiroyamî' ye'mata Paapa yapurîto'pe to'ya, moropai tîpu'paikon si'po ya'tîto'pe to'ya nîrî. Mîrîrî warantî ikupîya ya, tamî'nawîronkonya epu'tî, awinîkî to' eseuri'mato' wanî seru'ye' pe kai'ma. Yairî aako'mamî Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî epu'tî to'ya. ²⁵ Tîise Judeuyamî' pepîn pî' innape Jesus ku'nenan pia kaareta yarima'pî uurî'nîkonya. To' pî' taato' see warantî: "Paaka sararuri kîsantî mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî tînapurîkon pe. Moropai imînîrî'pî kîsantî. Moropai inî'rî i'mî ye'pî tîwaikkî'se iwîsa' kîsantî. Moropai ta'pî se' tapairî warayo'kon wanî namai wîri'sanyamî' yarakkîrî. Moropai wîri'sanyamî' wanî namai se' tapairî warayo'kon yarakkîrî" mîrîrî warantî Judeuyamî' pepîn pî' ta'pî uurî'nîkonya –ta'pî to'ya.

²⁶ Mîrîrî ye'nen eerena'ma'sa' pe inkamoro asakîrîronkon yarakkîrî Paulo wîtî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî kupîkonpa. Moropai teepîremasanon pia to' wîtî'pî epîremanto' yewî' ta, ekareme'se paaka to' nîpo'tî ton ye'ma tîuya ta'pî Pauloya. Morî pe to' enato'pe Paapa winîkîi kai'ma. Moropai iweiyu ton mo'ka'pî to'ya

tekînkon po'tî tîuya'nîkon weiyu ton. Mîrîrî warantî ikupî'pî to'ya Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî.

Paulo Yapisî To'ya

²⁷ Asakî'ne mia' pona tîimo'tai'no wei ataretî'ka ko'mannîpî tanne tiaronkon Judeuyamî' Ásia patapoinîkonya Paulo era'ma'pî epîremanto' yewî' ta. Inkamoroya arinîkon Judeuyamî' yausinpa'pî inî' panpî' Paulo winikîi to' ekore'ma'to'pe kai'ma. ²⁸ Moropai Paulo yapisî'pî to'ya. Moropai inkamoro entaimepítî pia'tî'pî. —Judeuyamî' anna piika'tîti. Miserî warayo' pemonkonyamî' yenupa pinunpanen. Eerepansa' man tarî uurî'nîkon kore'ta. Moisés kaaretarîya yenupanto' winikîi eeseurima îri pe, moropai epîremanto' yewî' winikîi. Moropai inkamoro yarakkîrî tîwe'sanon Judeuyamî' pepîn ewonsa' man uyeserukon yawîrî pra. ²⁹ Mîrîrî ta'pî to'ya maasa pra Trófimo Éfeso pon era'masa' tîuya'nîkon ye'nen Paulo yarakkîrî cidade po. To' esenumenka'pî Pauloya yaasa' kai'ma epîremanto' yewî' ta.

³⁰ Mîrîrî yai to' esiyu'pî'to' eta'pî cidade ponkonya. Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî' eka'tunsa' wanî'pî to' pia. Inkamoroya Paulo yapisî'pî moropai iworoka'pî to'ya epîremanto' yewî' tapai. Mîrîrî tîpo mana'ta yarakkamo'pî to'ya. ³¹ Inkamoroya Paulo wîi kupî tanne, Romanoyamî' pe tîwe'sanon surarayamî' esa'ya itekare eta'pî, Jerusalém po to' ekore'masa' yekare. ³² Moropai ka'ne' pe ipemonkonoyamî' yanno'pîiya manni'kan ipîkkukon pokonpe. Moropai to' eka'tumî'pî to' kore'ta. Surarayamî'

esa' era'ma tîuya'nîkon ye'en, arinîkon Paulo pa'tîpî'nenanya ipa'tîpî' tîuya'nîkon emî'pannîpî'pî.

³³ Mîrîrî yai surarayamî' esa' iipî'pî Paulo pia moropai yaironpîtî me'po'pîiya asakî'ne sa'man ferro ke. Moropai ekaranmapo'pîiya: —Anî' kin mîserî warayo'? Í' konekasai'ya nai mîito'pe? —ta'pîiya. ³⁴ Mîrîrî yai arinîkon entaimepîtî'pî tiaronkonya í' taa tîuya'nîkon epu'tî pra awanî'pî. Tiaron pe to' maimu wanî'pî. Tiaron sinkaya inî'rî eesepu'tî pra. Mîrîrî ye'en í' epu'tî surarayamî' esa'ya eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'en surarayamî' yaipontî'pî to' esa'ya Paulo yaato'pe to'ya tewî'kon ta. ³⁵ Aminke pra wîttî ta enu'nîto'pe ikonekasa' poro to' wîtî yai Paulo yanumî'pî to'ya kawîne yarîkonpa. Maasa pra iwenairî arinîkon iipî'pî teekore'mai Paulo winîkîi tîwanîkon ye'en. ³⁶ To' entaimepîtî'pî inî' panpî' iwenairî si'ma: —Iwîtî iwîtî —ta'pî to'ya.

Pemonkonyamî' Yarakkîrî Paulo Eseurîma.

³⁷ Mîrîrî tewî'kon ta tawonnîpî to'ya tanne, Pauloya ta'pî surarayamî' esa' pe tîwe'sen pî': — Amîrî yarakkîrî eseurîma e'painon? —ta'pîiya.

Surarayamî' esa'ya yuuku'pî: —O'non ye'ka pe see eeseurîma mîrîrî Grego pe? ³⁸ Amîrî ka'rî wanî manni' Egito pon pe. Manni' 4.000 surarayamî' kaisarî yaanen keran pona uyesâ'kon yarakkîrî epî? —ta'pîiya.

³⁹ Pauloya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Uurî wanî Judeu pe. Esenpo'pî Tarso cidaderî po. Ipîkku cidade Celícia pata po. Mîrîrî ye'en maasa eseurîmapai wai pemonkonyamî' yarakkîrî —ta'pîiya.

40 Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa'ya eeseurîmato'pe ipata'se' ton tîrî'pî. Moropai Paulo wanî'pî satippe mîrîrî wittî ta enu'nîto'pe ikonekasa' po. Mîikîrya tenya ke moo e'tî ta'pî pemonkonyamî' pî'. Moropai tamî'hawîronkon atî'napansa' tanne eeseurîma'pî Judeuyamî' maimu pe. Ta'pîiya:

22

(At 9.1-19; 26.12-18)

1 —Uyonpayamî', uyakontonon uyuntonon maasa eseurîma etatî.

2 Í kai'ma esekaremekî apî'nîkon amîrî'nîkon rawîrî si'ma. Judeuyamî' maimu pe eeseurîma eta tîuya'nîkon ye'nen arinîkon atî'napamî'pî. Moo to' wanî'pî.

Moropai ta'pî Pauloya: **3** —Uurî wanî Judeu pe pu'kuru. Esenpo'pî pe wanî Tarso cidaderî po Celícia pata po. Tîise uurî wanî e'tîwarî'ka'pî pe tarî Jerusalém po. Mîrîrî ye'nen uurî wanî manni' yenupaton Gamaliel nenupa'pî pe. Mîrîrî ye'nen uurî wanî esenupa'pî pe kure'ne utamokon yeserurî'pî pî' uyeserukon pî'. Mîrîrî ye'nen uurî wanî'pî Paapa ton pe esenyaka'mapai nîrî mîrîrî yai. **4** Tarîronkon amîrî'nîkon wanî manni' warantî. Mîrîrî yai Jesusya tenupato'kon tûiko'mansenon taruma'tîpîtî'pîuya. Tiaron pensa to' sa'manta'pî uwenai. Warayo'kon moropai wîri'sanyamî' yapi'pîtî'pîuya tarakkannîto' yewî' ta to' yaapîtî'pîuya. **5** Mîrîrî epu'tî pî' teepîremasanon esanon yepotorîya morî pe, moropai panamatonkon esanonya sîrîrî tauya manni' epu'tî yairî awanî, maasa pra kaareta

esa'se uutî'pî to' pia, uutîto'pe kai'ma Damasco pona innape Jesus ku'nenan Judeuyamî' yapi'se to' ene'to'peuya to' tewa'tîi sa'man ferro ke kai'ma tarîwaya Jerusalém pona to' taruma'tîi.

⁶ Ta'pî Pauloya: —Damasco pona uutî tanne neka'ta pairî wei ena ko'mannîpî tanne a'kaya uweiyu'ma'pî mararî pra, mîrîrî pe rî. ⁷ Moropai uurî esenumî'pî moropai ka' winîpainon mai eta'pîuya. “Saulo, i' ton pe utaruma'tî pî' aako'mamî mîrîrî?” ta'pîiya. ⁸ Mîikîrî ekaranmapo'pîuya. “Anî' kin amîrî, ueyepotorî?” ta'pîuya. Moropai ta'pîya upî': “Uurî Jesus Nazaré poinon manni' itaruma'tî pî' aako'mamî manni” ta'pîiya. ⁹ Mîrîrî yai upokonpe tuutîsanon warayo'konya mîrîrî a'ka era'ma'pî. Tîise mai uyarakkîrî teeseurîmasen eta to'ya pra awanî'pî. ¹⁰ Moropai inî'rî ekaranmapo'pîuya ipî'. “Uyepotorî i' kupîuya e'painon?” ta'pîuya. Moropai ta'pîya upî': “E'mî'sa'kakî atîkî Damasco pona. Miarî ankupî ton ekaremekîuya. Mîrîrî ekaremekî to'ya apî”, ta'pîiya. ¹¹ Mîrîrî a'kaya uweiyu'ma'pî pata pai enkaru'ne enasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'en upokonpe tuutîsanonya uyenya pî' uyarî'pî Damasco pona.

¹² Mîrîrî yai Damasco po warayo' wanî'pî itese' Ananias. Mîikîrî wanî'pî Paapa yapurînen pe. Moropai uyeserukon yawîrî tîwe'sen pe. Tamî'nawîronkon Judeuyamî' Damasco ponkonya inama'pî. ¹³ Mîikîrî erepamî'pî uupia. Mîikîrîya ta'pî upî': “Uyakon Saulo, inî'rî enkaru'ne pra enakî”, ta'pîiya upî'. Mîrîrî pe rî enkaru'ne pra ena'pî. Mîikîrî era'ma'pîuya. ¹⁴ Mîikîrîya ta'pî

upî': “Saulo, penaronkon utamokon nurî'tî napurî'pî Paapaya amîrî menkasa' î' itu'se tîwe'to' epu'tîpa kai'ma, moropai mîikîrî yairon pe tîwe'sen era'mapa kai'ma moropai yarakkîrî eeseurîmapa”, ta'pîiya. ¹⁵ “Maasa pra imîrî ton pe ekaremekîya pe nai tamî'nawîrî iwinîpai anera'ma'pî moropai aneta'pî ekaremekîya pe nai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pî'. ¹⁶ Tîiko'manse pra e'mî'sa'kakî uyepotorîkon pî' awe'pîka'tîto' esa'kî, imakui'pî ankupî'pî ku'to'pe Paapaya tûwanmîra”, ta'pîiya upî'. “Moropai innape ikupîya wenai esenpatakonaakî”.

¹⁷ Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: —Enna'po'pî Jerusalém pona. Mîrîrî yai epîrema tanne epîremanto' yewî' ta uwe'ne'pîtî warantî awanî'pî. ¹⁸ Uyepotorî era'ma'pîuya. Mîikîrîya ta'pî upî': “Ka'ne' pe tarîpai Jerusalém poi epa'kakî maasa pra tarîronkon pemonkonyamî'ya eta pepîn upî' eeseurîmato”, ta'pîiya.

¹⁹ Mîrîrî yuuku'pîuya. Uyepotorî inkamoroya morî pe epu'tî pî' to' man maasa pra uurî wîtîpîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan yapi'pîtî'pîuya. To' po'pîtî'pîuya. Mîrîrî epu'tî pî' to' man. ²⁰ Moropai Estevão manni' Uyepotorîkon pî' teeseurîmasen wîi taa to'ya yai inna ta'pîuya. Mîrîrî ye'en to' pon yapisî'pî uurîya iwî to'ya tanne.

²¹ Uyepotorîkonya ta'pî upî': “Atîkî maasa pra ayarimauya sîrîrî aminke umaimu ekareme'se attîpa Judeuyamî' pepîn pî”

Romano Pe Tîwanî Ekaremekî Pauloya

22 Arinîkonya Paulo eseurîma eta'pî. Tîise Judeuyamî' pepîn pî' eeseurîmasa' ye'nen to' entaimepitî pia'tî'pî mararî pra meruntî ke. Ta'pî to'ya: —Poro pona yenpa'katî. Iwîtî. Inî'rî enen wanî e'pai pra man —ta'pî to'ya.

23 Inkamoro entaimepitî'pî tîponkon tapi'se kakîsiya yenunpítî'pî to'ya. Moropai kutupan yenunpítî'pî to'ya ka' yekaya tîwentaintepitîkon ye'ka pe. **24** Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa'ya tîpemonkonoyamî' yaipontî'pî Paulo yapi'to'pe to'ya miarî mîrîrî wittî sa'man pe ikonekasa' ta yaato'pe to'ya. Moropai to' yaipontî me'po'pîiya i'po'pî'to'pe to'ya. Maasa pra ì ton pe Judeuyamî' ekore'ma'pî tîpî' ekaremekîiya yu'se awanî'pî. **25** Tîise maasa tewa'tî to'ya tanne i'po'pîtîkonpa Pauloya ipîku pe tîwe'sen surara ekaranmapo'pî. —Morî pe awanî e'painon pemonkon Romano pe tîwe'sen po'pî'to'pe, "Mîikîrî taruma'tîfî" Juizya taasa' pra tîise? —ta'pîiya.

26 Mîrîrî eta tîuya pe ipîku pe tîwe'sen mîikîrî surara wîtî'pî tesa'kon pia. Ta'pîiya: —Aka ì' taasa'ya manni' pî' manni' warayo' man upatakon pon pe, Romano pe —ta'pîiya. Mîrîrî warantî ta'pîiya maasa pra mîikîrî ye'ka tîpatakón yawon pe tîwe'sen po'pîtî to'ya eserîke pra awanî'pî.

27 Surarayamî' esa' wîtî'pî ka'ne' pe Paulo yarakkîrî eseurîmai. Ekaranmapo'pîiya: —Ka'kî upî'. Amîrî wanî upatakon pon pe, Romano pe? —ta'pîiya. —Inna —ta'pî Pauloya.

28 Tarîpai surarayamî' esa'ya ta'pî: —Uurî nîrî wanî. Tîise kure'ne tîniru tî'ka'pîuya Romano pe e'to'pe kai'ma —ta'pî surarayamî' esa'ya. Tîise ta'pî

Pauloya: —Uurî esenpo'pî Romano pe maasa pra uyun wanî Romano pe —ta'pîya.

²⁹ Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe inkamoro warayo'kon Paulo ekaranmapo'pî'nenan iipia si'ma inkamoroya Paulo rumaka'pî. Moropai mîkîrî to' esa' esi'nîpî'pî maasa pra Romano pe Paulo epu'tî tîuya ye'nen. Moropai Paulo yaironpîtî me'posa' tîuya ye'nen i'po'pî'to'pe to'ya. Mîrîrî pî' eranne' pe mîkîrî ena'pî.

Teepîremasanon Esanon Rawîrî Paulo Enepî To'ya.

³⁰ Erenma'sa' teepîremasanon esanon muurukuntî me'po'pî surarayamî' esa'ya. Maasa pra ì' wani' awanî ye'nen Judeuyamî' ekore'masa' anepu'pai awanî'pî Paulo winîkîi. Mîrîrî ye'nen Paulo rumaka me'po'pîya moropai Paulo enepî me'po'pîya to' rawîrî.

23

¹ Mîrîrî yai Pauloya inkamoro emurukuntî'san era'ma'pî. Moropai ta'pîya to' pî': —Uyonpayamî' uurî wanî sîrîrî tîpose ì' rî imakui'pî unkupî'pî ton pra Paapa winîkîi —ta'pîya. ² Mîrîrî eta tîuya pe Ananias teepîremasanon esanon yepotorîya pemonkonyamî' Paulo pia tîwe'sanon yaipontî'pî inta pona ipa'tî to'pe to'ya kai'ma. ³ Mîkîrî teepîremasanon esanon pî' ta'pî Pauloya: — Paapaya ataruma'tî mîrîrî wenai. Amîrî wanî mîrîrî moro eereutasa' Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî utaruma'tîpa kai'ma tîise ì' ton pe upa'tî me'poya mîrîrî? Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî pra awanî mîrîrî. Seru'ye' pe awanî mîrîrî —ta'pîya.

⁴ Inkamoro Paulo pia tîwe'sanonya ta'pî ipî': — Ê ton pe see mîrîrî warantî uyesâ'kon pe tîwe'sen Paapa poitîrî winikûi imakui'pî pe eeseurîma? — ta'pî to'ya.

⁵ Mîrîrî yuuku'pî Pauloya: —Uyonpayamî', teepîremasanon esanon yepotorî pe awanî epu'tîuya pra wai —ta'pîya.

—Inna seru' pepîn Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sen winikûi imakui'pî pe eseurîman namai. *Ex 22.28*

⁶ Inkamoro arinîkon emurukuntî'san kore'ta tiaronkon saduceuyamî' moropai fariseuyamî' era'ma tîuya ye'en Paulo eseurîma'pî meruntî ke. Ta'pîya: —Uyonpayamî', Uurî wanî fariseu pe. Maasa pra uyin fariseu. Tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra innape isa'manta'san e'mî'sa'kato' kupîuya wenai. ⁷ Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon ye'en inkamoro arinîkon eseurîma pia'tî'pî mîrîrî pî'. Teeseurîmakonpa to' epan-takapîtî'pî mîrîrî pî'. ⁸ Maasa pra saduceuyamî' wanî'pî innape isa'manta'san e'mî'sa'ka ku'nenan pe pra. Moropai inseriyamî' moro to' wanî ku'nenan pe pra to' wanî'pî. Moropai pemonkon yekaton moro awanî ku'nenan pe pra to' wanî'pî. Tîise tamî'nawîrî mîrîrî kupî fariseuyamî'ya in-nape. Mîrîrî epu'tî'pî to'ya tamî'nawîrî.

⁹ Mîrîrî ye'en to' entaimepîtî pia'tî'pî inî' panpî'. Inkamoro kore'ta tîwe'sanon Moisés yeseru rî'pî pî' yenupatonkon fariseuyamî' yonpayamî' e'mî'sa'ka'pî. Inkamoroya ta'pî to' pî': —Î' rî imakui'pî era'ma annaya pra man

mîserî warayo' winîkîi. Yai pra inserî eseurîmasa' yarakkîrî. Mîiwîni pra awanî ya yekaton awanî eseurîmasa' yarakkîrî –ta'pî to'ya. ¹⁰ Tîise to' ekore'mato' tî'napamî pra awanî'pî. Mararî pra to' ekore'ma'pî. Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa' esi'nîpî'pî Paulo merenkîpîtî to'ya kai'ma. Mîrîrî ye'nen surarayamî' autî'pî ka'ne' pe ta'pîiya Paulo mo'kato'pe to'ya to' kore'tapai. Inî'rî yaato'pe to'ya mîrîrî wîttî sa'man pe ikonekasa' ta.

¹¹ Moropai tiaron ewarono' ya' Uyepotorîkon esenpo'pî Paulo pia. Mîikîrîya ta'pî ipî': —Meruntî ke e'kî. Aasarî tarî Jerusalém po uyekare pî' eeseurîmasa' nai. Tarîpai attî kupî sîrîrî uyekare pî' eseurîmai Roma cidaderî ponâ –ta'pîiya.

Paulo Anwîpai To' Wanî.

¹² Erenma'sa' pe Judeuyamî' emurukuntî'pî teserukon konekai î' koneka tîuya'nîkon pî'. Inkamoroya ta'pî tekkarikon yonpa to'ya pepîn tuna î' rî enîrî to'ya pepîn Paulo wîî tîuya'nîkon pîkîrî. Mîrîrî ye'nen tîmaimukon mana'poka to'ya eserîke pra awanî'pî. ¹³ Inkamoro warayo'kon wanî'pî teserukon koneka'tîponkon asakî'ne pemonkon (40) yentai to' wanî'pî. ¹⁴ Inkamoro wîtî'pî eseurîmai teepîremasanon esanon yarakkîrî moropai Judeuyamî' esanon yarakkîrî. Ta'pî to'ya: —Anna yeseru koneka pî' anna man yairî anna yekkari yonpa annaya pepîn moropai î' rî enîrî annaya pepîn Paulo wîî annaya pra awanî ya –ta'pî to'ya. —Mîrîrî taa annaya sîrîrî apî': ¹⁵ Surarayamî' esa' yaipontîtî Paulo yaato'peiyâ aapia'nîkon. Manni' ipî "Inî'rî iwinîpai î' anepu'pai anna wanî", makai ipî' –ta'pî to'ya. —Anna wanî

sîrîrî inîmîkî pî' iwîto'pe annaya e'ma ta eerepamî pra tîise maasa —ta'pî to'ya.

16 Tîise mîrîrî to' eseurîmato' eta'pî Paulo yenaru more warayo'ya. Mîrîrî ye'enê mîikîrî ewomî'pî surarayamî' yewî' ta moropai Paulo pî' ekaremekî'pîiya tamî'nawîrî. **17** Mîrîrî ye'enê Pauloya ipîku pe tîwe'sen surara yanno'pî. Moropai ta'pîiya: —Mîserî maasaron yaakî ayesa'kon pia. Maasa pra inekaremekî ton moro man ipî'.

18 Mîikîrî yarî'pîiya surarayamî' esa' pia. Moropai ta'pîiya ipî': —Sinpata manni' arakkansa' manni' Pauloya uyanno pî' man. Moropai "Mîserî warayo' maasaron yaakî iipia", taa pî' man. "Inekaremekî ton moro man ipî'", taa pî' man —ta'pîiya.

19 Surarayamî' esa'ya warayo' maasaron yapisî'pî itenya pî' moropai yarî'pîiya tiaron winîkii. Ekaranmapo'pîiya: —Î' moro nai anekaremekî ton upî'? —ta'pîiya.

20 Mîikîrîya yuuku'pî: —Judeuyamî'ya taa pî' man penane Paulo yarîpa panamatonkon esa' pe tîwe'sanon pia inî'rî iwinîpai î' anepu'pai to' wanî, taa pî' to' man. Tîise to' seruku kinî —ta'pîiya. **21** —Tîise mîrîrî pî' inna kîkai maasa pra asakî'ne pemonkon kaisarî yentai warayo'kon wanî e'ma ta Paulo nîmîkî pî' iwîkonpa. Inkamoroya teserukon konekasa' yairî. Tekkarikon yonpa to'ya pepîn moropai î' rî enîrî to'ya pepîn Paulo wîi tîuya'nîkon pîkîrî. Mîrîrî ku'sa' to'ya man aasîrî. Tîise amaimu neken nîmîkî pî' to' ko'mamî mîrîrî î' taaya —ta'pîiya.

22 Surarayamî' esa'ya yuuku'pî: —Mîrîrî taaya manni' upî' mîrîrî kîsekaremekî anî' pî'. Moropai ta'pîiya mîkîrî maasaron warayo' pî': —Atîkî.

Cesaréia Pona Paulo Yarî To'ya

23 Mîrîrî tîpo surarayamî' esa'ya asakî'ne ipîku pe tîwe'sanon surarayamî' yanno'pî. Moropai ta'pîiya to' pî': —Surarayamî' mo'katî 200 kaisarî moropai 70 kaisarî kaware po attîtonkon mo'katî. Moropai 200 kaisarî to' mo'katî manni'kan teepîto'kon yarakkîrî attîtonkon nari' pe to' wîtîto'pe Cesaréia cidaderî pona. Mîrîrî ye'nen to' ekonekato'pe sîrîrî ewarono' ya to' ese'ma'tîto'pe 9 horas tûise —ta'pîiya. **24** —Moropai kawareyamî' epotî Paulo wîtîto' ton ipo. Mîkîrî yaatî morî pe anî'ya mîrîrî poro iwî namai. Murumakatî pata esa' Félix pia.

25 Mîrîrî tîpo surarayamî' esa'ya kaareta menuka'pî. Taato' see warantî:

26 Awanî kure'nan pata esa' pe tîwe'sen pe Félix. Sîrîrî kaareta menukauya aapia anepu'tî ton ekaremekîuya apî'.

27 Judeuyamî'ya mîserî warayo' yapisî'pî moropai iwî yonpa'pî to'ya tîise upatakon pon pe Romano pe awanî epu'sau'ya yai, mîkîrî mo'ka'pîuya pemonkonyamî' pokonpe si'ma iwî to'ya namai. **28** Mîrîrî anepu'pai uurî wanî'pî ì' wenai iwinîkîi Judeuyamî' ekore'masa'. Mîrîrî ye'nen yarî me'po'pîuya panamatonkon Judeuyamî' esanon rawîrî. **29** Mîrîrî tîpo epu'tî'pîuya ì' inkupî'pî ton pra awanî. Mîrîrî ye'nen arakkamouya eserîke pra awanî'pî. Moropai iwî eserîke pra awanî'pî

î' wenai pra. Tîise iwinîkii to' ekore'masa' wanî'pî. Maasa pra to' yeseru yawîrî pra iteseru wanî ye'nen. ³⁰ Mîrîrî tîpo epu'tîuya yai Paulo wîikonpa teserukon konekasa' Judeuyamî'ya yai esenumenka'pî aapia yarimauya pî!. Î' anku'pai tîwanîkon ya aapia tîse iku'to'pe to'ya kai'ma. Mîrîrî neken ekaremekîuya. Uyese' Cláudio Lírias.

Mîrîrî warantî imenuka'pîya.

³¹ Mîrîrî warantî tesa'kon maimu yawîrî surarayamî' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo yapisî'pî to'ya moropai yarî'pî to'ya ewaron ya Antipátride cidaderî pîkîrî. ³² Erenma'sa' pe tiaronkon surarayamî' enna'po'pî tewî'kon ta tîse kawareyamî' po tuutisanon neken wîtî'pî Paulo pokonpe. ³³ Inkamoroya yarî'pî Cesaréia cidaderî pona. Teerepansa'kon pe kaareta rumaka'pî to'ya pata esa' Félix pia moropai Paulo rumaka'pî to'ya nîrî iipia. ³⁴ Mîrîrî kaareta era'ma tîuya yai pata esa'ya Paulo ekaranmapo'pî. —O'non pata pon amîrî? Moropai Pauloya yuuku'pî: —Celícia pata pon —ta'pîiya. ³⁵ Mîrîrî epu'tî tîuya pe ta'pîiya ipî': —Moriya inkamoro apî' tîwo'ma'tasanon erepansa' yai mîrîrî yai anepu'pai wai —ta'pîiya. Mîrîrî pe rî yaipontî'pîya pata esa' Herodes yewî' ta aako'manto'pe.

24

Paulo Eseurîma Tîpî' Félixya Epu'to'pe

¹ Mîrîrî yai mia'taikin wei kaisarî tîiko'mamîkon tîpo teepîremasanon esanon yepotorî Ananias moropai tiaronkon Judeuyamî' esanon moropai

tiwin to' ton pe teeseurîmasen Tértulo itese'. Inkamoro erepamî'pî pata ko'mannînen Félix pia. Miarî Paulo winikîi to' eseurîma'pî. ² Moropai Paulo yannosa' to'ya tîpo, tîmîrî'nîkon pe teeseurîmasen eseurîma pia'tî'pî mîikîrî pata ko'mannînen rawîrî si'ma. Ta'pîya: —Amîrî wanî kure'nan pe pu'kuru pata ko'mannînen pe. Mîrîrî ye'enen morî pe pata ko'mannîpîya epu'en pe awanî ye'enen. Mîrîrî ye'enen anna ko'mamî tîwanmîra morî kupî pî aako'mamî morî pe anna Judeuyamî' ko'manto'pe kai'ma. ³ Mîrîrî ye'enen "morî pe man" taa annaya apî' tamî'nawîrî i' ku'sa'ya ye'enen anna ton pe tarî neken pra tîise tamî'nawîrî upatakon poro. ⁴ Tîise kure'ne pu'kuru sîrîrî pî' eseurîmapai pra wai eeseta'ka namai tîise esatîuya maasa inî' panpî' mararî eseurîma etakî —ta'pîya.

⁵ —Mîserî warayo' epu'tî pî' anna man. Yasi'sirunpaton pe awanî. Mîikîrî wanî Judeuyamî' ekore'ma emapu'tînen pe tamî'nawîrî pata poro. Moropai mîikîrî wanî pakkokon esa' pe, manni'kan Jesus Nazaré poinon yapurînenan esa' pe. ⁶ Mîrîrî neken pepîn tîise epîremanto' yewî' kî'pa yu'se awanî, Judeuyamî' pepîn yawonnî pî' yu'se awanî. Uyenupato'kon Moisés kaaretarîya yawîrî pra, mîrîrî ye'enen yapisî'pî annaya, itaruma'tîto'pe annaya kai'ma uyeserukonya taasa' yawîrî, teuren. ⁷ Tîise surarayamî' esa' Lísiasya surarayamî' yarimasa' wanî'pî imo'kai anna pia pai. ⁸ Mîrîrî tîpo mîikîrî Lísiasya inkamoro ipî' teeseurîmasanonya yaipontîsa' sîrîrî ipî' eseurîmai to' ii'to'pe arawîrî si'ma.

Mîikîrî ekaranmapoya yai innape awanî epu'tîya moropai etaya iwinîpai innape awanî epu'tîya innape anna eseurîmasa' iwinîkî. Mîikîrî to'ton pe teeseurîmasen Tértulo eseurîma'pî to' rawîrî yairon pî'.

9 Moropai ta'pî Judeuyamî'ya: —Yairon pî' taiya mîrîrî —ta'pî to'ya.

10 Mîrîrî tîpo mîikîrî pata ko'mannînenya Paulo era'ma'pî. Moropai tîpu'pai ke wîu ta'pîiya eeseurîmato'pe kai'ma. Moropai Paulo eseurîma'pî: —Epu'tî pî' wai tu'ke kono' kaisarî pemonkonyamî' Judeuyamî' esa' pe aako'mansa'. Mîrîrî ye'nen uwakîri pe pu'kuru upî'rî esekaremekî amîriya epu'to'pe sîrîrî arawîrî si'ma —ta'pîiya. **11** —Tiaronkon ekaranmapokî, taato'pe to'ya apî' î' kai'ma Jerusalém po uuko'mamî'pî yekare asakî'ne pu' pona tîîmo'tai wei kaisarî (12) neken miari Paapa yapurûi uutîsa' yai. **12** Judeuyamî'ya uyera'masa' pra man epîremanto' yewî' ta to' pokonpe î' kai'ma esiyu'pî'sa' pra wai. To' epere'to'kon yewî' ta pî' î' kai'ma to' ekore'masau'ya pra wai. Moropai o'non poro uutîsa' yai to' pata poro î' ku'sau'ya pra wai. **13** Mîrîrî ye'nen anî'ya innape mîrîrî ku'sau'ya ekaremekî eserîke pra awanî sîrîrî seru' pe —ta'pîiya. **14** —Tîîse yairî tauya sîrîrî apî'. Innape Jesusya yenupanto' ku'nen uurî. Judeuyamî'ya taa yairî pra Jesusya yenupanto' wanî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra. Tîîse seru'ye' pe Judeuyamî' wanî mîrîrî pî'. Tîîse sîrîrî warantî Paapa yapurînen uurî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Moisés kaaretarîya taasa' manni'

ku'nen uurî innape. Moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' kaaretarî nîrî ku'nen uurî. ¹⁵ Innape Paapa winîpainon nîmî'nen uurî to' warantî, tamî'nawîronkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Morîkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Moropai imakui'san e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. ¹⁶ Mîrîrî ye'enen tamî'nawîrî Paapa winîkîi morî ku'nen uurî moropai warayo'kon winîkîi nîrî.

¹⁷ Moropai inî'rî ta'pî Pauloya: —Jerusalém poi uutî tîpo tu'ke kono' yuwa'ka'pîuya. Tîise enna'po'pî inî'rî. Maasa pra uyonpayamî' tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto' ton tîniru enepî'pîuya. Moropai Paapa yapurîi carneiro po'tîi uuipî'pî Jerusalém pona. ¹⁸ Moropai tamî'nawîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî iku'sau'ya tîpo, morî pe e'to'pe Paapa pia, mîikîrî yapurîuya tanne Judeuyamî'ya uyeporî'pî epîremanto' yewî' ta. Arinîke pemonkonyamî' e'sa' pra man. Mîrîrî yai yairî pra ï' ku'sau'ya pra wai epîremanto' yewî' ta to' winîkîi. ¹⁹ Tîise tiaronkon Judeuyamî' Ásia pata po tîwe'sanon wanî'pî. Inkamoroya uyera'ma'pî miarî moropai uwinîkîi to' eseurîma'pî imakui'pî pe. Mîrîrî ye'enen inkamoro neken iipî e'pai wanî mîrîrî apî' ekareme'se unkupî'pî pî'. Í' ton pe see to' ii'sa' pra nai? ²⁰ Tîise tarîwaya iipî'sanya ekaremekî e'pai awanî, panamatonkon rawîrî uyasa' to'ya yai. ²¹ Mîrîrî yai ï' unkupî'pî eposa' to'ya pra awanî'pî. Tîise eseurîma'pî neken epu'tî pî' wai meruntî ke. Ta'pîuya: "Tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra isa'manta'san e'mî'sa'kato' kupîuya ye'enen innape" —ta'pîya.

²² Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe mîikîrî pata

ko'mannî'nen Félix wanî'pî Jesusya yenupanto' epu'nen pe. Mîrîrî ye'nen ï' taiya pîn mîrîrî pî'. Tîise ta'pîiya: —Maasa surarayamî' esa' Lísias ii'sa' yai mîrîrî ayeseru konekauya —ta'pîiya. Mîrîrî warantî yaretî'ka'pîiya. ²³ Mîrîrî tîpo pata ko'mannî'nenya ipîku pe tîwe'sen surara pî' ta'pî. Paulo era'manen ton surara tîto'peiya ta'pîiya. Moropai tîwanmîra itonpayamî' iipî ya era'mapî'se ï' wani' pra awanî. Ï' rî tîrî to'ya iipia itîto'pe to'ya ipîka'tîto'pe to'ya kai'ma.

²⁴ Tiaron pensa pata ko'mannî'nen Félixya tîno'pî Drusila Judeupa' yarakkîrî si'ma Paulo yanno me'po'pî eeseurîmato'pe ï' kai'ma innape Jesus Cristo ku'to' tîuya pî'. ²⁵ Tîise Paulo eseurîmato' eta tîuya pe ï' kai'ma Paapa pia morî pe e'nîpai moropai ï' kai'ma uuwarîrî'nîkon etî'nînman e'pai awanî ekaremekîya ipî'. Moropai ï' kai'ma tiwinano'pî wei yai pemonkonyamî' pî' taa Paapaya yai anî' wîtî ka' pona, anî' wîtî apo' ya' yekare ekaremekîya eta tîuya pî' pata ko'mannî'nen ena'pî eranne' pe. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Aasîrî man atîkî. Inî'rî anetapai wanî ya, ayanno me'pouya —ta'pîiya. ²⁶ Mîrîrî neken pepîn, tîise pata ko'mannî'nen wanî'pî Pauloya tîopia tîniru tîrî yu'se, mîrîrî tîisai'ya pe irumakapa kai'ma. Mîrîrî ye'nen yanno me'po'pîtî'pîiya tu'ke ite'ka moropai yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî mîrîrî yu'se tîwanî ye'nen.

²⁷ Asakî'ne kono' kaisarî pata ko'mannî'nen pe tîwanî tîpo Félix epa'ka'pî. Moropai mîkkîrî pata'pî ya Pórcio Festo ena'pî pata ko'mannî'nen pe. Judeuyamî' wakîri pe e'pai tîwanî ye'nen Paulo

nîmî'pî Félixya tarakkannîto' yewî' ta.

25

Paulo Eseurîma Tîpî Festoya Epu'to'pe

¹ Seurîwî'ne wei Cesaréia cidaderî pona teerepansa' tîpo pata ko'mannî'nen pe ena'pî Festo wîtî'pî Jerusalém pona. ² Mîrîrî yai teepîremasanon esanon moropai Judeuyamî' esanonya Paulo winikîi imakui'pî pe teeseurîmato'kon ekaremekî pia'tî'pî. ³ Mîrîrî ye'nen esatî'pî to'ya mîkîrî pata ko'mannî'nen pî'. Ta'pî to'ya: —Paulo yarima yu'se anna wanî sîrîrî tarîwaya Jerusalém pona aai'to'pe —ta'pî to'ya. Tîise to' yeseru wanî'pî Paulo wîi tîuya'nîkon pî' to' esenumenkasa' e'ma ta. ⁴ Tîise pata ko'mannî'nanya yuuku'pî: —Paulo man miarî aaipî eserîke pra aatarakkansa' man —ta'pîya. ⁵ — Tîise enna'po sîrîrî miarî ya amenrî, moropai itu'se awanîkon ya imakui'pî inkupî'pî pî' eseurîmapai awanîkon ya, uwenairî aase'nîkon, miarî si'ma ipî' eeseurîmakonpa —ta'pîya to' pî'.

⁶ Mîrîrî tîpo seurîwî'ne mia' pona tîmo'tai wei ou mia' tamî'nawîrî wei kaisarî pata ko'mannî'nen ko'mamî'pî miarî Jerusalém po. Moropai mîrîrî tîpo awenna'po'pî Cesaréia cidaderî po. Mîrîrî tîpo erenma'sa' Cesaréia po eereuta'pî i' kupîtîponkon pî' teeseurîmakon pata'se' ya'. Moropai Paulo yanno me'po'pîya. ⁷ Paulo iipî'pî moropai mîkîrî woima'tî'pî Judeuyamî' Jerusalém poi iipî'sanya mîrîrî pe rî. Inkamoro eseurîma pia'tî'pî iwinikîi. Mararî pra kure'nan to' eseurîma'pî. Tîise anî'ya ikupî eserîke pra awanî innape maasa pra era'ma'tîpon ton pra awanî ye'nen.

⁸ Mîrîrî yai Paulo eseurîma'pî tîpî'rî. Ta'pîiya: —Î' rî imakui'pî ku'sau'ya pra wai. Moisés kaaretarîya taasa' winikîi î' ku'sau'ya pra wai. Moropai î' ku'sau'ya pra wai epîremanto' yewî' ta, î' kai'ma eseurîmasa' pra wai iwinikîi. Moropai imakui'pî ku'sau'ya pra wai reiyamî' esa' pe tîwe'sen winikîi —ta'pîiya.

⁹ Inkamoro Judeuyamî' wakîri pe e'pai tîwanî ye'nen pata ko'mannî'nenya Paulo ekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Itîlpai nan Jerusalém pona miari upî' mîrîrî ayeseru ekaremekîpa?

¹⁰ Mîrîrî yuuku'pî Pauloya: —Uurî wanî sîrîrî tarî mîlkîrî reiyamî' esa' pe tîwe'sen poitîrî pia. Mîlkîrî poitîrî pe awanî ye'nen amîrîya ikoneka e'pai awanî sîrîrî tarî. Î' rî unkupî'pî wanî ya mîrîrî konekapa awanî sîrîrî tarî —ta'pî Pauloya. —Judeuyamî' winikîi î' ku'sau'ya pra wai. Mîrîrî epu'tî pî' nai morî pe. ¹¹ Tîise yairî pra uurî e'sa' ya sîrîrî pata esa' winikîi, imaimu yawîrî pra e'sa' ya, mîrîrî wenai uurî anwîpai awanîkon ya, î' wani' pra man. Eturumakasa' sîrîrî uusa'mantato'pe. Tîise se' tapairî seru'ye'kon seru'ye' tîwe'sanon maimu winîpai inkamoro ye'ka yenya' urumakaya'nîkon eserîke pra naatîi —ta'pîiya. —Tîise tauya apî', reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia neken uyarimatî —ta'pîiya. —Upî' î' anku'pai tîwanî ya iku'to'peiya —ta'pî Pauloya.

¹² Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya epu'tîiya pra Festo wanî'pî. Mîrîrî ye'nen teeseurîma tîpo tîpemonkonoyamî' yarakkîrî moropai ta'pîiya Paulo pî': —Reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia urumakafî taaya

manni'. Moriya innape nai attî pe nai moriya – ta'pî pata ko'mannî'nenya Paulo pî'.

Rei Agripa Yarakkîrî Festo Eseurîma

Paulo Yekare Pi'

¹³ Mîrîrî tîpo tîko'man pe pu'kuru tîko'manse pra rei Agripa iipî'pî tîno'pî Berenice yarakkîrî Cesaréia pona pata ko'mannî'nen pe eena'pî Festo era'mapî'se. Moropai esekareme'se ipî'. ¹⁴ Miari tîwanîkon yai tiaron pensa pata ko'mannî'nen Festoya Agripa pî' Paulo yekare ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —A'kî, tarî warayo' man pata ko'mannî'nen Félix nînîmî'pî tarakkanto' yewî' ta –ta'pîiya. ¹⁵ —Jerusalém pona uutîsa' yai teepîremasanon esanonya moropai Judeuyamî' esanon eseurîma'pî iwinîkîi. Inkamoroya esatî'pî iwî me'poto'peuya kai'ma.

¹⁶ Tîise ta'pîuya to' pî': “Anna Romanoyamî'ya mîrîrî kupî eserîke pra man î' rî ku'sai'ya epu'tîi'ma pra. Maasa pra anna yeseru pe awanî pepîn. Tîise teepîremasanon esanon yanno e'pai awanî î' inkupî'pî pî' to' eseurîmato'pe. Yairî pra î' taasa' to'ya ya, moro awanî tîpî' eeseurîma eserîke awanî”, ta'pîuya to' pî'. —Mîrîrî anna yeseru man –ta'pîiya. ¹⁷ To' erepansa' yai tarîwaya erenma'sa' pe ereuta'pî eseurîmanto'kon pata'se' ya. Moropai mûkîrî warayo' enepî me'po'pîuya. ¹⁸ Tîise inkamoro iipî'pî, teeseurîmasanon kure'ne imakui'pî inkupî'pî pî' to' eseurîma kai'ma wanî'pî teuren, tîise î' inkupî'pî pî' to' eseurîma pra awanî'pî. ¹⁹ Tîise to' eseurîmato' wanî'pî neken, kure'ne teepîremato'kon wenai. Moropai tiwin warayo' isa'manta'pî pî' Paulo eseurîma

wenai itese' Jesus pî'. Maasa pra Pauloya taapîtî'pî: —Mîkîrî sa'mantasa' pra man enen awanî sîrîrî —taapîtî'pî Pauloya wenai. ²⁰ Mîrîrî ye'nen ï' kai'ma to' yeseru koneka epu'tîuya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo ekaranmapo'pîuya, Jerusalém pona itîipai awanî miarî ipî' to' eseurîmato' konekato'peuya kai'ma. ²¹ Tîise Pauloya yuuku'pî: —Esatî'pîya reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia neken itîipai tîwanî ta'pîya. Miarî ï' rî kupîya epu'to'peiya kai'ma. Mîrîrî ye'nen ta'pîuya tîwîrî tarî aako'mamî, mîrîrî ayarimato'peuya weiyu pîkîrî pata esanon pia —ta'pîya.

²² Tamî'nawîrî eta tîuya tîpo reiya ta'pî Festo pî': —Maasa mîkîrî warayo' eseurîmato' anetapai wai —ta'pî Agripaya.

—Penane etaya —ta'pî Festoya ipî'.

Paulo Eseurîma Eta Rei Agripaya

²³ Erenma'sa' pe to' eseurîmato' pata'se' ya' moropai ino'pî Bereniceyamî' erepansa' yai to' pata'se' ya' morî pe to' erepamî'pî teepontî, taatari'ku'tî inkamoro pokonpe surarayamî' ipîkku pe tîwe'sanon nîrî ii'sa' wanî'pî, mîrîrî cidade poi. Moropai pata ko'mannî'en Festoya Paulo enepî me'po'pî. ²⁴ Moropai Festoya ta'pî Agripa pî': —Tamî'nawîrî tarî amîrî'nîkon wanî. Mîserî warayo' era'ma sîrîrî. Mîserî winikîi Judeuyamî' tarîronkon moropai Jerusalém ponkon eseurîma ko'mannîpî mîrîrî. Upî' taa pî' to' ko'mamî. “Aasa'manta e'pai man”, taa to'ya —ta'pîya. ²⁵ —Tîise ï' rî imakui'pî inkupî'pî era'mauya pra wai. ï' wenai iwî me'pouya eserîke pra wai. Tîise eesesatî'pî warantî reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia itîipai, mîrîrî

kupîuya imaimu yawîrî. ²⁶ Tîise sîrîrî tîpose î' kai'ma kaareta menuka epu'tîuya pra wai iteseru pî' teeseurîmasen. Mîrîrî ye'enê rei pia mîserî enepîuya arawîrî'nîkon. Ekaranmapoto'peya'nîkon kai'ma. Mîrîrî warantî eeseurîmasa' ya mîrîrî ekaremekîuya e'painon kaareta ke -ta'pîiya. — Maasa pra imakui'pî pe awanî itekare epu'tî'ma pra atarakkannîto' taawon yarimauya eserîke pra man reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia. ²⁷ Mîrîrî ye'ka pe tîise yarimasau'ya ya î' pe pra rî awanî -ta'pîiya.

26

¹ Mîrîrî tîpo ta'pî rei Agripaya Paulo pî': — Eeseurîmato' pî' eseurîmakî, ayekare pî' rî -ta'pîiya.

Moropai Pauloya tenya ke weu ta'pî to' pî' teeseurîmapa kai'ma. Ta'pîiya: ² —Rei Agripa, sîrîrîpe morî pe pu'kuru esepu'nî pî' wai maasa pra eseurîmato' pata'se' ton tîrîya ye'enê, upî' Judeuyamî' wo'ma'tato' pî' eseurîmato'pe itîrîya ye'enê. ³ Maasa pra amîrîya morî pe anna Judeuyamî' yeseru epu'tî tamî'nawîrî. Moropai epu'tî pî' nai, tiaron pensa anna esenumenkato' wanî pepîn tiwin, tîise tiaron pe anna esenumenka anna yonpa yeseru pî'.

⁴ Insanan Judeuyamî'ya epu'tî pî' man. Î' kai'ma uuko'mamî'pî maasaron pe wanî'pî pata pai. Î' kai'ma uuko'mansa' more pe wanî'pî pata pai upata ya' moropai Jerusalém po uuko'mansa' epu'tî pî' to' man. ⁵ Epu'nenan insamoro uurî wanî'pî fariseu pe. Mîrîrî ye'enê uuko'manpîtî'pî meruntî ke Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî.

Mîrîrî ye'nen taa inkamoroya e'painon yairon pî' eseurîma itu'se tîwanîkon ya, maasa pra epu'tî tîuya'nîkon ye'nen. ⁶ Tarîpai tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra inîmîkî pî' uuko'mamî sîrîrî i' kupî tîuya ta'pî Paapaya utamokon nurî'tî pî'. Maasa isa'manta'san pîmî'sa'kaiya. Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî ye'nen itaruma'tîsa' pe wanî sîrîrî. ⁷ Uuriya neken inîmîkî pepîn tîise tamî'nawîronkon Judeuyamî'ya nîrî inîmîkî pî' utamokon Jacó payannî'sanya a'ka ya', ewaron ya', Paapa yapurînenanya inîmîkî, Paapaya itîrî. Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî wenai uurî winikûi Judeuyamî' wo'ma'ta sîrîrî, Rei Agripa –ta'pî Pauloya. ⁸ Moropai tiaronkon pî' ta'pîiya: –Î' wani' awanî ye'nen kin innape Paapaya isa'manta'san pîmî'sa'ka kupîya'nîkon pepîn –ta'pî Pauloya.

(At 9.1-19; 22.6-16)

⁹ Inî'rî ta'pîiya: –Pena uurî esenumenkaptî'pî. Tamî'nawîron Jesus Nazaré poino yapurînenan winikûi imakui'pî pe ku'pitî'pîuya inî'rî innape ikupî to'ya namai. ¹⁰ Mîrîrî yai iku'pitî'pîuya Jerusalém po teepîremasanon esanon pia to' maimu yaponse' kaareta esa'se innape Jesus ku'nenan Paapa pemonkonoyamî' yapi'se uutîto' pî'. Moropai to' wîi to'ya yai tiaronkonya î' taaya, inna taapîtî'pîuya –ta'pîiya. ¹¹ –Tu'ke ite'ka uurîya to' taruma'tî'pî to' epere'to' yewî'kon ta pî', Jesus winikûi imakui'pî pe to' eseurîmato'pe. To' yewanmîrîuya ye'nen, uutîpîtî'pî tiaron cidadekon poro to' taruma'tî –ta'pîiya.

¹² Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: –To' antaruma'tîpai wanî ye'nen uutî'pî Damasco

cidaderî pona teepîremasanon esanon maimu yaponse' kaareta yarî'pîuya. ¹³ Tîise e'ma ta ineka'ta pairî wei ena tanne a'kaya uweiyu'ma'pî mararî pra, ka' poinonya uweiyu'ma'pî — ta'pîiya rei pî'. —A'ka wei yentainon. Mîrîrîya uweiyu'ma'pî moropai uyonpayamî' upokonpe tuutîsanon nîrî. ¹⁴ Mîrîrî ye'enen anna esenumû'pî non pona. Moropai mai eta'pîuya Judeuyamî' maimu pe. Ta'pîiya: "Paulo, i' ton pe utaruma'tîya? Aawarîrî e'taruma'tîn pî' nai. Manni' paaka ewa'tîsa' erepanpitî tîwa'tîto' pona warantî awanî mîrîrî, Saulo", taawon eta'pîuya.

¹⁵ Mîikîrî ekaranmapo'pîuya. "Anî' amîrî uyepotorî?" ta'pîuya.

Mîrîrî tauya ya uyepotorî pî' ta'pîiya: "Uurî Jesus manni' utaruma'tîya manni" ta'pîiya. ¹⁶ Moropai ta'pîiya: "E'mî'sa'kakî maasa pra aapia esenposa' sîrîrî amo'kato'peuya kai'ma upoitîrî pe tiaronkon pemonkonyamî' pî' anera'ma'pî ekaremekîpa kai'ma. Sîrîrî anera'ma'pî pî' eseurîmakî moropai inî'rî i' ekaremekîuya mîrîrî pî' nîrî eseurîmakî. ¹⁷ Judeuyamî' pia moropai Judeuyamî' pepîn pia ayarimauya sîrîrî. Mîrîrî ye'enen apîika'tîuya sîrîrî inkamoroya awî namai" ta'pîiya. ¹⁸ "Inkamoroya innape ukupî kupî sîrîrî mîrîrî ekaremekîya wenai. Ewaron tapai to' epa'ka a'ka ta Makui pia pai to' mo'kaya Paapa pia innape ukupî to'ya wenai imakui'pî to' nîkupî'pî kupîuya uuwanmîra. Mîrîrî ye'enen inkamoro ena kupî sîrîrî upemonkono pe umenka'san pe", ta'pîiya upî' —ta'pî Pauloya.

¹⁹ Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Rei Agripa uwe'ne'pîtî warantî Paapaya uyannoto'

ka' po si'ma, mîrîrî taasai'ya yawîrî ikupî'pîuya.
20 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe imaimu ekaremekî pia'tî'pîuya Damasco po. Moropai Jerusalém po moropai tamî'nawîrî Judéia pata poro moropai Judeuyamî' pepîn pî'. Taapîtî'pîuya imakui'pî ankupî'pîkon rumakatî. Enna'potî Paapa yapurîi. Morî kupî pî' ako'mantî, awenpenatasâ'kon esera'mato'pe. **21** Mîrîrî tauya wenai Judeuyamî'ya uyapisî'pî epîremanto' yewî' ta wanî tanne. Uwî yu'se to' wanî'pî mîrîrî wenai. **22** Tîise Paapaya upiika'tî'pî sîrîrî tîpose. Mîrîrî ye'nen tarî wanî sîrîrî itekare ekaremekî pî' tamî'nawîronkon ton pe. Manni'kan tîwe'taruma'tîsanon ton pe moropai ipîku pe tîwe'sanon ton pe. Mîrîrî ye'nen tauya Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'ya ta'pî warantî, moropai Moisés kaaretarîya ta'pî warantî tauya see warantî. **23** Paapa nîmenka'pî, Cristo, e'taruma'tî e'pai awanî moropai mîikîrî e'mî'sa'ka e'pai awanî tamî'nawîronkon isa'manta'san e'mî'sa'ka rawîrî e'pûika'tînto' yekare ekaremekîpa kai'ma Judeuyamî' ton pe moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî awe'mî'sa'ka'pî.

24 Mîrîrî warantî tîpî'rî Paulo eseurîma tanne pata ko'mannî'en Festo entaime'pî. Ta'pîiya: —Paulo, ayawî' pe awanî mîrîrî, kure'ne eesenupa'pîya ayawî' pe aku'sa' mîrîrî —ta'pîiya.

25 Tîise Pauloya Festo maimu yuuku'pî: —Pata ko'mannî'en, Festo, ayawî' pe wanî pepîn sîrîrî —ta'pîiya. —Eseurîma sîrîrî yairon pî'. **26** Mîrîrî ye'nen ta'pî Pauloya rei pî': —Rei Agripa, uurî eseurîma e'painon arawîrî si'ma meruntî ke maasa pra tamî'nawîrî mîrîrî epu'tîya epu'tîuya

ye'nen. Maasa pra mîrînî eseurîma manni' Cristo e'mî'sa'ka pî' mîrînî epu'tî tamî'nawîronkonya maasa pra teesenonse pra awe'ku'sa' ye'nen tîise aronne.

²⁷ Mîrînî ye'nen tauya innape Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' ku'enê amîrî? Innape to' kupîya epu'tî pî' wai.

²⁸ Mîikînî maimu yuuku'pî Rei Agripaya: —Mîrînî warantî innape Jesus kupîuya yu'se aako'mamî mîrînî mûito'pe?

²⁹ Moropai Pauloya ta'pî: —Paapa pî' esatîuya sîrînî warantî tîiko'manse pra innape ikupîkonpa amîrî neken pepîn tîise tamî'nawînî iñsanan eseurîma eta to'ya manni'kan ena yu'se wanî uurî warantî. Tîise uurî warantî taatarakkanse pra —ta'pî Pauloya.

³⁰ Mîrînî tîpo Rei Agripa moropai ino'pî Berenice, moropai pata ko'mannînen Festo, moropai tamî'nawîronkon to' pokonpe tîwe'sanon e'mî'sa'ka'pî. ³¹ Inkamoro wîtî'pî teeseurîmakon ye'ka pe. —Mîserî warayo'ya î' ku'sa' pra man tîisa'mantapa, yarakkamopa kai'ma —ta'pî to'ya.

³² Rei Agripa eseurîma'pî pata ko'mannînen Festo yarakkîrî Paulo yekare pî': —Irumaka e'painon tîise Reiyamî' esa' pe tîwe'sen César yarakkîrî eseurîmapai tîwanî taasai'ya man. Mîrînî ye'nen yarimapai man iipia, Roma pona attîto'pe —ta'pî to'ya.

27

Roma Pona Paulo Wîtî

¹ Mîrînî ye'nen apo'yen eposa' tîuya'nîkon yai, Paulo moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon rumaka'pî to'ya surarayamî' esa'

pe tîwe'sen Júlio yenya' to' yaato'peiya kai'ma Roma cidaderî pona. Moropai anna ataponka'pî Cesaréia poi. Anna wîtî'pî. Uurî wanî'pî Paulo pokonpe moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon kore'ta. ² Mîrîrî yai Aristarco, Macedônia pata pon Tessalônica poinon wanî'pî anna kore'ta. Mîrîrî yai anna asara'tî'pî apo'yen kure'nan Adramítio peya'pon ya', anna wîtîto'pe kai'ma Ásia peyakí poro.

³ Tiaron wei yai anna erepamî'pî Sidon peyakî pona. Mîrîrî yai morî pe Júlio wanî'pî Paulo winîkî. Mîrîrî yai ta'pîiya ipî': —Eepa'kapai awanî ya, epa'kakî. Ayonpayamî' anera'mapai awanî ya, atîkî to' pia —ta'pîiya. Moropai eepa'ka'pî tonpayamî' pia î' rî to' nîtîrî yapisîpa kai'ma. ⁴ Inî'rî tiaron wei yai, anna ataponka'pî Sidon peyakî poi. Anna wîtî'pî pîrau wono po tîwe'sen pata itese' Chipre mîîwinî pî'. Maasa pra kure'ne anna ponaya a'situn wanî'pî. Mîrîrî ye'nen tî'nan winî anna wîtî'pî. ⁵ Anna wîtî'pî ito'sarî anna wîtî'pî Cilícia pata pona teerepanse pra. Moropai Panfília pata pona teerepanse pra. Tîise anna erepamî'pî Mirra peyakî pona. Mirra wanî'pî Lícia po. ⁶ Moro surarayamî' esa' Júlio ya tiaron apo'yen Alexandria peyakîpon eposa' wanî'pî tuutîsen Roma pona. Mîrîrî ye'nen uurî moropai Paulo moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon yenpa'ka'pî to'ya anna asara'tîto'pe mîrîrî apo'yen Roma pona tuutîsen ya'. ⁷ Mîrîrî tîpo anna ataponka'pî Mirra peyakî poi. Tînîn pî' anna wîtî'pî maasa pra kure'ne sipa sipa wanî ye'nen. Tu'ke wei kaisarî anna wîtî'pî. Moropai anna

erepamî'pî aminke pra Cnido peyakî pia. To'sarî anna wîtî pra wanî'pî maasa pra kure'ne a'situn wanî ye'nen. Anna wîtî'pî pîrau wono itese' Creta, mîrîrî rî pîkîrî Samona woi. ⁸ Mîrîrî warantî anna wîtî'pî tînîn pî' kure'ne a'situn wanî ye'nen. Moropai anna erepan tu'ka'pî pata'se' ya' itese' Bons Portos peyakî pona. Mîrîrî peyakî wanî'pî aminke pu'kuru pra tîwe'sen Laséia pata pî'.

⁹ Tîko'man pe tu'ke wei kaisarî anna wîtî ko'mannîpî ye'nen, kure'ne a'situn e'to' weiyu erepamî'pî. Maasa pra Judeuyamî' festarî weiyu esuwa'kasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen nari' pe awanî'pî. Anna wîtî eserîke pra. ¹⁰ Mîrîrî ye'nen Pauloya ta'pî warayo'kon apo'yen esanon pî': — Tarîpai wîtîn e'pai pra man maasa pra wîtînnîkon ya, eseuronkan moropai apo'yen ya' tîwe'sen yen pe. Moropai uurî'nîkon naarî e'tî'kan —ta'pîya. ¹¹⁻¹² Tîise mîikîrî apo'yen esa' wanî'pî itîipai. Moropai apo'yen yaanen nîrî wanî'pî itîipai. Ta'pî to'ya: —Tarî si'ma kono'pîtî iwa'ka eserîke pra man maasa pra kure'ne a'situn wanî. Mîrîrî ye'nen wîtînnîkon, Fenice peyakî pona. Moro Creta po e'nî ya, kure'ne a'situn ton pra awanî mîrîrî pata po —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen innape apo'yen yaanen maimu kupî'pî Júlio ya moropai apo'yen esa'ya. To' maimu wanî'pî Paulo maimu yentai.

Kure'nan A'situn Erepamî

¹³ A'situn iiipi'pî kamai' winîpai a'tu'mîra, mararî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen ì' ta'pî tîuya'nîkon yawîrî apo'yen esanon moropai yaanenanya teesenumenka'pîkon yawîrî wîtîn ta'pî to'ya.

Mîrîrî ye'nen apo'yen yapîtanî'to'pe yenunsa' tuna kata ferro kure'nan amîi'ne mîrîrî ku'na'pî annaya apo'yen pona. Moropai anna ese'ma'tî'pî. Anna wîtî'pî aminke pra Creta wono a'mun winî rî pîkîrî anna wîtî'pî. ¹⁴ Tîise mîrîrî yai kure'nan a'situn iipî'pî ka'ne' pe manni' meruntî winîpainon, Creta wono winîpai aaipî'pî. Mîrîrîya apo'yen tukka'pî ka'ne' pe meruntî ke. To'sarî yarî yu'se yaanenan tîise to' taruma'tî'pîya yapîtanîpî to'ya yentai. ¹⁵ Ira'tîpîtî'pî a'situnya. Mîrîrî ye'nen tîwî a'situnya yaato'pe irumaka'pî to'ya. ¹⁶ Iwono si'mîrikkî kamai' winî tîwe'sen itese' Claudia yuwa'ka'pî annaya. ¹⁷ Tîise moro tîwe'taruma'tîi kanau apo'yen ra' pîkîrî iwa'tîsa'. Inkamoro apo'yen ya' teesenyaka'masanonya iku'na'pî apo'yen pona. Moropai mîrîrî tîpo apo'yen yewa'tî'pî to'ya tamî'nawîrî tîwoima'tîi sa'man ke. Inkamoro wanî'pî eranne' pe maasa pra apo'yen wîtî eserîke awanî'pî Libia pata winîkîi kasapan pona. Mîrîrî ye'nen kamisa apo'yen ya' tîwe'sen, a'situn yapi'nen pe tîwe'sen satippe iwa'tîsa' yei pî', mîrîrî yeuka pî' to' esenumenka'pî. Moropai inu'tî'pî to'ya, mîrîrî apo'yen yaato'pe a'situnya kai'ma. ¹⁸ Kure'nan a'situn ko'mamî'pî mararî pra. Teeseuronkakon kai'ma to' esenumenka'pî. Mîrîrî yai apo'yen ya' teesenyaka'masanonya apo'yen ya' tîwe'sen mannekon papo pia'tî'pî tuna ka. Apo'yen eseuronka namai amîi'mîra e'nîto'pe. ¹⁹ Erenma'sa' pe apo'yen ya' teesenyaka'masanonya apo'yen yawon itemannekon yewa'tîpî'to' kon mîrîrî soroka'pî nîrî tuna ka, amîi'mîra awe'to'pe.

²⁰ Moropai anna ko'manpít'pî. Tu'ke wei kaisarî annaya wei moropai kaiwano'yamî' era'ma eserîke pra awanî'pî ewaron pe awanî ye'en, asakî'ne semana kaisarî. Mîrîrî tanne a'situn ko'mamî'pî mararî pra meruntî ke. Mîrîrî ye'en anna esewankono'ma pia'tî'pî anna e'pîka'tî eserîke pra awanî ye'en. ²¹ Mîrîrî ye'en anna yekkari yonpa annaya pepîn tu'ke wei kaisarî. Mîrîrî ya Paulo e'mî'sa'ka'pî to' kore'ta. Ta'pîya: —Uyonpayamî', î' kai'ma eseurîma ne'tîkini epu'tîya'nîkon e'pai awanî'pî. Creta po ko'mannîto'pe'nîkon sîrîrî warantî e'nî pepîn e'painon, yi'nîsa' pra awanî ya —ta'pîya. ²² —Tîise esatîuya sîrîrî apî'nîkon. Eranne' pe pra e'tî. Maasa pra anî' sa'manta pepîn uurî'nîkon kore'ta. Apo'yen neken yen pe kupî sîrîrî —ta'pî Pauloya. ²³ —Sîrîrî tauya maasa pra Uyepotorîya sîrîrî ewarono' ya manni' uyepotorî unapuri Paapaya inserî yarimasa' uupia. ²⁴ Mîikîrîya taa pî' man upî': "Paulo, eranne' pe pra e'kî. Maasa pra amîrî wîtî e'pai man reiyamî' esa' pe tîwe'sen César pia. Mîrîrî ye'en Paapaya morî kupî pî' man amîrî pî'. Anî' sa'manta pepîn tamî'nawîronkon manni'kan apokonpe tuutîsanon", ta'pîya upî'. ²⁵ Mîrîrî ye'en tauya uyonpayamî', meruntî ke eranne' pe pra e'tî. Maasa pra innape Paapa kupî pî' wai, î' ta'pî tîuya kupîya epu'tîuya ye'en. ²⁶ Tîise iwono pona a'situnya uyarîkon sîrîrî, miarî esu'na'tîn kasapan pona —ta'pîya to' pî'.

Apo'yen Ata'morikka

²⁷ Asakî'ne semana kaisarî anna yarî'pî a'situnya pîrau po, itese' Mediterrâneo. Mîrîrî

tîpo ewaron ya', anoinna yairî, apo'yen ya' teesenyaka'masanonya a'mun winîkîi anna wîtî epu'sa' wanî'pî. ²⁸ Mîrîrî ye'enen kusan e'seusa yenumî'pî to'ya yaretî pî' amîi'ne yewa'tîsa' to'ya wanî'pî imairono epu'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî mairono wanî'pî 36 metros kaisarî. Tîse mararî tûiko'mamîkon tîpo inî'rî iku'ne'tî'pî to'ya. Itîrî'pîya 27 metros kaisarî. ²⁹ Inkamoro ena'pî eranne' pe apo'yen e'pa'tî tî' pona nama tîuya'nîkon ye'enen. Mîrîrî ye'enen yapîtanî'to'kon ferro amîi'ne'kon mîrîrî ma'pî to'ya apo'yen maikko winî emî'panto'pe kai'ma. Mîrîrî tîpo to' epîrema'pî ka'ne' pe pata erenmapî yu'se tîwanîkon ye'enen. ³⁰ Mîrîrî yai apo'yen ya' teesenyaka'masanon wanî'pî epepai apo'yen yapai. Maasa pra nari' pe awanî'pî. Mîrîrî ye'enen inkamoroya apo'yen po tîwe'sen kanau ma'pî tuna ka. Apo'yen yapîtanî'to' maa annaya sîrîrî ipottî winî kai'ma to' eseurîma'pî tûise seru'ye' to' wanî'pî epepai tîwanîkon ye'enen. ³¹ Mîrîrî yai ta'pî Pauloya surarayamî' esa' Júlio pî' moropai surarayamî' pî'. Ta'pîya: —Inkamoro apo'yen ya' teesenyaka'masanon wîtî'pî ya, î' kai'ma awe'pîika'tîkon e'painon? —ta'pîya. ³² Mîrîrî ye'enen surarayamî'ya mîrîrî kanau yewa'tîto' e'seusa ya'tî'pî moropai irumaka'pî to'ya tuna ka' to' epe namai.

³³ Mîrîrî ewarono' erenmapî pra tîse Paulo wanî'pî tekkarikon yonpa tamî'nawîronkonya yu'se. Ta'pîya: —Asakî'ne semana kaisarî aako'mansa'kon a'situn tî'napamî nîmîkî pî' emi'ne awanîkon. ³⁴ Mîrîrî ye'enen ayekkarikon yonpaya'nîkon e'pai awanî —ta'pîya. —Tarîpai

mararon ï' rî anena'tî, meruntî ke awanîkonpa, enen aako'mamîkonpa aasa'mantakon namai. Maasa pra anî' sa'manta pepîn, ï' e'kupî pepîn amîrî'nîkon yarakkîrî —ta'pîiya. ³⁵ Mîrîrî pe rî Pauloya trigo puusa' yapisî'pî, Paapa pî' eepîrema'pî tamî'nawîronkon rawîrî si'ma, moropai mîrîrî trigo puusa' pîrikkapîtî'pîiya, moropai enapî pia'tî'pîya. ³⁶ Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe taatausinpai to' ena'pî moropai tekkarikon yonpa'pî to'ya. ³⁷ Inkamoro pemonkonyamî' wanî'pî apo'yen yawonkon wanî'pî tamî'nawîrî to' tîise, 276 kaisarî. ³⁸ Tamî'nawîronkonya tekkarikon yonpasa' tîpo, trigo yense'kon yenumî'pî to'ya tuna ka amîi'mîra apo'yen enato'pe kai'ma.

To' Erepamî A'mun Pona Tûsa'mantai Pra

³⁹ Pata erenma'sa' pe, apo'yen ya' teesenyaka'masanonya pata epu'tî pra awanî'pî. Tîise inkamoroya tuna ese'i'meto'ya era'ma'pî, kasapan pe tîwe'sen. Mîrîrî ye'en to' esenumenka'pî miarî ya' apo'yen yaapai awanî sîrîrî, miarî aako'manto'pe ta'pî to'ya. ⁴⁰ Mîrîrî ye'en inkamoroya apo'yen yapîtanî'to'pe to' nîma'pî ferrokon amîi'ne'kon mîrîrî yewakon ya'tî'pî. Moropai mîrîrî tîpo to' nairekon yeuka'pî to'ya. Mîrîrî ke to' e'kura'pî. Mîrîrî tîpo kamisa e'mai'non ipottî winon pîmî'sa'ka'pî to'ya a'situn yapi'to'peiya, mîrîrî a'mun winîkîi apo'yen wîtîto'pe kai'ma. ⁴¹ Tîise a'situnya yarî'pî. Moropai apo'yen erepamî'pî kasapan ponâ e'mai'non ipottî, mîrîrî eesu'na'tî'pî. Mîrîrî ye'en imaikko winî kure'ne sipa sipaya ipa'tîpîtî'pî. Mîrîrî ye'en ya'morikka'pîiya. Tîise maasa to' erepamî pra tîise

apo'yen esu'na'tîsa' wanî'pî kasapan pona. Mîrîrî ye'nen miarî awe'nîmî'pî.

42 Moropai inkamoro apo'yen ya' surarayamî' esenumenka'pî. Inkamoro anî'kan arakkansa'kon apo'yen ya' tînarîkon tî'ka tîuya'nîkon pî'. To' tî'kapai awanî sîrîrî. Maasa pra a'mun pona teerepansa'kon ya to' epe namai ta'pî to'ya. **43** Tîise inkamoro maimu yuuku'pî to' esa'ya. Júlioya ta'pî to' pî'. Maasa pra Paulo wîi to'ya yu'se pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Manni'kan tîpînanukon epu'nenan inkamoro enato'pe e'pai awanî mîrîrî to' pînato'pe kasapan pona —ta'pîiya. **44** Moropai —Manni'kan tîpînanukon epu'nenan pepîn inkamoro e'pîika'tî e'pai awanî mîrîrî yei pona to' enuku moropai apo'yen pia'pî pona tiaronkon enuku. Mîrîrî warantî to' wîtî e'painon a'mun yekaya —ta'pî Júlioya. Mîrîrî warantî to' e'pîika'tî yu'se awanî'pî mîito'pe. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî anna e'pîika'tî'pî tamî'nawîronkon a'mun pona anî' e'pa'tî pra awanî'pî moropai anî' sa'manta pra awanî'pî. Tamî'nawîrî anna e'pîika'tî'pî.

28

Malta Wono Po To' Wanî

1 Tamî'nawîrî anna e'pîika'tîsa' yai o'non pata anna wanî ta'pî to'ya. Mîrîrî yai epu'tî'pî annaya mîrîrî iwono itese' Malta po anna wanî. **2** Mîrîrî yai miarî tîko'mansenonya anna koneka'pî morî pe. Mîrîrî yai kono' rena ko'mannîpî'pî mararî pra miarî. Moropai komi' pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen kure'nan apo' tîruka'pî to'ya, arinîkon

atapinato' ton. ³ Mîrîrî yai apo' keme ya'punu'pî yannuku'pî Pauloya, apo' keme ton. Mîrîrî apo' keme yannukuiya tanne, îkii wanî'pî moro. Mîikîrî ya'nannîpî pia'tî'pî apo'ya. Mîrîrî ye'enen îkii kuranta'pî moropai Paulo ye'ka'pîya itenya pî'. ⁴ Mîrîrî era'ma'pî miarî tîiko'mansenonya. Îkii e'weyeukasa' Paulo yenza pî' era'ma'pî to'ya. Mîrîrî ye'enen inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon rî: —Anî' pe mîserî warayo' wanî pe awanî? Pemonkon wîitîpon pe awanî eserîke awanî. Mîrîrî ye'enen mîikîrî sa'manta e'pai awanî. Mîrîrî tinkupî'pî ye'mato'peiya. Mîikîrî sa'manta pîn tuna ka' taana'se, tîise aako'mamî pepîn kupî sîrîrî. Kai'ma to' esenumenka'pî. ⁵ Tenya pî' tîwe'sen îkii ma'pî Pauloya apo' kore'ta. Tîise i' kupîya pra awanî'pî. Tîîwanmîra awanî'pî ne'ne' epu'tîiya pra. ⁶ Inkamoroya itenya îkii ne'ka'pî wo'ma'ta nîmîkî'pî, awoipî nîmîkî'pî to'ya. Tîise i' wani' pra awanî'pî. I' wani' pra epu'tî pî' aako'mamî era'ma tîuya'nîkon wenai, inkamoroya teserukon miakanma'pî. Ta'pî to'ya ipî': —Paapa pe awanî mîrîrî moriya —ta'pî to'ya.

⁷ Miarî awanî'pî warayo' itese' Públío, patakon esa' pe tîwe'sen, mîrîrî iwono esa' pe tîwe'sen. Mîikîrîya anna yapisî'pî tîpata ya morî pe. Moropai seurîwî'ne wei kaisarî anna ko'mamî'pî iipia. ⁸ Mîikîrî Públío yun wanî'pî miarî pri'ya pra tîwe'sen. Eekomi'ma'pî moropai nuwasu' pî' tîwe'sen. Mîikîrî pia Paulo ewomî'pî quarto ta moropai ipona tenya tîise eepîrema'pî. Mîikîrî esepi'tî'pî. ⁹ Mîrîrî tîpo pri'yawonkon pepîn mîrîrî iwono po tîwe'sanon iipî'pî Paulo pia. Inkamoro

esepi'tî'pî. ¹⁰ Miarî anna wanî yai inkamoroya tu'ke i' rî tîrî'pî anna yekkari ton. Moropai anna asara'tî yai apo'yen ya tu'ke ifîrî'pî to'ya nîrî anna pia. Itu'se anna e'to' mîrîrî ara'tîsa' to'ya wanî'pî tu'ke apo'yen ya', anna wîtî pe, anna yekkari ton.

Roma Cidaderî Pona Paulo Erepamî

¹¹ Mîrîrî yai seurîwî'ne kapoi kaisarî anna ko'mansa' tîpo, mîrîrî iwono po anna asara'tî'pî apo'yen ya'. Alexandria cidaderî poinon itese' wanî'pî ipî' e'menuka'pî pe paapayamî' monoi'pankon kai'ma. Mîrîrî apo'yen wanî'pî moro iwono po si'ma kono'pîtu' yuwa'ka'tîpon pe. Mîrîrî pata pai anna wîtî'pî. ¹² Moropai anna erepamî'pî Siracusa cidaderî pona. Miarî anna ko'mamî'pî seurîwî'ne wei kaisarî. ¹³ Miarî pai anna wîtî'pî moropai anna erepamî'pî Régio cidaderî pona. Erenma'sa' pe anna wîtî tanne a'situn erepamî'pî anna ye'ma'pî pî' winîpai tui'sen meruntî ke. Mîrîrî ye'en en asakî'ne wei tiîse anna erepamî'pî Potéoli cidaderî pona. Mîrîrî pîkîrî apo'yen ya' anna wîtî'pî. ¹⁴ Miarî cidade po innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya. Inkamoroya anna eta'pî tîlpia'nîkon tiwin semana kaisarî anna ko'manto'pe kai'ma. ¹⁵ Mîrîrî tîpo anna ese'ma'tî'pî Roma pona. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan Roma ponkonya anna yekare etasa' tîuya'nîkon yai inkamoro wîtîsa' wanî'pî anna ponaya cidade itese' Pra'ca de Ápio pona. Moropai tiaronkon wîtîsa' wanî'pî tiaron cidade pona itese' Três Vendas pona. Inkamoro era'ma tîuya yai Paapa pî' —Morî pe man —ta'pî Pauloya. Mîrîrî tîpo kure'ne aatausinpa'pî. ¹⁶ Roma pona

teerepansa'kon yai tîîwarîrî Paulo ko'manto'pe irumaka'pî to'ya tiwin surara itesa' ton yarakkîrî.

Atarakkansa' Pe Pauloya Itekare Ekaremekî

¹⁷ Seurîwî'ne wei teerepansa'kon tîpo, Pauloya Romaponkon epere'to' yewî' esanon Judeuyamî' yanno me'po'pî tîipia to' ii'to'pe. Inkamoro erepansa' yai to' pî' ta'pîya: —Uyonpayamî', î' ku'sau'ya pra wai uyonpakon Judeuyamî' winîkîi. Uyeserukon pe utamokon nîtîrî'pî to' napisî'pî pî' uuko'mansa' sîrîrî, tîrumakai pra. Mîîwîni tîise Judeuyamî'ya uyapisî'pî Jerusalém po. Inkamoroya urumaka'pî Romanoyamî' pia. ¹⁸ Inkamoroya uyekaranmapo'pî moropai uurî anrumakapai to' wanî'pî. Maasa pra î' rî unkupî'pî ton pra wanî ye'nen, î' kupîkonpa uyarakkîrî. ¹⁹ Tîise urumaka Judeuyamî'ya yu'se pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen to' esatî'pîuya to' pî' rei esa' pe tîwe'sen César pia, uyeseru pî' eseurîmapai wanî ye'nen. Uyeseru pî' neken eseurîmato'pe. Uyonpayamî' î' kupîtîponkon uwinîkîi, inkamoro yeseru pî' eseurîma pepîn. ²⁰ Mîrîrî anekareme'pai wanî ye'nen amîrî'nîkon pî' esatî'pîuya aaipîkonpa. Sîrîrî warantî eseurîmapai wanî ye'nen amîrî'nîkon pokonpe tîise uurî wanî sîrîrî tarî yewa'tîsa' pe sa'man ferro ke, maasa pra manni' Judeuyamî'ya inîmîkî ko'mannîpî manni', mîkîrî pî' eseurîma wenai uyewa'tîsa' to'ya sîrîrî.

²¹ Mîrîrî ye'nen inkamoroya ta'pî: —Kaareta yapi'sa' annaya pra man, apî' teeseurîmasen Judeuyamî' piapai'nîkon. Uyonpakon miarî painon ii'sa' pra man ayekare ekareme'se anna pî'. Î' kai'ma apî' eeseurîmaton imakui'pî pe awanî'pî

ekaremekîton ii'sa' pra man —ta'pî to'ya. [22](#) Tîise ï' kai'ma ayekare pî' eeseurîma anetapai anna man. Maasa pra eta'pî annaya man tamî'nawîronkon patakon kaisarî imakui'pî pe inkamoro innape Jesus ku'nenan to' kore'ta amîrî e'to'kon winîkîi to' eseurîma.

[23](#) Mîrîrî ye'nen teesepoto'kon weiyu ton mo'ka'pî to'ya Paulo eseurîma etakonpa kai'ma. Mîrîrî weiyu eseposa' yai inkamoro arinîkon wîtî'pî Paulo pia. Inkamoro ko'mamî'pî penane pata pai ewaron erepamî pîkîrî. Paapa maimu ekaremekî'pîya ï' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ekaremekî'pîya to' pî'. Moisés nurî'tî kaaretarîya taasa' yawîrî moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' kaaretarîya taasa' yawîrî ekaremekî'pîya. Maasa pra innape Jesus Paapa narima'pî kupî to'ya yu'se tîwanî ye'nen. [24](#) Mîrîrî yai tiaronkonya innape ikupî'pî. Tîise tiaronkonya innape ikupî pra awanî'pî. [25](#) Mîrîrî yai tamî'nawîronkon wîtî'pî iipia pai tîîwarîrî'nîkon teesiyu'pî'se. Tîise to' wîtî rawîrî Pauloya ta'pî to' pî': —Yairon pî' pena Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî. Paapa maimu ekareme'nenan Profeta Isaías nurî'tî winîpai amîrî'nîkon tamokon pî' eeseurîma'pî. Ta'pî Paapaya Isaías pî': “Atîkî moropai ka'kî insanen pemonkonyamî' pî'.

[26](#) ‘Amîrî'nîkonya etapîtî ko'mannîpî tîise epu'tîya'nîkon pepîn sîrîrî tîpose. Amîrî'nîkonya era'mapîtî tu'ke ite'ka tîise ï' kai'ma innape awanî era'maya'nîkon pepîn' makai to' pî” ta'pîya.

[27](#) “Maasa pra insamoro pemonkonyamî' yewan wanî

sa'man pe pu'kuru.

Anetapai pra to' wanî.

Mîrîrî ye'nen inkamoroya tîpanakon yettapuru
eta tîuya'nîkon namai.

Tenukon yenpi'nu'sa' to'ya
anera'mapai pra tîwanîkon ye'nen.

Mîrîrî ye'nen epu'tî to'ya pepîn.

Mîrîrî warantî pra to' wanî ya,
tenukon ke era'ma to'ya e'painon
moropai eta tîuya'nîkonya tîpanakon ke
epu'tî to'ya e'painon.

Teesenumenkato' ke to' esenumenka ya
epu'tî to'ya e'painon.

Inkamoro enna'po e'painon uupia uyapurîi.

Mîrîrî warantî awanî ya,
inkamoro pîika'tîuya e'painon", Is 6.9,10
ta'pî Paapaya Isaías pî' –ta'pî Pauloya.

²⁸ —Mîrîrî ye'nen epu'tîya'nîkon e'pai awanî
î' kai'ma Paapaya Judeuyamî' pepîn pîika'tîto'
ton yarimasa'. Inkamoroya sîrîrî itekare eta
kupî sîrîrî —ta'pî Pauloya to' pî'. [²⁹ Mîrîrî taa
Pauloya etatîpo'nîkon Judeuyamî' wîtî'pî iipiapai
teekore'mai, tîwarîrî'nîkon teesiyu'pî'se.]

³⁰ Asakî'ne kono' kaisarî Paulo ko'mamî'pî
kapoi kaisarî te'masen wîtî ta. Mîrîrî
ye'ma'pîtî'pîya. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon tîipia
tuutîsanon pokonpe awe'pîtî'pî. ³¹ Mîikîrîya î'
kai'ma to' yenupapîtî'pî tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa ena to' pî' ekareme'pîtî'pîya to' pî'.
Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo yekare pî'
eeseurîmapîtî'pî meruntî ke tîipia teerepansenon
kaisarî. Anî'ya imanenpa pra ekareme'pîtî'pîya.

**Amenan pe paapaya uyetato'kon
New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macushi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macushi [mbc], Brazil

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macushi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

677467a0-0559-5466-b865-742352ca2032